

Riusu Cocareba

SAN MATEO

Toyani Jo'case'e

Los antepasados de Jesucristo

- 1** ¹Yureca, Jesucristo ira bain ba'isi'cuare toyani jo'case'e ba'iji. Baguë ira bain ru'ruña ba'isi'cua yua David, Abraham, ja'ancua bateña.
- ²Abraham yua Isaac pè'caguë baquëña. Isaac yua Jacob pè'caguë baquëña. Jacob yua Judá, Judá yo'jecua, bacua pè'caguë baquëña. ³Judá yua Tamarni huejani, Fares, Zara, bacua pè'caguë baquëña. Fares yua Esrom pè'caguë baquëña. Esrom yua Aram pè'caguë baquëña. ⁴Aram yua Aminadab pè'caguë baquëña. Aminadab yua Naasón pè'caguë baquëña. Naasón yua Salmón pè'caguë baquëña. ⁵Salmón yua Rahabni huejani, Booz pè'caguë baquëña. Booz yua Rutni huejani, Obed pè'caguë baquëña. Obed yua Isái pè'caguë baquëña. ⁶Isái yua mai ira taita ba'isi'quë David pè'caguë baquëña. Mai ira taita ba'isi'quë David, yua Israel bain què'rë ta'yejeiye ëjaguë ba'iguëbi yua Urías rënjo hua'jesi'coni huejani, Salomón pè'caguë baquëña.
- ⁷Salomón yua Roboam pè'caguë baquëña. Roboam yua Abías pè'caguë baquëña. Abías yua Asa pè'caguë baquëña. ⁸Asa yua Josafat pè'caguë baquëña. Josafat yua Joram pè'caguë baquëña. Joram yua Uzías pè'caguë baquëña. ⁹Uzías yua Jotam pè'caguë baquëña. Jotam yua Acáz pè'caguë baquëña. Acáz yua Ezequías pè'caguë baquëña. ¹⁰Ezequías yua Manasés pè'caguë baquëña. Manasés yua Amón pè'caguë baquëña. Amón yua Josías pè'caguë baquëña. ¹¹Josías yua Jeconías, Jeconías yo'jecua, bacua pè'caguë baquëña. Ba'iguëna, ja'anrën yua Israel bain preso zeanni sasirën baquëña, Babiloniana sasirën.
- ¹²Ja'nca preso zeanni sasi'cua ba'ijëna, ja'nrebi Jeconías yua Salatiel pè'caguë baquëña. Salatiel yua Zorobabel pè'caguë baquëña. ¹³Zorobabel

yua Abiud pè'caguè baquëña. Abiud yua Eliaquim pè'caguè baquëña. Abiud yua Eliaquim pè'caguè baquëña. Eliaquim yua Azor pè'caguè baquëña. ¹⁴Azor yua Sadoc pè'caguè baquëña. Sadoc yua Aquim pè'caguè baquëña. Aquim yua Eliud pè'caguè baquëña. ¹⁵Eliud yua Eleazar pè'caguè baquëña. Eleazar yua Matán pè'caguè baquëña. Matán yua Jacob pè'caguè baquëña. ¹⁶Jacob yua José, María ënjë, baguè pè'caguè baquëña. María yua Jesusni të'ya raco'ë, Cristo hue'eguëni.

¹⁷Ja'nca ba'iguëna, Abraham ba'isirëmbi David ba'isirën tëca, ja'anrënte cuencueto, catorce pè'caguè sanhuè zin jojosi'cua bateña. Ja'nrëbi, David ba'isirëmbi Israel bain preso zeanni Babiloniana sasirën tëca, ja'anrënte cuencueto, catorce pè'caguè sanhuè zin jojosi'cua bateña. Ja'nrëbi, preso zeanni sasirëmbi Cristo të'ya raisirën tëca, ja'anrënte cuencueto, catorce pè'caguè sanhuè zin jojosi'cua bateña.

Nacimiento de Jesucristo

¹⁸Yureca Jesucristo të'ya raise'ere quëato, ñaca baji'i. Baguè pè'cago María yua Joseni huejaja'go baco'ë. Yuta huejama'icua ba'ijëna, Riusu Espiritubi bagona ti'anni, Ta'yejeiguè sëani, Riusu zin të'yajeija'ye re'huabi. Re'huaguëna, bago bainbi masihuè. ¹⁹Ja'nca masijëna, bago huejaja'guè José hue'eguè, re'o bainguè ba'iguëbi bainni gu'aye caye güeguè, Bagote ro yahue jo'cani senjoza ro'taguè baji'i. ²⁰Ja'nca ro'taguè ba'iguëna, Riusu anje hua'guëbi gaje meni, Josebi ëoruna canni ëñaguëna, baguëni quëani achobi:

—José, David bainguè, Maríani huejaye huaji yëye beoye ba'ijë'n. Riusu Espiritubi bagona ti'anni, zin të'yajeija'ye re'huaguëna, zimbë ba'igo. ²¹Ja'nca zimbë ba'igobi zinre të'ya raigona, baguè mamire JESUS hue'yojë'n. Baguè bain gu'a juchana zemosi'cuare tëani, bacua juchare senjoni, bacuani baja'guè sëani, ja'nca baguëte hue'yojë'n, anjebi guanseguè cabi.

²²Yua Riusu ira coca canni jo'case'e, baguè ira bainguè raosi'què toyani jo'case'e, ja'anre ro'tani, güina'ru ba'ija'guè caguè, yure ba'iyete cuencueni si'aye re'huabi. Ba coca toyani jo'case'e yua ñaca baji'i:

²³Romi zingobi zin nëceni, zinre të'ya raija'go'co. Të'ya raigona, baguè mami yua Emanuel hue'yosi'què ba'ija'guë'bi, toyani jo'case'e baji'i. Ja'an mami yua bain cocabi cato, Riusu yua mai naconi te'le ba'iji, caji.

²⁴Ja'nrëbi, Josebi sëta rani, Riusu anje guanseni jo'case'e'ru güina'ru yo'obi. Maríani huejani babi. ²⁵Ja'nca huejani baguëta'an, bago zin ru'rureba të'ya raisi'quëni të'ya raiye tëca, Josebi María naconi zin cu'emaji'i. Cu'ema'iguëbi, bago zin të'ya raigona, baguëte JESUS hue'yobi.

La visita de los sabios de Oriente

2 ¹Jesús të'ya raisi jobo yua Belén hue'ebi, Judea yija ba'i jobo. Bain ta'yejeiye ëjaguè Herodes hue'ebi ja'anrën. Ja'nca ba'iguëna,

ma'choco ëñajën ye'yesi'cuabi ënsëguë eta rai ca'ncobi rani, Jerusalenna ti'anni, 2coca senni acha bi'rahuë:

—Judío bain ta'yejeiyereba ëjaguë ba'ija'guë yuara të'ya raisi'quë, çjarore ba'iguë'ne baguë? Yëquënabi ënsëguë etajei yijare ba'ijën, ba ma'chocote ëñani, baguë të'ya raise'ere masihuë. Ja'nca ëñani, ma'chocobi saguëna, be'teni ti'anhuë. Ti'anni, baguëna gugurini rëañu cajën ba'iyë yëquëna, senni achajën baë'ë.

³Senni achajën ba'ijënna, bain ta'yejeiye ëjaguë Herodesbi achani, gue ro'taye beoye ba'iguë, ai quëquëbi. Si'a Jerusalén bain'ga baguë naconi te'e quëquëjën baë'ë. ⁴Ja'nca quëquëjënna, Herodesbi pairi ëjacua, ira coca ye'yocua, si'acuani choini, ñë'coni, bacuani si'a jëja senni achabi:

—Ba Cristo ba'ija'guë çjarona të'ya raisi'quë ba'ija'guë'ne? senni achabi.

⁵Senni achaguëna, bacua sehuohuë:

—Belén huë'e jobo, Judea yija ba'i jobo, ja'anruna të'ya raisi'quë ba'ija'guë'bi. Riusu ira bainguë raosi'quëbi ñaca toyani maina jo'cabi:

⁶Belén huë'e jobo bain, Judea yijare ba'icua, mësacuabi yua ai ta'yejeiyereba ba'icua ba'ija'cua'ë. Judea yija ëja bain ba'ija'cuare ro'tato, te'eguëbi mësacua huë'e jobobi rani, yë'ë bain Israel bain cacuare guanseguë ba'ija'guë'bi, maina toyani jo'cabi, quëani achohuë bacua.

⁷Quëani achojënna, ja'nrebi Herodes yua ba ma'choco ëñajën ye'yesi'cuare yahue choini, bacua ma'choco ëñasirënrebare senni achabi.

⁸Senni achani, masini, ja'nrebi, bacuare Belenna saoguë cabi:

—Mësacua sani, ba zin hua'guë ba'iyete re'oye senni achani cu'ejë'ën. Cu'eni, tinjani, ja'nrebi yë'ëna quëa rajjë'ën. Yë'ë'ga baguëna sani gugurini rëanza, cabi.

⁹Ja'nca caguëna, bacua saë'ë. Sani ëñato, bacua ma'choco ënsëguë etajei yija ëñase'e yua ja'ansirure sëji'i. Ja'nca së'iguë, bacuare sabi. Sani, ba zin hua'guë ba'i huë'ena ti'anni, ja'anruna nëcajaji'i. ¹⁰Nëcajaguëna, ma'choco ëñajën ye'yesi'cuabi ba ma'chocore ëñajën, ai bojoreba bojojën baë'ë. ¹¹Ja'nca bojojën, ba huë'ena cacani ëñato, ba zin hua'guë yua baguë pë'cago María naconi baji'i. Ba'iguëna, bacua yua baguëna gugurini rëanjën, baguë ta'yejeiye ba'iyete ro'tajën, ai bojohuë baguëre. Ja'nca bojojën, bacua gajonganre a'nqueni, ai ro'i bonsere inni, baguëna ro insihuë. Zoa curi, incienso, mirra, ja'an ma'ña sëñete baguëna ro insihuë. ¹²Insini, ja'nrebi ëoruna canni ëñato, Riusu quëabi: Herodes ba'iruna se'e go'ima'lijë'ën, cani ëñobi. Eñoguëna, bacua yua tin ma'abi sani, bacua yijana go'imate.

La huida a Egipto

¹³Ja'nca gotena, Josebi ëoruna canni ëñato, Riusu anjebi ëoruna cabi:

—Yua huëjjè'ën. Ba zin hua'guë, baguë pè'cago, bacuare sani, Egipto yijana gatijè'ën. Baruna ti'anni, yè'è quëaye tèca bëani ba'ijè'ën. Herodes yua ba zin hua'guëte huaza caguë, baguëte cu'e ganoji, ëoruna cabi.

¹⁴Caguëna, José yua ja'ansirën huëni, ba zin hua'guë, baguë pè'cago, bacuare ñamibi sani, Egipto yijana gatini saè'è. ¹⁵Sani ti'anni, Herodes junni huesëye tèca bëani baè'è. Riusu ira bainguë raosi'quë cani jo'case'e'ru: “Yè'è Zinre Egipto yijabi etaye choè'è” ja'an cani jo'case'e'ru güina'ru yo'o güesebi Riusu.

Herodes manda matar a los niños

¹⁶Yureca Herodes yua ma'choco ëñajën ye'yesi'cuare ëjoni jëhuabi. Bacua yijana go'ise'ere achani, Yè'ëre ro coquehuë caguë, ai bëinreba bënji'i. Ja'nca bëinguëbi si'a zin hua'na samu tècahuëan bacua go'ye ba'icua, ëmëcua, Belén huë'e jobo ca'nco ba'icua, ja'ancuare huani senjojè'ën guansegüë cabi. Ma'choco ëñajën ye'yesi'cua case'ere ro'tani, zin hua'na ba'i tècahuëanre cuencueni, ja'nca guansegüë cabi. ¹⁷Ja'nca ba'iguëna, Riusu ira bainguë raosi'quë Jeremías hue'eguë, baguë coca cani jo'case'e'ru güina'ru baji'i:

¹⁸Ramá yijana achato, ai ba'ie ai jëja ota oiye baji'i. Ira pè'cago ba'isi'co Raquel baco'è. Bago mamacua junni huesësi'cua ba'ijëna, ai ota oco'è bago. Zin hua'na beogo sëani, yequëcuabi bagoni bojo güeseye poremaë'è, cani jo'cabi Jeremías.

¹⁹Ja'nrebi, Herodesbi junni huesëguëna, Riusu anjebi gaje meni, José yua Egipto yijare ba'iguëna, baguë ëo cainsiruna ëñoni, baguëni cabi:

²⁰—Yua huëjjè'ën. Ba zin hua'guë, baguë pè'cago, bacuare sani, Israel yijana go'ijè'ën. Zin hua'guëni huani senjoñe yëcuabi yua junni huesëhuë, cabi.

²¹Caguëna, José yua ja'ansi'quë huëni, ba zin hua'guë, baguë pè'cago, bacuare sani, Israel yijana go'è'è. ²²Goni, ti'an bi'rani achato, Arequelao hue'eguëbi yua Judea bainni guansegüë baji'i. Baguë pè'caguë Herodesbi junni huesëguëna, baguëbi bëani, bainni guansegüë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, Josebi achani, Judeana saiye ai huaji yëguë baji'i. Ja'nca ba'iguëbi ëoruna canni ëñato, Riusu anjebi baguëni coca yihuoguë cabi. Ja'nca caguëna, Josebi huëni, ba zin hua'guë, baguë pè'cago, bacuare sani, Galilea yijana quëñëni saji'i. ²³Ja'nca quëñëni sani, ti'anni, Nazaret huë'e jobona bëani baji'i. Riusu ira bain raosi'cua cani jo'case'e: “Nazareno bainguë casi'quë ba'ija'guë'bi” zoe cani jo'carena, güina'ru baji'i Jesusre.

Juan el Bautista en el desierto

3 ¹Ja'nrebi jè'te, Juan Bautizaguëbi Judea yija beo re'otona ti'anni, bainni coca quëani acho bi'rabi:

2—Riusu ba'i jobo ëñoja'ñe yurera ti'anja'ñeta'an ba'iji. Ja'nca sëani, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani, mame recoyo re'huani ba'ijj'ën, quëani achoguë baji'i Juan.

3Juan ba'iyete cato, Riusu ira bainguë raosi'quë Isaías hue'eguëbi baguë ba'ija'yete zoe cocare toyani jo'cabi:

Riusu bainguëbi beo re'otona ti'anni, ai jëja coca bainni quëani achoja'guë'bi: “Mai Èjaguë rai ma'a re'huaye'ru re'huajj'ën. Te'e ruin ma'are baguëte yo'ocajj'ën” quëani achoja'guë'bi, toyani jo'cabi Isaías.

4Ja'nca toyani jo'caguëna, Juanbi ti'anni güina'ru yo'obi. Baguë cañare ëñato, camello rañabi tëonse'e baji'i. Ga'ni tëinme baguë sëri seihuëte tënji'i. Baguë aonre ëñato, ba yija bu'nsu, o'a baya, ja'an baji'i. 5Ja'nca ba'iguëna, ai jai jubë bainbi, Jerusalén huë'e jobo, Judea yija, Jordán ziaya ca'nco, ja'anruanbi rani, Juanni achañu cajën raë'ë. 6Ja'nca raicuabi bacua gu'a jucha beoru quëareba quëatoca, Juanbi bacuare Jordán ziyana bautizabi.

7Ja'nca bautizaguëbi, fariseo bain, saduceo bain, ja'ancuabi bautiza güesejañu cajën rajjënna, bacuani bëiñe ëñani cabi:

—iMësacua yua ro aña jubë se'ga'ru ro coquejën raisi'cua'ë! Riusu bënni senjosi'cua ba'ija'cua sëani, ¿queaca jëaye ro'taye'ne? 8Mësacua yua gu'a juchare senjoni, mësacua recoyo mame re'huani ba'ijj'ën. Ja'nca yo'ojën ba'itoca, te'e ruiñe ro'tajj'ën ba'ijj'ën. 9Ro mësacua coca, Yëquëna yua taita Abraham mamacua sëani, Riusubi yëquënanani bëinma'iji catoca, ro huacha ro'tayë mësacua. Riusubi ënjo'on ba'i gatabëanbi inni, Abraham mamacuare re'huaye yënica, ja'nca re'huaye poreji. 10Gu'a sunqui cueye'ru yo'oji Riusu. Zu'ubobi inni, re'oye guë'tosibo ba'iguëna, si'a sunquire ëñani, gu'a sunqui ba'itoca, aon quëinma'itoca, yua ba sunqui sita ru'rubi cueni, sunquire taonni, toana ëoji. Ja'nca yo'oye'ru gu'a bainni yo'oye ro'taji Riusu, caguë quëabi Juan. 11Mësacua gu'a jucha ro'tajj'ën ba'ise'ere beoru jo'cani senjotoca, mësacuare oona bautizayë yë'ë. Ja'nca bautizaguëta'an, yequë, yë'ë'ru quë'rë ta'yejeiye ëjaguëbi yuara raiye ba'iji. Baguëca yua Riusu Espíritu naconi, toa naconi, mësacuare bautizaja'guë'bi. Quë'rë ta'yejeiye ëjaguëre sëani, yë'ë'ga ro yo'o congüë yo'oye'ru, baguë guëon ju'iyete sacaiye porema'iñë yë'ë. 12Trigo aonra'carëan tutuna huëaye'ru yo'oguë rajji. Baguë huëa macabi inni, aonra'carëanre tutuna huëani, hui'ya sëohuëan senjoguëna, trigo aon se'ga baguë aon re'huaruna ayani baji. Ja'nrebi, hui'ya sëohuëanre chiani, toana senjoni ëoji. Ba toare cato, gare yayaye beoye ba'iji. Baguë bain conjën ba'icuaní ja'nca'ru re'huani baji. Yequëcua conma'icuaní toana senjoni ëoji, quëabi Juan.

Jesús es bautizado

13Ja'nca bautizaguë ba'iguëna, Jesusbi Galilea yijabi rani, Jordañana ti'anni, Juanni bautiza güeseye ro'taguë rajji'i. 14Ja'nca ro'taguë raiguëna, Juanbi baguëni ënse ëaye cabi:

—Yè'è yua ro yo'o conguère'ru ba'liguëna, mè'è yua yè'èni bautizare'ahuë. Ja'nca sèani, òmè'è guere ro'taguë yè'èna raiguë'ne? cabi.

¹⁵Caguëna, Jesús sehuobi:

—Re'oji. Yureca Riusu re'oye ro'taguë ba'iyete güina'ru yo'ojën ba'ina'a. Ja'nca sèani, yè'ère yureca bautizajè'ën, caguë sehuobi.

Ja'nca sehuoguëna, Juanbi baguëte bautizabi. ¹⁶Bautizaguëna, ja'nrèbi Jesús yua ziaiyabi etabi. Etani, ja'ansirën guënamë re'otore ëñato, pico re'otobi joni a'nqueguëna, Riusu Espiritubi eta rani, ju'ncubo ba'iyè'ru ëñoni, Jesusna gaje meni tuabi. ¹⁷Tuaguëna, ja'nrèbi guënamë re'otobi coca achoni raobi:

—Ënquë yua yè'è Zin ai yèsi'quë'bi ba'iji. Baguëni ai bojoyë yè'è, quëani achoni raobi.

Jesús es puesto a prueba

4 ¹Ja'nrèbi, Jesús yua Riusu Espiritute baguëna, Espiritubi baguëte beo re'otona sabi. Saguëna, zupai huatibi Jesusni coqueza caguë, baguëte choji'i.

²Jesús yua cuarenta umuguseñare ja'anrute ba'liguë, gare aon aiñe beoye ba'liguëna, ai aon gu'abi baguëre. ³Aon gu'a ju'inguëna, ja'nrèbi, zupai huatibi baguëna ti'anni cabi:

—Mè'è yua Riusu Zin bani'ga, ën gatabëanre inni, aonbëan'ru re'huani ainjè'ën, cabi.

⁴Caguëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Riusu coca ñaca toyani jo'case'e ba'iji: “Aon aiñe se'gabi ba'ima'icua'è bain. Riusu cocarebare cato, si'ayebi recoyo aon sèani, ja'anbi recoyo huajëreba huajëjën ba'iyë bain” caguë sehuobi.

⁵Sehuoguëna, ja'nrèbi, zupaibi baguëte sani, Riusu huë'e jobo Jerusalén casi jobona ti'anni, Riusu uja huë'e mi'chiyona mëani, nëconi, ⁶baguëni cabi:

—Mè'èbi Riusu Zin bani'ga, yijana chajè'ën. Riusu coca yua ñaca caji:

Riusu anje sanhuëni mè'ère cuiraye guanseji. Guanseguëna, gatana junjama'iñe cajën, mè'ère ëñajën cuirajën, mè'ère tëani bayë, toyani jo'case'e ba'iji, cabi zupai.

⁷Caguëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Yequëru'ga toyani jo'case'e ba'iji ën coca: “Mai Èjaguë Riusuni ro coquejën choima'ijè'ën.” Ja'nca toyani jo'case'e sèani, mè'è case'ere yo'oma'iñë yè'è, caguë sehuobi.

⁸Sehuoguëna, ja'nrèbi zupaibi yua baguëte ëmë cubë na'miñona mëani, si'a ën yija re'otoña, ta'yejeiye ba'i joboan ba'liguëna, te'e jëana baguëni ëñoni, ⁹baguëni cabi:

—Ai re'otoña si'ayere mè'ëna insini, ba re'otoña ëjaguëre mè'ère re'huayë yè'è. Yè'èna gugurini rëantoca, ja'an beoru mè'ëna insiyë yè'è, cabi.

¹⁰Caguëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Yë'ë ba'irubi quëñëni saijë'n, zupai huati. Riusu coca yua ñaca caji: “Mai Ëjaguë Riusu se'gana gugurini rëanni, baguë se'gani conjën ba'ijë'n” toyani jo'case'e sëani, më'ë case'e'ru yo'oma'inë yë'ë, caguë sehuobi.

¹¹Ja'nca caguë sehuoguëna, zupai huatibi baguëte jo'cani saji'i. Saiguëna, Riusu anje sanhuëbi rani, Jesusre conjën cuirahuë.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

¹²Ja'nrebi, Jesús yua Juan ba'iyete achato, preso zeansi'quë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, ja'nrebi Jesús yua Galilea yijana saji'i. ¹³Sani, Nazaret huë'e jobore jo'cani, Capernaum huë'e jobona ti'anni, baruna bëani baji'i. Capernaum yua jai zitara yëruhua baji'i. Zabolón, Neftalí, ja'an yija re'oto huë'e jobo baji'i. ¹⁴Riusu ira bainguë raosi'quë Isafás hue'eguë ba'isi'quëbi coca toyani jo'caguëna, yure güina'ru yo'obi Jesús. Isafás coca toyani jo'case'e yua ñaca baji'i:

¹⁵Zabolón yija, Neftalí yija, ja'an yijaña yua jai zitara yëruhua ba'i ma'a ca'ncorëte ba'iji. Jordaña que ca'ncona ti'anji. Ja'an yija si'aye yua Galilea casi yija ba'iguëna, judío bain jubë ba'ima'icuabi ja'anruna ti'anjën ba'iyë.

¹⁶Ja'an yija bain yua Riusu ba'iyete ro huesë hua'na ba'ijën, zije re'oto ba'ie'ru ba'ë. Ja'nca ba'icuabi, ai mia re'oto ëñoguëna, ai bojojën ëñahuë. Junni huesëse'e'ru ba'icuabi, zijeibëte ba'ijën, ai sa'nti hua'na ba'ijënna, mame umuguse ñatani saoye'ru bacuani ëñose'e ba'iji. Ja'nca ëñose'e ba'iguëna, ai bojoye huanoji bacuare, toyani jo'cabi Isafás. Toyani jo'caguëna, Jesús yua baruna yure ti'anbi.

¹⁷Ti'anni, ja'nrebi, si'a bainni quëani acho bi'rabi:

—Riusu ba'i jobo ëñoja'ñe yurera ti'anja'ñeta'an ba'iji. Ja'nca sëani, mësacua gu'a juchare jo'cani, mësacua ro'tajën ba'ise'e beuru mame re'huani ba'ijë'n, quëani achoguë cabi.

Jesús llama a cuatro pescadores

¹⁸Ja'nrebi, Jesús yua Galilea zitara yëruhuana sani, mejabëbi ganiguë, ëñato, Simón caguëbi, baguë yo'jeguë Andrés hue'eguë naconi ba'ijën, hua'ire yojën ba'ë, hua'i yoye ye'yesi'cua sëani. ¹⁹Hua'ire yojënna, Jesusbi bacuani coca caguë choji'i:

—Mësacua yua yë'ëni te'e conjën rajjë'n. Mësacua yua hua'i yoye ye'yesi'cua ba'ijënna, bainre yoye mësacuani ye'yoyë yë'ë, caguë choji'i.

²⁰Caguë choiguëna, bacua hua'i yorëanre ja'ansiruna gare jo'cani, baguëni te'e conjën saë'ë.

²¹Saijënna, baguëbi se'erë sani ëñato, Zebedeo mamacua samucua, Santiago hue'leguë, baguë yo'jeguë Juan naconi baë'ë. Bacua pë'caguë Zebedeo naconi yogute ba'ijën, bacua hua'i yorëanre ta'nëjën ñuë'ë. Ja'nca ñu'ijënna, Jesusbi bacuani choji'i. ²²Choiguëna, bacuabi ja'ansirën bacua pë'caguëte jo'cani saë'ë. Ba yogute gare jo'cani, Jesusni te'e conjën saë'ë.

Jesús enseña a mucha gente

²³Ja'nrebi, Jesús yua si'a Galilea yijana saiguë, bain ñë'ca huë'eñana cacani ye'yoguë, Riusu ba'i jobore bojo cocare quëani achoguë, si'rau bacuare huachoguë ganiguë baji'i. ²⁴Ja'nca yo'oguë ba'iguëna, si'a bain Siria yijare ba'icuabi achani, bacua bain rauna ju'incua, ja'si yo'ocua, huati bacua, hue'nhue rau bacua, gara rau bacua, ja'ancuare Jesusna sani ëñohuë. Sani ëñojënna, bacuare huachobi. ²⁵Huachoguëna, ja'nrebi, yequëcua ai jai jubë bain, Galilea yija, Decápolis yija, Jerusalén huë'e jobo, Judea yija, Jordaña que ca'nco, si'aruan ba'icuabi Jesús naconi te'e conjën saë'ë.

El sermón del monte

5 ¹Bain jubëbi raijënna, Jesusbi bacuare ëñani, cubë na'miña quëñëni mëji'i. Mëni ti'anni bëaguëna, baguë bain concuabi baguëna ti'an raë'ë. ²Raijënna, Jesusbi yihuo cocare bacuani ye'yoguë cabi:

La verdadera dicha del hombre

³—Ro porema'i hua'nabi Riusu Espíritute cu'etoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë. Riusu ba'i jobo ëjacua'ru ruinja'cua'ë.

⁴Bain gu'a juchare ro'tajën ota oitoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë. Riusubi bacua oiyete senjoni jo'caja'guë'bi.

⁵Riusu yëye se'gare yo'oye cu'ejën ba'itoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë. Bacua yua ëja bain ba'iyë cu'ema'iñe cayë. Riusubi si'a yija ëjacuare bacuare re'huaguë ba'ija'guë'bi.

⁶Aon gu'ana ju'incua aon cu'eye'ru re'oye yo'oye ai cu'ejën ba'itoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë. Riusubi yajisi'cuare bacuare re'huaguë ba'ija'guë'bi. Riusubi re'oye yo'oye bacuare conja'guë'bi.

⁷Bainni ai oijën conjën ba'itoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë. Riusubi bacuare'ga ai oiguë conguë ba'ija'guë'bi.

⁸Gu'a jucha gare yo'oye beoye ba'itoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë. Ja'an ba'icuabi Riusuni ëñajën ba'ija'cua'ë.

⁹Bainni sa'ñeña bojo güesejën ba'itoca, ai bojoreba bojojën ba'iyë. Bacua yua Riusu mamacua casi'cua ba'ija'cua'ë.

¹⁰Yequëcuabi yë'ë bain re'oye yo'oyete ëñani, bacuani je'o batoca, yë'ë bainbi ai bojoreba bojojën ba'iyë. Riusu ba'i jobo ëjacua ruinja'cua'ë.

¹¹Mësacua're'ga je'o bani, mësacuani hui'ya cani, yè'ère concua ba'iyete ai bëinjën, ro coquejën, gu'aye cajën ba'itoca, mësacua'ga bojoreba bojojën ba'ijël'ën. ¹²Riusu ira bain raosi'cuare'ga ai gu'aye yo'ojën ba'è'ë, ja'anrë. Yureca, mësacua're'ga ai je'o bajën ba'ija'cua'è. Ja'nca ba'ijëna, mësacua yua Riusu ba'i jobona ti'anni, baguë bayete ro coreba coja'cua sëani, mësacua ai bojoreba bojojën ba'ijël'ën.

Sal y luz del mundo

¹³Mësacua yua onhua huanone'ru bainni re'oye ënojën ba'icua'ë. Ja'nca ënojën, re'oye yo'ojën ba'ijëna, bacuabi huaji yëjën, gu'aye yo'oye yëma'inë. Ja'nca ënojën ba'icuata'an, onhua huanone'bi carajeitoca, se'le mame re'huaye gare porema'inë. Gu'a onhua ba'itoca, senjoë se'ga ba'iji, bain za'nguruna.

¹⁴Mësacua yua mia re'oto ënoë'ru ba'ijën, bainni re'oye ënojën ba'icua'ë. Huë'e jobote cubëna yo'otoca, si'a bainbi ëñaë poreyë. ¹⁵Majahuëte zëonni, guënarobi meë jaoni ta'pimajën ba'iyë mai. Si'a huë'e bainbi ëñaja'bë cajën, ëmëna reoyë. ¹⁶Ja'nca sëani, mësacua yua mia re'oto ënoë'ru, bainni re'oye ënojën ba'ijël'ën. Ja'nca ënojën ba'itoca, bainbi mësacua re'oye yo'ojën ba'iyete ënani, mësacua Taita Riusu guënamë re'otore ba'iguëte ro'tani, Riusu ta'yejeiye ba'iyete ai re'oye cajën bojoyë.

Jesús enseña sobre la ley

¹⁷Riusu ira guansesi coca toyani jo'case'e, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'e, ja'anre cato, gare quënoni senjoguë raima'ë'ë yè'ë. Ba coca case'e yua Riusu te'le ruiñe ba'i coca ba'iji. Ja'anre bainni masi güeseguë raisi'quë'ë yè'ë. ¹⁸Ja'an cocare cato, guënamë re'oto, yija re'oto carajeiye tëca, te'le cocara'huërëte gue toë beoye ba'ija'guë'bi. Ru'ru Riusu coca cani jo'case'e'ru si'aye güina'ru yo'ose'e ba'ija'guë'bi. ¹⁹Ja'nca sëani, bainguëbi te'le guansesi coca cani jo'case'e'ru tin yo'oni, yequëcuani tin yo'oye ye'yotoca, ja'anguëbi yua Riusu ba'iruna ti'anni quë'rë yo'jereba ba'iguë hue'eguë ba'ija'guë'bi. Bainguëbi si'a guansesi coca cani jo'case'ere te'le ruiñe yo'oni, yequëcuani te'le ruiñe yo'oye ye'yotoca, ja'anguëbi Riusu ba'i jobona ti'anni, quë'rë jaiguëreba ba'iguë hue'eguë ba'ija'guë'bi. ²⁰Mësacuani ganreba yihuoguë cayë yè'ë. Ira coca ye'yocua, fariseo bain, bacua re'oye yo'oye'ru quë'rë re'oye yo'ojën ba'ima'itoca, mësacuabi yua Riusu ba'i jobona ti'añe porema'inë.

Jesús enseña sobre el enojo

²¹Mësacua yua ira coca guanseni jo'case'ere achani masiyë. Bainre huani senjoë beoye ba'ijël'ën, caji. Bainre huani senjotoca, Riusu bënni

senjoñe ba'ija'guë'bi. Ja'an coca guanseni jo'case'e ba'iji. ²²Ja'nca ba'iguëta'an, yë'ëca mësacuanî ñaca yihuoguë cayë: Mësacua bainni bëinjën ba'itoca, bënni senjoñe mësacuarë ba'ija'guë'bi. Mësacua bainni gu'aye catoca, ëja bain bënni senjoñe mësacuarë ba'ija'guë'bi. Mësacua bainni, Gu'a bainguë'ë më'ë, mësacuabi catoca, Riusubi bënni, baguë toana senjoni ëoye ba'ija'guë'bi.

²³Ja'nca ba'iguë sëani, më'ëbi më'ë gue jo'ya ma'carëte Riusuna ro insiza caguë, misabëna sani jo'ca bi'rani, ja'n'rëbi më'ë bainguë bëinguë ba'iyete ro'tatoca, ²⁴më'ë gue ma'carë bayete Riusuna insima'ijë'ën. Ja'anre ru'ru ca'nco'ëna jo'cani, ja'n'rëbi më'ë bainguëna sani, baguëni menajë'ën. Baguë naconi te'e bojoguë ba'ijë'ën. Ja'nca ba'iguë, ja'n'rëbi yo'je, Riusu misabëna sani, më'ë gue ma'carë bayete Riusuna ro insiye poreyë.

²⁵Yequëbi rani, më'ë gu'aye yo'oye më'ëni canî, më'ëre ëja bainna sa ëaye yo'otoca, ru'ru baguëni besa ro'ini baguëni menajë'ën. Ja'nca yo'oma'itoca, baguë yua ëja bainguë bënni senjoñete më'ëre jo'caji. Jo'caguëna, ëja bainguëbi më'ëre soldado ëjaguëna insiji. Insiguëna, soldado ëjaguëbi më'ëre preso zeanni, ya'o huë'ena guaoji. ²⁶Guaoguëna, më'ë si'a curi ro'iyë tëca gare etaye beoye ba'iyë. Ja'anre si'a jëja yihuoguë cayë yë'ë.

Jesús enseña sobre el adulterio

²⁷Mësacua yua ira coca guanseni jo'case'ere achani masiyë. Romini yahue baye beoye ba'ijë'ën caji. Ja'an coca guanseni jo'case'e ba'iji.

²⁸Ja'nca ba'iguëta'an, yë'ëca mësacuanî ñaca yihuoguë cayë: Yeconi yahue ba ëaye gu'aye ro'taguë ba'itoca, yua gu'a bainguë ruiñë më'ë. Bagoni yahue basi'quë'ru gu'aye yo'osi'quë ba'iyë.

²⁹Më'ë jëja ñacogabi gu'a juchare yo'o ëaye ro'tatoca, më'ë ñacogate rutani senjojë'ën. Te'e ñacoga se'gare beoguëbi Riusu ba'i jobona ti'antoca, quë'rë re'oye ba'iji më'ëre. Si'a më'ë ga'nihuë Riusu toana senjoni ëose'e ba'itoca, quë'rë ai gu'aye ba'iji. ³⁰Më'ë jëja ëntë sarabi gu'a juchare yo'o ëaye ro'tatoca, më'ë ëntë sarare tëyoni senjojë'ën. Te'e ëntë sara se'gare beoguëbi Riusu ba'i jobona ti'antoca, quë'rë re'oye ba'iji më'ëre. Si'a më'ë ga'nihuë Riusu toana senjoni ëose'e ba'itoca, quë'rë ai gu'aye ba'iji.

Jesús enseña sobre el divorcio

³¹Ira coca guanseni jo'case'e yua ñaca'ga caji: “Më'ë rënjore jo'cani senjotoca, ru'ru senjo cocare utina toyani, bagona insijë'ën” caji. ³²Ja'nca case'e ba'iguëta'an, yë'ëca mësacuanî ñaca yihuoguë cayë: Si'a bain rënjore jo'cani senjocua, bagobi yequëni yahue bama'itoca, ja'ancuabi

bagoni ai gu'aye yo'oyë. Bagote gu'a romigore re'huayë. Y si'a bain jo'cani senjosi'coni huejani bacua, ja'ancua yua bagoni yahue baye'ru bajën ba'icua'ë, cayë yë'ë.

Jesús enseña sobre los juramentos

³³Mësacua yua ira coca guanseni jo'case'ere achani masiyë. Mësacuabi Riusuni cuencueni ganreba catoca, ro coquye beoye Riusuni cuencueni ganreba cajën ba'ijë'ën. Riusuni cuencueni case'le'ru güina'ru yo'ojën ba'ijë'ën, guanseni jo'case'e ba'iji. ³⁴Ja'nca ba'iguëta'an, yë'ëca mësacuani ñaca yihuoguë quëayë: Mësacua yua ganreba coca canica, Riusuni cuencueye beoye ba'ijë'ën. Guënamë re'oto mamire cuencueye beoye ba'ijë'ën, Riusu jëja ba'i jobo sëani. ³⁵Yija re'oto mamire'ga cuencueye beoye ba'ijë'ën, mai Ta'yejeiye Riusu jëja guansegüë ba'i jobo sëani. ³⁶Mësacua sinjobëre'ga cuencueye beoye ba'ijë'ën. Mësacua yua te'e raña ju'inse'e re'huaye gare porema'iinë. ³⁷Ja'nca sëani, mësacuabi “Ja'nca ba'iji” caye yëtoca, ja'an se'gare cajë'ën. Mësacuabi “Bañë” caye yëtoca, ja'an se'gare cajë'ën. Quë'rë jëja catoca, gu'aye se'ga cayë, yihuoguë cayë yë'ë.

Jesús enseña sobre la venganza

³⁸Mësacua yua ira coca guanseni jo'case'ere achani masiyë. Yequëbi më'ëni ja'si yo'otoca, më'ë ñacogare totaye, o më'ë gunjiñëre hua'huaye, ja'anre yo'otoca, më'ë yua baguëni güina'ru ja'si yo'o güeseye poreyë, guanseni jo'case'e ba'iji. ³⁹Ja'nca ba'iguëta'an, yë'ëca mësacuani ñaca yihuoguë quëayë yë'ë: Më'ëni gu'aye yo'oguëni güina'ru baguëni gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën. Yequëbi më'ë jëja huayohuana huaitoca, yequë huayohuare'ga baguëna bonëni huai güesejë'ën. ⁴⁰Yequëbi më'ë ëntë sara canre tëatoca, më'ë guayoni se canre'ga baguëna insijë'ën. ⁴¹Yequëbi baguë carga te'e kilómetro hue'oye më'ëni guansetoca, baguë naconi samu kilómetro hue'oni saiguë bojojë'ën. ⁴²Yequëbi bonsere sentoca, baguëna insijë'ën. Yequëbi më'ë bonsere prestaye sentoca, baguëni ënseye beoye ba'ijë'ën.

El amor a los enemigos

⁴³Mësacua yua ira coca guanseni jo'case'ere masiyë. Mësacua gaje bainni ai yëjën ba'ijë'ën. Mësacuare je'o bacuani ai güereba güejën ba'ijë'ën, guanseni jo'case'e ba'iji. ⁴⁴Ja'nca ba'iguëta'an, yë'ëca mësacuani ñaca yihuoguë quëayë: Mësacuare je'o bacuani quë'rë yëjën ba'ijë'ën. Mësacuani bëinjën ganicuata'an, bacua ba'iyete Riusuni ujajën ba'ijë'ën. ⁴⁵Ja'nca re'oye yo'ojën ba'itoca, mësacua Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi baguë mamacuare mësacuare re'huanı baji. Baguë yua gu'a

bain re'lo bain, si'acuani te'e cuiraguë conji. Ënsëguëte mia güeseguë, oco güeseguë, si'acuana jo'caguë, te'e conji. ⁴⁶Mësacuani ai yëjën ba'icua se'gani ai yëjën ba'itoca, Riusu ro insija'ye ai caraji mësacuare. Impuesto curi tëacua, ja'ancua yua gu'a bain ba'icua'tan, bacuabi sa'ñeña ai yëjën ba'iyë. ⁴⁷Mësacua bain se'gani saludaye cajën ba'itoca, ai caraji mësacuare. Ro ën yija bain yo'oye'ru quë'rë yo'omajën ba'iyë mësacua. Judío bain jubë ba'ima'icua'ga ja'anre yo'ojën ba'iyë. ⁴⁸Mësacua yua te'e ruñereba yo'ojën ba'ijë'ën. Mësacua Taita Riusu, guënamë re'oto ba'iguëbi te'e ruñereba yo'oguë ba'iyë'ru, güina'ru yo'ojën ba'ijë'ën.

Jesús enseña sobre las buenas obras

6 ¹Mësacuabi re'oye yo'oto, bainbi ëñaja'bë gare ro'taye beoye ba'ijën, mësacua re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca ro'tajën ba'itoca, mësacua Taita Riusu guënamë re'otore ba'iguëbi mësacua coja'yete gare insima'ija'guë'bi.

²Ja'nca sëani, mësacua yua bonse beo hua'nana curi insijën, yequëcuani quëaye beoye ba'ijë'ën. Yequëcuabi ja'nca yo'ojën ba'iyë. Yëquëna yua re'lo bain'ë cajën, ro coquejën, bain ñë'ca huë'eña, huë'e joboreba ba'iruan, bain ba'iruanna sani, yëquëna re'oye yo'oyete ëñani re'oye caja'bë cajën, curi beo hua'nana curi insiyë. Ja'nca yo'ojën, Riusu insija'yete coñu ro'tacuata'an, Riusuna coye beoye ba'ija'cua'ë bacua. Ja'nca ro'tajën yo'oye'ru mësacua yo'oye beoye ba'ijë'ën. ³Curi beo hua'nana curi insinica, mësacua yua caye beoye ba'ijën, ⁴ro yahue insijën ba'ijë'ën. Ja'nca insijën ba'itoca, mësacua Taita Riusu se'gabi ëñani, baguë bayete mësacuana insireba insija'guë'bi.

Jesús enseña a orar

⁵Mësacua yua Riusuni ujato, yequëcuabi yë'ë ujayete ëñaja'bë ro'taye beoye ba'ijë'ën. Yequëcuabi ja'nca yo'ojën ba'iyë. Yëquëna yua re'lo bain'ë cajën, ro coquejën, bain ñë'ca huë'eña, huë'e joboreba ba'iruan, bain ba'iruanre nëcani ujaye ai yëyë bacua. Ja'nca yo'ojën, Riusu insija'yete coñu ro'tacuata'an, Riusuna coye beoye ba'ija'cua'ë bacua. Ja'nca ro'tajën yo'oye'ru mësacua yua yo'oye beoye ba'ijë'ën. ⁶Mësacuabi Riusuni ujato, mësacua cain sonohuëna cacani, anto sa'rrore ta'pini, ja'nrebi te'e hua'guë ba'iguëbi yua më'ë Taita Riusuni yahuera'rë ujjajë'ën. Ja'nca ujjajënna, më'ë Taita se'gabi ëñani, baguë bayete më'ëna insireba insija'guë'bi.

⁷Riusuni ujato, zoe rajjeiyereba ujaye beoye ba'ijë'ën. Gu'a bainbi ai zoe rajjeiyereba uja cocare cani achotoca, Riusubi quë'rë re'oye achaji ro'tajën, ro ta'yejeiye cajën ba'iyë. ⁸Mësacua yua bacua ujjajën caye'ru caye beoye ba'ijë'ën. Mësacua Taita Riusuni senni achajënna, baguëbi mësacua carayete ru'ru masiji. ⁹Ja'nca sëani, mësacua yua ñaca ujjajën ba'ijë'ën:

Yëquëna Taita, guënamë re'otore ba'iguëna, si'acuabi më'ë ta'yejeiye ba'iyete ruiñereba ro'tajën ba'ija'bë.

10 Më'ë ba'i jobo yuara yëquënana ti'anja'guëta'an ba'ija'guë.

Si'acua ën yija ba'icuabi më'ë yëye'ru yo'ojën ba'ija'bë, guënamë re'oto ba'icua yo'ojën ba'iyë'ru.

11 Yëquëna aon aiñe, yure umuguse aiñete insijë'ën.

12 Yëquëna gu'aye yo'ose'ere huanë yeni ro'tama'ijë'ën. Yëquënabi yequëcua gu'aye yo'ose'ere huanë yeni ro'tamajën ba'iyë'ru, më'ë'ga ja'nca yo'ojë'ën.

13 Ai guaja ba'iyete yëquënani jo'cama'ijë'ën. Yëquënani gu'a ma'a ganiñete quëñoni bajë'ën. Më'ë se'gabi ta'yejeiyereba pore ëjaguë sëani, më'ëni caraye beoye go'sijeï cocare cani tonjën bojojën bañuni. Ja'nca raë'ë.

14 Mësacuabi Riusuni ujajën, mësacuani gu'aye yo'osi'cua banica, bacua gu'aye yo'ose'ere huanë yeye cajë'ën. Ja'nca catoca, mësacua Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi mësacua gu'aye yo'ose'ere'ga huanë yeye caji.

15 Mësacuabi ja'nca huanë yeye cama'itoca, mësacua Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi mësacua gu'aye yo'ose'ere gare huanë yema'iji.

Jesús enseña sobre el ayuno

16 Mësacuabi aon aiñe jo'canica, ro sa'nti hua'na'ru ëñojën ba'ima'ijë'ën. Yequëcuabi ja'nca yo'ojën ba'iyë. Yëquëna yua re'o bain'ë cajën, ro coquejën, yëquëna aon aiñe jo'cayete ëñani yëquëna re'oye yo'oyete masija'bë cajën, bacua ziañare sa'nti ziaña ba'iyë'ru ai yo'ojën re'huayë. Ja'nca yo'ojën, Riusu insija'yete conï bañu ro'tacuata'an, Riusuna coye beoye ba'ija'cua'ë bacua. Mësacua yua bacua yo'ojën ba'iyë'ru yo'oye beoye ba'ijë'ën. 17-18 Mësacuabi aon aiñe jo'canica, Bainbi masima'ija'bë cajën, mësacua sinjobëte ëcobi so'onni, mësacua ziare zoani, yahue aon aiñe jo'cajë'ën. Mësacua Taita Riusu se'gabi masija'guë cajënna, baguë se'gabi ëñani, baguë bayete mësacuana insija'guë'bi.

Riquezas en el cielo

19 Ën yija bonse yua ro bul'juni si'aji. Ro pu'ncani si'aji. Jiancuabi ro inni sayë. Ja'nca sëani, ja'an bonsere ro bëyoni baye beoye ba'ijë'ën. 20 Riusu ba'i jobo baja'yete quë'rë ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'anre cojënna, gare bul'juma'iñe ba'ija'guë'bi. Gare pu'ncani si'ama'iñe ba'ija'guë'bi. Jiancuabi gare inni saye porema'ija'cua'ë. 21 Riusu ba'i jobo baja'yete ro'tajën ba'itoca, ai recoyo bojojën ba'iyë mësacua. Ën yija bonsere ro'tajën ba'itoca, ja'an se'gare conï baja'cua'ë mësacua.

La lámpara del cuerpo

22 Mësacua ñaco yua recoyo majahuë'ru ba'iji. Mësacua ñacobi te'e ruiñe yo'oye yëtoca, si'a recoyo yua miañereba miaji. 23 Mësacua ñacobi

gu'aye yo'oye yëtoca, si'a recoyo yua zijepë'ru ruinji. Ja'nca sëani, mësacua yua ëñare bajën, re'oye ro'tajën ba'lijë'ën. Yequërë mësacuabi mia recoyo baye ro'tacuata'an, izijei recoyo se'ga bajën ba'ima'ïñe!

Dios y el dinero

²⁴Samu ëjacuani sehuoye mësacua porema'ïñë. Ja'nca sehuojën ba'itoca, yequëni ai gu'aye ro'tani, yequëni ai yëreba yëyë. Ru'ru ba'iguëni conreba conni, yequëni ai je'o bayë mësacua. Ja'nca sëani, Riusuni ai yëjën ba'itoca, bonsere te'e yëye porema'ïñë mësacua.

Dios cuida de sus hijos

²⁵Yureca, mësacuani yihuoreba yihuoyë yë'ë. Mësacua bonse carayete oiye beoye ba'ijë'ën. Mësacua aon aiñe, gono uncuye, can ju'iyë, ja'anre oiye beoye ba'ijë'ën. Riusubi mësacuare ro aon aincuare re'huamaji'i. Riusubi mësacua ga'nihuëanre re'huaguë, ro caña ju'iyë se'ga re'huamaji'i. ²⁶Mësacua yua bi'an hua'na ba'iyete ëñani ye'yejë'ën. Ba hua'nabi aon tanma'ïcua ba'iyë. Aon tëama'ïcua ba'iyë. Aon aya huë'eña beoyë. Ja'nca ba'icua'eta'an, mësacua Taita Riusu guënamë re'otore ba'iguëbi bacua aonre insiji. Ja'nca insiguëbi mësacuare ro'taguë, bi'an hua'nani bojoye'ru mësacuani quë'rë ta'yejeiye bojoguë ro'taguë cuiraji. ²⁷Mësacua bonse carayete oitoca, gare quë'rë zoe ba'iyë mësacua porema'ïñë.

²⁸¿Mësacua queaca ro'tajën, caña ju'iyete coni baja'ma cajën oiye'ne? Jo'ya corore irayete ëñani ye'yejë'ën. Jo'ya coro se'gabi re'o canre tëonma'ïji. Riusubi jo'ya coro re'oye ëñoñe jo'cabi. ²⁹Mai ira bonse ëjaguë ba'isi'quë, Salomón hue'eguë ba'isi'quë, baguë caña ju'iguë ba'ise'e yua ai re'o cañara ba'ise'eta'an, jo'ya corobi ta'yejeiye ai re'oye ëñoji. ³⁰Riusu se'gabi jo'ya corore cuiraji. Yure umuguse jorini, ja'n'rëbi miato güeanni si'aguë'eta'an, Riusubi jo'ya corore ai re'oye cuiraji. Ja'nca cuiraguëbi mësacuare'ga quë'rë ta'yejeiye ai re'oye cuiraye masiji. Ja'nca sëani, mësacua ro ro'tajën ba'iyete jo'cani, baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'ijë'ën. ³¹Riusubi mësacuani ai re'oye cuiraye masiguë sëani, mësacua bonse carayete oiye beoye ba'ijë'ën. “Aonre bani ainja'ma, gonore bani uncuja'ma, cañare bani ju'ija'ma” ja'anre caye beoye ba'ijën, bonsere oimajën ba'ijë'ën. ³²Gu'a bain se'gabi ja'an bonsere cu'ejën ba'ijë'ënna, mësacua bonse caraye si'ayete masiji Riusu. ³³Ja'nca ba'iguëna, Riusu ba'i jobo ba'iyete ru'ru si'arën ro'tajën, baguë re'oye yo'oye'ru re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'itoca, mësacua bonse caraye si'ayete mësacuana insireba insija'guë'bi Riusu. ³⁴Mësacua miato ba'ija'yere'ga oiye beoye ba'ijë'ën. Miato ti'añe tëca ëjoni, ja'n'rëbi ja'an umuguse ba'iyete ro'taye poreyë. Yure umuguse ba'iyë ai yo'ojën ro'taye se'gare ba'iyë.

No juzgar a otros

7 ¹Yequécua gu'aye yo'ose'ere cama'ijë'ën. Ja'nca cama'itoca, Riusubi mësacua gu'aye yo'ose'ere cama'iji. ²Mësacuabi yequécua gu'aye yo'ose'ere bëinjën cajëna, Riusubi güina'ru mësacua gu'aye yo'ose'ere bëinguë caja'guë'bi. Mësacua cuencue ro'rohuëbi güina'ru cuencueni insiguëna, Riusubi ja'ansi ro'rohuëbi cuencueni mësacuana insija'guë'bi. ³⁻⁴Më'ë bainguë ñacogana ëñani, Hui'yara'carëte rutacaza caguë, yua jai hui'ya maca më'ë ñacogate ba'iguëna, ja'anre ro ro'taguë rutama'itoca, ¿queaca më'ë bainguë ñaco ba'i macare rutacaiguë'ne? ⁵Më'ë ñaco ba'i macare rutaye ro'tama'itoca, ro coqueguë yihuoyë më'ë. Ru'ru më'ë ñacoga ba'i maca, ja'anre rutani, ja'nre'bi, ai re'oye ëñañe poreguëbi sani, më'ë bainguë ñacogana re'oye ëñani, baguë hui'yara'carëte guaja beoye rutacaiye poreyë më'ë. Më'ë bainguë jucha yo'ose'ere senjoñe yihuoye yënica, ru'ru më'ë gu'a juchare jo'cani senjojë'ën.

⁶Riusu insini jo'case'ere gu'aye yo'ocuana insima'ijë'ën. Jo'ya yai hua'nana insiye'ru ba'iji. Bacuabi ro coca yo'oni, mësacuani cuncuyë. Ai re'o gatara'carëan ai ro'ira'carëan cuchi hua'nana insiye'ru ba'iji. Bacuabi ro za'nguni senjoñë.

Pedir, buscar y llamar a la puerta

⁷Mësacua yëyete jo'caye beoye senreba sentoca, Riusubi insiji. Mësacua yëyete jo'caye beoye cu'ereba cu'etoca, mësacua cu'eyete tinjañë. Huë'ena ti'anni, jo'caye beoye je'njuni achotoca, huë'e ba'icuabi mësacuana ancoyë. ⁸Riusuni jo'caye beoye sentoca, Riusubi insiji. Riusuni jo'caye beoye cu'etoca, Riusu ba'iyete tinjañë. Riusu anto sa'rona jo'caye beoye je'njuni achotoca, Riusubi ancoji.

⁹Mësacua zin hua'nabi aonbëte mësacuani sentoca, ¿gatabëte insiye mësacua? Bañë. ¹⁰Ziaya hua'ire sentoca, ¿añare insiye mësacua? Bañë. ¹¹Mësacua yua gu'a bain ba'icuabi mësacua zin hua'nana re'o aon insiye masicuata'an, mësacua Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi yua, si'acua baguëni senni achajëna, bacuana quë'rë ta'yejeiye baguë bayete ai re'oye insiye masiji.

¹²Ja'nca ba'iguëna, yequécua re'oye yo'oye cato, bacua yua mësacua yëye'ru mësacuani re'oye yo'ojëna, mësacua'ga güina'ru bacuani re'oye yo'ojën ba'ijë'ën.

La puerta angosta

¹³Se'e baguë bainni ye'yoguë yihuobi Jesús. Mësacuabi Riusu ba'i jobona ti'anni carajeiye beoye ba'iyë yënica, rëño sa'robi cacajë'ën. Yequë sa'ro jai sa'ro sëani, ai jai jubë bainbi cacani, jai ma'aja'an guaja beoye

ganicuata'an, gare huesëni ñaca ba'iruan carajeiyë. ¹⁴Ba rëño sa'robi cacato, ba ai yo'ojën ba'i ma'aja'an ai guaja ganicuata'an, Riusu ba'i jobona ti'anni carajeiye beoye ba'ijën, huajëreba huajëjën ba'ija'cua'ë. Rëño jubë bain se'gabi ja'an ma'are tinjani ganini ti'añë.

El árbol se conoce por su fruto

¹⁵Yequëcuabi rani, Riusu coca quëacua'ë yëquëna ro coquejën cajëna, mësacua ëñare bajë'ën. Bacua yua Riusu bain ba'iyë, oveja hua'na ba'iyë, ja'an ba'iyë'ru ëñoacuata'an, airu yai hua'na yo'oye'ru Riusu bain jubëte ro huesoni si'aye ro'tajën raiyë bacua. ¹⁶Bacua yo'o yo'oyete ëñani, bacua ba'iyete masiye poreyë mësacua. Sunqui quëiñete ro'tani, bacua ba'iyete masiye poreyë. Miu sunquiñare ëñato, ëyere tinjama'iñë. Susina ëñato, higo uncuere tinjama'iñë. ¹⁷Re'o sunqui banica, re'o uncue quëinji. Gu'a sunqui banica, gu'a uncue quëinji. ¹⁸Re'o sunqui banica, gu'a uncue gare quëinma'iji. Gu'a sunqui banica, re'o uncue gare quëinma'iji. ¹⁹Si'a sunqui yua re'o uncue quëinma'itoca, ro cueni taonni, të'cani, toana senjoni ëose'e ba'ija'guë'bi. ²⁰Ja'nca sëani, güina'ru re'o bain, gu'a bain, bacua ba'iyete masiye yënica, bacua yo'o yo'ojën ba'iyete ëñani masijë'ën.

No todos entrarán en el reino de Dios

²¹Ai jai jubë bainbi yë'ëni, Ëjaguë, Ëjaguë cajën ba'icuata'an, bacua yua Riusu ba'i jobona gare ti'anma'ija'cua'ë. Yë'ë Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguë, baguë yëye'ru yo'ojën ba'icua, ja'ancua se'gabi baguë ba'i jobona ti'anja'cua'ë. ²²Yë'ë ëñojai umugusebi ti'anguëna, ai jai jubë bainbi yë'ëni cajën ba'ija'cua'ë: “Ëjaguë, Ëjaguë, yëquëna ai re'oye yo'ojën ba'ise'ere masiyë më'ë. Më'ë ba'iyete ro'tajën, më'ë cocare quëani achojën baë'ë. Më'ë ba'iyete ro'tajën, huati hua'ire etoni saojën baë'ë. Më'ë ba'iyete ro'tajën, ai ta'yejeiye yo'o yo'ojën, bainni ëñojën baë'ë yëquëna. Ja'nca sëani, më'ëna ti'ansi'cua'ë yëquëna” cajën ba'ija'cua'ë. ²³Ja'nca cajën ba'ijëna, yë'ëbi bacuani bëinguë sehuoja'guë'ë: “Mësacuare huesëguë'ë yë'ë. Yë'ë ba'iru quëñëni saijë'ën. Ro gu'aye yo'ojën ba'icua'ë mësacua” sehuoja'guë'ë yë'ë.

Las dos bases

²⁴Ja'nca sëani, yë'ë coca case'ere achani te'e ruiñe yo'ocua ba'iyete cato, gatabana huë'e yo'osi'quë'ru ba'iyë bacua. Masiguëbi ja'nca yo'oji. ²⁵Ja'nca yo'oguëna, ja'nre'bi ai tëñe ocoguëna, ai co'jeya raiguëna, ai jëja tutuguëna, ba huë'ebi tainmaji'i. Jai gatabana gui'isi huë'e sëani, ai jëja babi. ²⁶Yequëcua yë'ë coca case'ere ro achani te'e ruiñe yo'oma'icua ba'iyete cato, mejabëna huë'e yo'osi'cua'ru ba'iyë bacua. Ro ro'tajën ba'i hua'nabi ja'nca yo'oyë. ²⁷Ja'nca yo'ojëna, ja'nre'bi ai tëñe ocoguëna, jai

col'jeya raiguëna, ai jëja tutuguëna, ba huë'ebi ma'mani gurujaji'i. Ai jëja gurujani meani huesëbi” cabi Jesús.

²⁸Ja'nca caguë, baguë yihuo cocare cani tëjibi. Tëjiguëna, si'a bain hua'nabi ai bojojën achahuë. ²⁹Bacua ira coca ye'yocua ye'yojën ba'ise'e'ru què'rë ai ta'yejeiyera ye'yoguë baji'i Jesús.

Jesús sana a un leproso

8 ¹Ja'nrëbi, Jesusbi ba cubëbi gajeguëna, ai jai jubë bainbi baguë naconi sa'ë. ²Saijënna, yureca yequëbi, gu'a ca'nmi rauna ju'inguëbi Jesusna ti'anni, baguëna gugurini rëanni, baguëni cabi:

—Èjaguë, mè'ëbi yè'ëre onica, yè'ë gu'a raure tënnoni huachojë'n, huachoye poreguë sëani, cabi.

³Caguëna, Jesusbi baguë ëntë sarare mi'nani, baguëni pa'róni cabi:

—Mè'ëni oiguë huachoyë yè'ë. Huajë hua'guë ba'ijë'n, cabi.

Caguëna, ja'ansi'quë baguë gu'a ca'nmi rau yua gare tënosi'quë baji'i. Huajë raji'i baguë.

⁴Huajë raiguëna, Jesusbi baguëni yihuoguë cabi:

—Achajë'n. Mè'ë huajë raise'ere yequëcuani gare quëaye beoye ba'ijë'n. Èñe se'gare yo'ojë'n. Pairina sani, mè'ë huajë raise'ere ëñojë'n. Èñoni, Moisés ira coca guansegüë ba'ise'e'ru, jo'ya hua'guë case'ere inni, pairini quëani achoni, misabëna tëoni ëocaija'guë caguë, pairina insijë'n, mè'ë yua huajë raisi'quë sëani. Ja'nca yo'otoca, bain hua'nabi mè'ë huajë raise'ere ëñani masiyë, cabi Jesús.

Jesús sana al criado de un capitán romano

⁵Ja'nca cani, ja'nrëbi sani, Capernaum huë'e jobona ti'anbi. Ti'anguëna, soldado ëjaguëbi baguëna ti'an rani, ⁶cocare senni achaguë cabi:

—Èjaguë, yè'ë yo'o conguëbi huë'ere ba'iguë, garasi'quë uinguë, ai yo'o'ji, cabi.

⁷Caguëna, Jesusbi:

—Ja'nca ba'ito, baguëni huachoguë saiyë, cabi.

⁸Caguëna, soldado ëjaguëbi ënsegüë cabi:

—Yè'ë huë'ena raima'ijë'n, Èjaguë. Mè'ë yua ai ta'yejeiye ëjaguëte sëani, yè'ë huë'ena caca güeseye porema'inë yè'ë. Si'aye ëñaguë sëani, so'obi ëñani huachojë'n. Ja'nca huachoye catoca, yè'ë yo'o conguëbi huajë raija'guëbi. ⁹Yè'ë yua ja'nca senni achaguëbi yequëcua yè'ë ëjacuani sehuoye bayë. Yequëcua soldado hua'nani guanseye bayë yè'ë. Te'le soldado hua'guëni, Saijë'n catoca, baguë saiji. Yequëni, Raijë'n catoca, baguë raiji. Yè'ë yo'o conguëni, Yè'ë case'e'ru yo'ojë'n catoca, güina'ru yo'o'ji baguë. Ja'nca sëani, mè'ë raima'ijë'n caguë señe yè'ë, cabi.

¹⁰Ja'nca caguëna, Jesús yua gue ro'taye beoye achaguë, yua bain jubë baguë naconi raisi'cuana bonëni, bacuani yihuoguë cabi:

—Ënquë soldado ëjaguëbi yë'ëni ai ta'yejeiye recoyo ro'taji. Si'a Israel bain recoyote ëñato, baguë recoyo ro'taye'ru ai caraji bacuare. ¹¹Mësacuanì ganreba cayë yë'ë. Ai jai jubëan bain yequëruan bain ti'an raisi'cua yua Riusu ba'i jobona ti'anni, Abraham, Isaac, Jacob, bacua naconi guënamë re'otona ñë'cani aonre ainjën bojojën ba'ija'cua'ë.

¹²Ja'nca ba'ijëna, Israel bainreba Riusu cuencuesi'cuata'an, bacuabi ti'ani raisi'cuana bonëni, bacuani yihuoguë cabi:

—Ënquë soldado ëjaguëbi yë'ëni ai ta'yejeiye recoyo ro'taji. Si'a Iñe porema'ija'cua'ë. Zijei re'otoreba ba'iruna bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë. Ja'nca ba'icuabi ai oijën, zemeñoana cuncujën, ai yo'ojën ba'ija'cua'ë, yihuoguë cabi Jesús.

¹³Ja'nca canì, ja'nrebi soldado ëjaguëna bonëni, baguëni cabi:

—Yua më'ë huë'ena go'ijë'ën. Më'ëbi si'a recoyo ro'taguëna, güina'ru yo'ose'e ba'iji, cabi.

Caguëna, baguë yo'o conguëbi te'e jëana huajë raji'i.

Jesús sana a la suegra de Pedro

¹⁴Ja'nrebi, Jesús yua Pedro huë'ena cacani ëñato, Pedro huagobi rau jayoni unco'ë. ¹⁵Ja'nca uingona, Jesusbi bago ëntë sarana pa'robi. Pa'roguëna, bago rau jayoye tëni saji'i. Tëni saquëna, bagobi huajë hua'go huëni, baguëni cuira bi'rago.

Jesús sana a muchos enfermos

¹⁶Ja'nrebi na'iguëna, ai jai jubë bain huati bacuare Jesusna sani ëñohüë. Ëñojëna, baguë yua te'e coca se'ga canì, huati hua'ire etoni saobi. Saoni, si'a rauna ju'incuare'ga huachobi. ¹⁷Ja'nca huachoguëbi Riusu ira bainguë raosi'quë Isaías canì jo'case'e'ru güina'ru yure yo'oguë baji'i. “Maire pa'npo ëaye ba'iguëna, maire conreba conji. Mailbi rauna ju'injëna, maire huachoyereba huachoji” canì jo'case'e ba'iguëna, güina'ru yure yo'oguë baji'i Jesús.

Los que querían seguir a Jesús

¹⁸Ja'nrebi, quë'rë jai jubëan bainbi Jesusre të'ijeieyë nëcäjëna, Jesusbi bacuare ëñani, baguëre concuani: Que të'huina je'ënu cabi. ¹⁹Caguëna, yequëbi ira coca ye'yoguëbi ti'anni, Jesusni cabi:

—Ëjaguë, më'ëni conguë saza, si'a më'ë ganijeija'ruan, cabi.

²⁰Caguëna, Jesús sehuobi:

—Airu hua'i hua'nabi gojeñana caincua'ë. Ca hua'i hua'nabi ziaroan tuijën caincua'ë. Ja'nca ba'iyeta'an, yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi yua umeni cainru gare beoguë'ë yë'ë, sehuobi.

²¹Sehuoguëna, yequë, baguëte conguë ba'iguëbi cabi:
—Ëjaguë, ru'ru yë'ë taita ju'insi'quëni tañe bayë. Tanni tëjini, më'ere conguë te'e saiye, cabi.

²²Caguëna, Jesusbi sehuobi:
—Yë'ëna te'e conguë rajjë'n yurera'rë. Yë'ere recoyo bojoma'icua, junni huesësi'cua'ru ba'ijën, ja'ancua se'gabi bacua bain junni huesësi'cuare tanja'bë, cabi.

Jesús calma el viento y las olas

²³Cani, ja'nrëbi yoguna cacaguëna, baguëre concuabi baguë naconi je'enni saë'ë. ²⁴Sani, jobo zitara ba'ijëna, ai jëja tutu rabi. Raguëna, ai jai të'a jë'cani, yoguna cacaguëna, oco bu'i bi'rabi. Ja'nca ba'iguëna, Jesús yua cainsi'quë unji'i. ²⁵Ja'nca uinguëna, bacuabi sëtoni cahuë:

—iËjaguë, huëni ëñajë'n! iMaibi huesëni carajeiyë! huaji yëjën cahuë.

²⁶Cajëna, baguë cabi:
—¿Mësacua guere yo'ojën, yë'ëni si'a recoyo ro'tama'ijën, ro quëquëjën ba'iyë'ne? cabi.

Cani, ja'nrëbi huëni, Tutu saojë'n, zitara të'a cuaujajjë'n caguë guansebì. Guansequëna, tutu'ga, zitara'ga ja'anse'ebi nëcajaji'i. Gare tutuye beoye bajji'i. ²⁷Ja'nca ba'iguëna, bacuabi ai ëñajën rëinjën, sa'ñeña senni achajën cahuë:

—¿Yua gue bainguëguë'ne ba hua'guë? Baguëbi guansequëna, tutu'ga, jai zitara'ga ja'anse'ebi achani, jaë'ë cani guajaji'i, cahuë.

Los endemoniados de Gadara

²⁸Ja'nrëbi, que të'huina jenni, Gadara yijana ti'anhuë. Ti'anjëna, samucua huati zemosi'cuabi bain tansi re'ohuëbi etani, Jesusna tëhuo raë'ë. Huati zemosi'cua sëani, ai coca cu'ejën ba'ijëna, yequëcuabi baruna saiye huaji yëhuë. ²⁹Yureca Jesusna tëhuo rani, ai güijën cahuë:

—¿Më'ë guere ro'taguë raquë'ne ënjo'on? Më'ë yua Riusu Zin ba'iguë'ë. ¿Yëquënanani ai yo'o güeseja'guëbi quë'rë ja'anrë raquë? güijën senni achahuë.

³⁰Senni achajëna, cuchi jubë ai ba'i jubëbi so'orë ba'ijën, aonre cu'ejën, aonre ainjën baë'ë. ³¹Ba'ijëna, huati hua'i zemosi'cuabi Jesusni senreba sen'ë:

—Yëquënanani etoni saotoca, ba cuchi jubëna saojë'n. Bacuana cacaye yëyë, senni achajën cahuë.

³²Cajëna,
—Saijë'n, cabi.

Caguëna, huati hua'ibi bainre jo'cani, etani sani, cuchi jubëna te'e cacahuë. Cacajëna, ja'ansirën si'a jubëbi hue'nhue raguëna, jaba të'ntëbana huë'huëni, rëi zitarana tonni runi huesëhuë.

³³Runi huesëjënna, cuchi cuiracuabi quëquëni, gatini saë'ë. Huë'e jobona sani, si'aye quëani achomate. Huati zemosi'cua ba'iyere'ga quëani achomate. ³⁴Quëani achojënna, ja'n'rëbi huë'e jobo bain si'acuabi Jesusni tinjajën raë'ë. Rani, Jesusni ëñani, yëquëna yijabi etani gare saijë'n sen'ë.

Jesús sana a un paralítico

9 ¹Ja'nca senni achajënna, Jesusbi yua yoguna cacani, baguë huë'e jobona go'i bi'rabi. ²Goni ti'anguëna, ja'n'rëbi, yequëcuabi garasi'quëte camare uinguëna, Jesusna sani ëño huë. Ëñojënna, Jesusbi baguë ñacobi ëñani, bacua recoyo ro'tayete masini si'ani, garasi'quëni cabi:

—Bojo recoyo bajë'n, mami. Më'ë gu'a jucha yua gare tënose'e ba'iji, cabi.

³Caguëna, ja'n'rëbi, ira coca ye'yocuabi sa'ñeña yahue ro'tajën ñuë'ë: “Baguë yua Riusuni gu'aye caji” ro'tajën bën'ë. ⁴Ro'tajën bëinjënna, Jesusbi baguë ñacobi ëñani, bacua yahue ro'tase'ere masini, bacuani cabi:

—¿Mësa'cua guere gu'aye ro'tajën bëiñe'ne? ⁵Bainbi “Më'ë gu'a jucha yua tënose'e ba'iji” caye porecuata'an, “Huëni ganijë'n” catoca, bacua huachoye porema'iñete masi güeseyë. ⁶Ja'nca ba'iyeta'an, yë'ë yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi bain gu'a juchare tënoñe poreguë'ë. Ja'anre mësa'cuani ëñoñë yë'ë, cabi.

Cani, ja'n'rëbi garasi'quëni cabi:

—Yureca huëijë'n. Më'ë camare inni, më'ë huë'ena saijë'n, cabi.

⁷Ja'nca caguëna, baguë yua huëni baguë huë'ena saji'i. ⁸Ja'nca saiguëna, bain hua'nabi quëquë ëaye ro'tajën, Riusuni bojoreba bojojën, ro bainre huachoye poreguë re'huasi'quëre sëani, baguëni ai re'oye cajën baë'ë.

Jesús llama a Mateo

⁹Ja'n'rëbi, Jesusbi se'le sani ëñato, Mateo hue'eguëbi impuesto curi co huë'ere ñuji'i. Ja'nca ñu'iguëna, Jesusbi:

—Yë'ëna te'le rani conjë'n caguë choji'i.

Choiguëna, baguë yua huëni, baguëna te'le conguë saji'i.

¹⁰Saiguëna, ja'n'rëbi jë'të, Jesusbi huë'ere ba'iguë, aon ainguë ñu'iguëna, yequëcua impuesto curi cocua, yequëcua gu'a bain casi'cua, ai jai jubëbi rani, Jesús, baguëre concua naconi aon ainjën te'le bëahuë. ¹¹Bëajënna, fariseo bainbi ti'anni ëñahuë. Ja'nca ëñacuabi Jesusre concuani bëinjën senni achahuë:

—¿Mësa'cua ëjaguë guere yo'oguë, impuesto curi cocua, gu'a bain, bacua naconi aon ainguë te'le ñu'iguë'ne? senni achahuë.

¹²Senni achajëna, Jesusbi achani, bacuani sehuobi:

—Huajëjën ba'icuabi ëco yo'oguëte senma'iñë. Rauna ju'incua se'gabi ëco yo'oguëte señë. ¹³Riusu coca toyani jo'case'e ëñere ye'yejë'ën: “Bain oijën concuare cu'eyë yë'ë. Hua'ire huani misabëna ëocuare cu'ema'iñë yë'ë.” Ja'an cocare ye'yejë'ën. Yë'ë re'lo bainguë'ë cajën ba'itoca, bacuare choiguë raimaë'ë yë'ë. Yë'ë gu'a bainguë'ë cajën ba'itoca, ja'ancuare choiguë raisi'quë'ë yë'ë, cabi Jesús.

La cuestión del ayuno

¹⁴Ja'nrëbi, Juan Bautizaguëre concuabi rani, Jesusni senni achahuë:

—Yëquëna, fariseo bain, yua aon aiñe jo'cajënna, ïmë'ëre concua guere ro'tajën, aon aiñe jo'cama'iñe'ne? senni achajën cahuë.

¹⁵Cajënna, Jesús sehuobi:

—Ro huacha ro'tajën ba'iyë mësacua. Huejaja'guëbi yuta ba'iguëna, baguë huejaye concuabi aon aiñe jo'caye gare porema'iñë. Ja'nca porema'ijënna, huejaja'guëre preso zeanni quëñoni gare sai umuguse ti'anguëna, ja'anrën bacuabi aon aiñe jo'caja'cua'ë cabi.

¹⁶Caní, ja'nrëbi bacuani yeque yihuo cocare quëabi:

—Mame canbi ira canna ja'chemajën ba'iyë. Ja'nca ja'chetoca, mame canbi guë'nguëguëna, ira canbi quë'rë se'le ye'reni gu'ajeji. ¹⁷Bisi ëye jo'cha huajë jo'chare yua ira ga'ni jo'cha corohuëanna ayamajën ba'iyë. Ayatoca, huajë jo'chabi ira ga'ni corohuëanre juejueni jañuni si'aji. Ga'ni corohuëan'ga gu'a corohuëan'ru ruinjí. Huajë bisi ëye jo'cha banica, mame ga'ni jo'cha corohuëanna ayajë'ën. Ja'nca ayatoca, bisi ëye jo'cha, ga'ni corohuëan'ga gare huesëye beoye ba'iji, cabi Jesús.

La hija de Jairo. La mujer que tocó la capa de Jesús

¹⁸Ja'an cocare caguë ba'iguëna, yequë bainguë, bain ëjaguë ba'iguëbi caca rani, Jesusna gugurini rëanni, baguëni coca senni achaguë cabi:

—Yë'ë mamacobi yurera'rë junco'ë. Ja'nca ba'igoreta'an, raijë'ën. Më'ë ëntë sarare bagona pa'rotoca, go'ya raija'go'co, cabi.

¹⁹Ja'nca caguëna, Jesusbi huëni, baguë naconi saji'i. Baguëre concua'ga te'le conni saë'ë. ²⁰Ja'nca saijënna, yeco, u'chu rauna ju'ingobi, si'a sara samu tëcahuëan ju'in hua'go ba'igobi baguë yo'jeja'an rani, baguë can yëruhuate pa'rogo. ²¹“Baguë can se'gare pa'róni huajëza” cago pa'rogo. ²²Ja'nca pa'rogona, Jesusbi bonëni, bagoni ëñani cabi:

—Bojo recoyo bajë'ën, mami. Më'ëbi yë'ëni si'a recoyo ro'tasi'co sëani, huajë raë'ë më'ë, cabi.

Caguëna, bagobi ja'ansi'ru huajë raco'ë.

²³Ja'nrëbi, Jesús yua bain ëjaguë huë'ena ti'anni ëñato, bain hua'nabi ai ota oijën, ro hui'ya güijën baë'ë. Yequëcuabi músicate sa'ntijën juë'ë.

²⁴Ja'nca yo'ojënna, Jesusbi bacuani cabi:

—Mësacua etani saijë'n. Mamacobi ju'inmaco'ë. Ro canni uingo bago, cabi.

Ja'nca caguëna, baguëni bëinjën, ai jayajën chohuë. ²⁵Chojëna, yequëcubi bacuare hue'sena etohuë. Etojëna, Jesusbi cacani, ba romi zin hua'go ëntë sarana zeanguëna, bagobi huëni nëcago. ²⁶Ja'nca nëcagona, bainbi Jesús huachose'ere ëñani, si'aruanna quëani achohuë.

Jesús sana a dos ciegos

²⁷Ja'nrebi, Jesusbi barubi sani ganiguëna, samucua ñaco ëñama'icubi baguë yo'jeja'an be'tejën, ai jëja güihuë:

—Taita David bainguë, yëquëna hua'nani oiguë conjë'n, güijën cahuë.

²⁸Cajëna, Jesús yua huë'ena cacani ba'iguëna, ñaco ëñama'icubi baguëna caca raë'ë. Raijëna, Jesusbi bacuani senni achabi:

—¿Mësacua yë'ë huachoye poreyete si'a recoñoa ro'taye? senni achabi.

Senni achaguëna,

—Ro'tayë, Èjaguë, sehuohuë.

²⁹Ja'nca sehuojëna, Jesusbi bacua ñacore pa'róni, bacuani cabi:

—Mësacuabi yë'ëni recoyo ro'tajëna, yë'ë'ga güina'ru mësacuaní huachoguë ba'iyë cabi.

³⁰Caguëna, bacua ñaco yua ja'ansirën sëtani ëñani huajë raisi'cua baë'ë. Ba'ijëna, Jesusbi bacuani si'a jëja yihuoguë cabi:

—Mësacuare huachose'ere yequëcuani gare quëani achoye beoye ba'ijë'n, cabi.

³¹Caguëna, ba hua'nabi sani, Jesús re'oye yo'oni conse'ere si'a bainni quëani achojën ganihuë.

Jesús sana a un mudo

³²Ja'nca saijëna, ja'ansirën yequëcubi yi'o ma'tëbë ba'iguë, gu'a huati baguë, ja'anguëte Jesusna sani ëñohuë. ³³Èñojëna, Jesusbi baguë gu'a huatire etoni saoguëna, ba bainguëbi coca ca bi'rabi. Ja'nca ca bi'raguëna, bain hua'nabi ai ëñajën rëinjën cahuë:

—Yure yo'ose'le'ru Israel yija bainbi gare ëñama'isi'cua ba'iyë, cahuë.

³⁴Cajëna, fariseo bainbi ti'an rani, bëinjën cahuë:

—Gu'aye yo'oji baguë. Zupai huatibi congüëna, ja'nca huati hua'ire etoni saoye poreji, cajën bën'ë.

Jesús tiene compasión de la gente

³⁵Ja'nrebi, Jesús yua si'a huë'e joboña, si'aruan bain ba'iruanna saiguë, bacua ñë'ca huë'ëñana cacani ye'yoguë, Riusu ba'i jobo cocare quëani achoguë, rauna ju'incua, si'a rau ba'iyë bacuani huachoguë, ja'anre yo'oguë baji'i. ³⁶Ja'nca ba'iguëbi bain jubëni ai sa'ntiguë, oireba oiguë

ẽnabi. Chao hua'na caguẽ, ro porema'i hua'nabi oveja hua'na cuiraguẽ beo hua'na'ru ba'iyẽ ẽnoñẽ bacua, ro'taguẽ ẽnabi Jesús. ³⁷Ja'nca ẽnani, ja'nrẽbi, baguẽte concuani cabi:

—Queruna ẽnajẽ'ẽn. Aon tanse'ebi yuara ya'jise'e sãani, yuareba tẽaye ba'iji. Riusu ba'i jobo cu'ecuare tẽani baye cayẽ. ³⁸Ja'nca sãani, mai Ẽjaguẽ Riusu yua bainre tẽani ba Ẽjaguẽ ba'iguẽna, baguẽni ñaca senreba senni achajẽn ba'ijẽ'ẽn: Mẽ'ẽ bainre tẽani baye ro'taguẽ sãani, mẽ'ẽre yo'o concua, mẽ'ẽ tanse'ere tẽacaicua, ja'ancuare cuencueni, mẽ'ẽ bainre tẽaye raojẽ'ẽn, senni achajẽn ba'ijẽ'ẽn, cabi Jesús.

Jesús escoge a los doce apóstoles

10 ¹Ja'nrẽbi, Jesusbi baguẽte concua si'a sara samucuare choiguẽna, baguẽna ti'an raẽ'ẽ. Ti'an raijẽnna, bacuare gu'a huati hua'ire etoni saoye porecuare re'huabi. Si'a bain ju'incua, si'a rau ju'incua huachoye porecuare bacuare re'huabi. ²Ba cuencueni re'huasi'cua yua ñaca hue'ecua ba'ẽ'ẽ: Ru'ru, Simón caguẽni Pedro hue'yobi. Yequẽ, Andrés, Pedro yo'jeguẽ baji'i. Yequẽ Santiago, yequẽ Santiago yo'jeguẽ Juan, ja'an samucua Zebedeo mamacua ba'ẽ'ẽ. ³Yequẽ Felipe, yequẽ Bartolomé, yequẽ Tomás, yequẽ Mateo impuesto curi coguẽ baji'i. Yequẽ Alfeo zin Santiago, yequẽ Lebeo, Tadeo'ga hue'eguẽ baji'i. ⁴Yequẽ Simón hue'eguẽ celote jubẽ baji'i. Yequẽ Judas Iscariote, Jesús je'o bacuana insini senjoja'guẽ baji'i. Ja'an hue'ecuare cuencueni re'huabi Jesús.

Jesús envía a los discípulos a anunciar el reino de Dios

⁵Ja'ancua si'a sara samucuare cuencueni re'huani, bacuani coca guansegũ saobi:

—Judío jubẽ ba'ima'icuaana saima'ijẽ'ẽn. Samaria yija hu'e'e joboñana gare saimajẽn ba'ijẽ'ẽn. ⁶Israel bain se'gana saijẽ'ẽn. Riusu bain quẽñẽni saisi'cua, oveja hua'na ro quẽñẽni huesẽsi'cua'ru ba'iyẽ, ja'ancua se'gana sani, ⁷bacuani ñaca quẽani achojẽ'ẽn: “Riusu ba'i jobo yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji” quẽani achojẽn ba'ijẽ'ẽn. ⁸Ja'nca ba'icuaabi rau ju'incuare huachojẽ'ẽn. Junni huesẽsi'cuare go'ya rai güesejẽ'ẽn. Gu'a ca'nmi rau bacuare tẽnoni huachojẽ'ẽn. Huati hua'ire etoni saojẽ'ẽn. Ja'nca yo'oye porecu'ru ro'iyẽ beoye re'huasi'cua sãani, mësacua yua bainre conjẽn, bacua ro'iyẽ senma'ijẽ'ẽn.

⁹Mësacua yua curire gare saye beoye ba'ijẽ'ẽn. ¹⁰Bonse turubẽte sama'ijẽ'ẽn. Te'e ẽntẽ sara can se'ga saijẽ'ẽn. Guẽon ju'iyete sama'ijẽ'ẽn. Ro'ojẽn sai tubẽte sama'ijẽ'ẽn. Yo'ore concuani ba'icua aonre ro insiyẽ ba'icua sãani, mësacua ja'nca saijẽ'ẽn.

¹¹Sani, hu'e'e jobona ti'anto, re'o bain banica, bacuare cu'eni, mësacua saiyẽ tẽca, bacua hu'ena bẽani ba'ijẽ'ẽn. ¹²Ja'an hu'ena ti'anni, baru

bainni saludajë'ën. ¹³Re'ò bain ba'itoca, mësacua bojojën saludase'ere bacuana jo'cajë'ën. Gu'a bain ba'itoca, jo'cama'ijë'ën. Mësacua saludase'ere go'iye quënojë'ën. ¹⁴Yequerë baru bainbi mësacuanì bojomajën, mësacua coca quëani achoyete achaye güejën ba'itoca, barubi quëñëni saijë'ën. Ba huë'e jobobi saijën, ba bainbi ëñajëna, mësacua guëon ba'i ya'ore cue'nconì tonjë'ën. Ja'nca yo'otoca, bacua gu'a jucha yo'ose'ere masiyë. ¹⁵Mësacuanì ñaca ganreba quëayë. Sodoma, Gomorra, ja'an huë'e jobo bainni bënni senjoja'ñe'ru, bacua yua quë'rë ta'yejeiye bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë, Riusu ëñojai umugusebi ti'anguëna.

Persecuciones

¹⁶Yureca, mësacuare saoguëna, mësacua yua oveja hua'na airu yai jubëna ti'anja'cua'ru ba'ijën, mësacua saiyë. Ja'nca sëani, aña hua'na masiye ro'tareba ro'taye'ru ai masiye ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'icuata'an, ju'ncubo hua'na gu'aye yo'oye beoye ba'iyë'ru, gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën. ¹⁷Mësacua ëñare bajë'ën. Yequëcuabi mësacuanì bëinjën, mësacuare preso zeanni bacua ëja bainna sanì nëcoja'cua'ë. ¹⁸Yequëcuabi mësacuare zeanni, yë'ë bain concuare sëani, mësacuare bain ta'yejeiye ëjacua ba'iruanna sanì nëconì ëñoja'cua'ë. Ja'nca ëñojëna, mësacua yua yë'ë ba'iyete gu'a bainni quëani achoye poreyë. ¹⁹Ja'nca preso zeanni nëcojëna, mësacua sehuoja'yete ru'ru ro'taye beoye ba'ijën, huaji yëmajën ba'ijë'ën. Mësacua sehuoja'rën ti'anguëna, Riusubi mësacua coca sehuoja'yete quëaji. ²⁰Mësacua se'gabi ba sehucocare ro'tama'ija'cua'ë. Mësacua Taita Riusu Espiritubi quëaguëna, ja'an cocare sehuoja'cua'ë mësacua.

²¹Ja'anrën ti'anguëna, bainbi ba yo'jecuanì preso zeanni huani senjo güeseja'cua'ë. Yequëcua'ga ba mamacuare preso zeanni, huani senjo güeseja'cua'ë. Yequëcua'ga ba pë'caguë sanhuëre preso zeanni, huani senjo güeseja'cua'ë. ²²Mësacua yua yë'ë bainrebare sëani, si'a bainbi mësacuanì ai je'ò ëñaja'cua'ë. Je'ò ëñaja'cuata'an, yë'ëni si'a recoyo jo'caye beoye ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca ro'tatoca, carajei umuguseña ti'anguëna, Riusubi mësacuanì tèani baja'guë'bi. ²³Mësacuabi te'e huë'e jobona sanì, mësacuare je'ò batoca, yequë huë'e jobona gatini saijë'ën. Ja'nca saijëna, mësacuanì yihuoreba yihuoyë yë'ë: Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi yë'ë gaje rai umuguse ti'anguëna, si'a Israel bain huë'e joboña ëñajën saiyë porema'inë mësacua.

²⁴Ye'yeguëbi yua baguë ye'yoguë'ru quë'rë ta'yejeiye baye porema'iji. Yo'ò conguëbi baguë ëjaguë'ru quë'rë ta'yejeiye baye porema'iji. ²⁵Ye'yecuabi bacua ye'yocua te'e masijën te'e ta'yejeiye ba'iyë'ru ruintoca, re'o'ji. Yo'ò concuabi bacua ëjacua ba'iyë'ru ruintoca, re'o'ji. Yë'ë yua Riusu ba'i jobo ëjaguë ba'iguëna, bainbi yë'ëni Beelzebú Zupai Huati cahüë. Ja'nca cacuabi quë'rë se'e yë'ë bainrebare gu'aye caja'cua'ë.

A quién se debe tener miedo

²⁶Ja'nca caja'cua ba'lijë'na, bacuani huaji yëye beoye ba'lijë'n. Riusubi bacua gu'aye yo'oni yahuese'e beorure ëñoni, si'acuani masi güeseja'guë'bi. ²⁷Yë'ëbi mësacuani yahue coca caguëna, beoru si'a bainni quëani achojën ba'lijë'n. Mësacuabi bain yahue coca cayete achato, si'a bainni güijën quëani achojën ba'lijë'n. ²⁸Ro ën yija bainni huaji yëye beoye ba'lijë'n. Mësacua ëmëje'en ga'nihuë se'gare huani senjoñe poreyë. Riusu se'gani huaji yëjën ba'lijë'n, bain recoyore gare carajei güeseye poreguëre sëani.

²⁹Samu bi'an hua'nare te'e curi so'corë naconi coye poreyë. Ja'nca choa ma'carë ro'icureta'an, Riusubi ga bi'an hua'guëni ro'taguë, gare huanë yeye beoye ba'iji. Riusubi yëma'itoca, bi'an hua'guë te'eguë se'gabi junni to'inma'iji. ³⁰Mësacua sinjobë rañare'ga cuencueguë, mësacua ba'iyë si'ayete masiji Riusu. ³¹Ja'nca sëani, bainni gare huaji yëye beoye ba'lijë'n. Si'a bi'an jubë'ru mësacuani ai re'oye ëñaguë, mësacuani quë'rë ta'yejeiye ai yëguë ba'iji Riusu.

Los que reconocen a Jesucristo delante de los hombres

³²Bain jubëbi achajëna, mësacua yua ñaca cajë'n: Yëquëna yua Jesucristo baincua'ë cajë'n. Ja'nca catoca, Yë'l'ë'ga, Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi achaguëna, yë'l'ë bainreba concua ai re'o hua'nal'ë caguë quëayë yë'l'ë. ³³Yequëcua, bain jubëbi achajëna, yë'l'ë ba'iyete gu'a güeye catoca, yë'l'ë'ga, yua Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi achaguëna, bacuare gu'a güeye cayë yë'l'ë.

Jesús, causa de división

³⁴Bainni sa'ñeña huaiye beoye ba'iyete jo'caguë raimaë'l'ë yë'l'ë. Mësacuabi ja'anre huacha ro'tama'ijë'n. Bainni sa'ñeña huai güesequë raë'l'ë yë'l'ë. ³⁵Yequëni baguë pël'caguëte huaiye ro'ta güeseyë yë'l'ë. Yeconi bago pël'cagote huaiye ro'ta güeseyë yë'l'ë. Yeconi bago huagote huaiye ro'ta güeseyë yë'l'ë. ³⁶Je'o bacuare cu'eto, bain te'e huë'e ba'icua'ë cayë.

³⁷Pël'caguë sanhuëte yë'l'ë'ru quë'rë yëguëbi yë'l'ë bainguë ba'iyë porema'iji. Mama hua'nare yë'l'ë'ru quë'rë yëguëbi yë'l'ë bainguë ba'iyë porema'iji. ³⁸Yë'l'ë naconi te'e yo'o conguë ba'iyë baji. Yë'l'ë yua ai yo'oye'ru güina'ru ai yo'oye yëma'iguëbi yua yë'l'ë bainguë ba'iyë porema'iji. ³⁹Bainbi ro bacua ba'iyë se'gare ro'tatoca, junni si'aye se'ga ba'iji bacuare. Yë'l'ë ba'iyë ro'ina güeye beoye junni huesëtoca, ja'ancuabi go'ya rani, huajëreba huajëjën ba'ija'cua'ë.

Premios

⁴⁰Yequëcuabi mësacuani te'e ruiñe ëñajën ba'itoca, yua yë'l'ë'ga te'l'ë ruiñe ëñajën ba'iyë. Yë'l'ëni te'l'ë ruiñe ëñajën ba'itoca, yua yë'l'ë Taita

yè'ère raosi'quère'ga te'e ruiñe ññajèn ba'iyè. ⁴¹Yequëcuabi Riusu bainguè raosi'quèni te'e ruiñe ññani bojotoca, Riusu bainguè raosi'què bojoja'ye'ru bojojèn ba'ija'cua'è. Yequëcuabi re'lo bainguèni te'e ruiñe ññani bojotoca, re'lo bainguèni bojojèn ba'ija'ye'ru bojojèn ba'ija'cua'è. ⁴²Yequëcuabi yè'è bainguè yè'ère congüè te'legüè se'gani te'e ruiñe ññani, què'rè yo'jereba ba'iyè'ru baguèni oco se'gare uncuatoca, Riusubi baguè ro insija'ye ro'tase'ere baguèni gare jo'caye beoye insija'guè'bi, yihuoguè cabi Jesús.

Los enviados de Juan el Bautista

11 ¹Ja'nrèbi, Jesusbi baguère concua si'a sara samucuanì coca yihuoni tējini, baguèbi sani, bain hu'è'e joboñana ti'anni, baguè cocare quèani achoni, bainre ye'yoguè bajì'i.

²Ba'iguèna, Juanbi, ya'lo hu'è'ere preso guaosi'quèbi Cristo yo'oguè ba'iyete achani, baguère concua samucuaire choini, bacua naconi ³Jesusni coca caguè saobi:

—¿Mè'è yua ba Cristo raija'guè ba'iguè'guè? Ba'ima'itoca, ¿yequè raija'guèni èjoye baye mai? Jesusni senni achaguè saobi.

⁴Saoguèna, Juanre concuabi Jesusna ti'anni, senni achahuè. Senni achajèna, Jesús sehuobi:

—Mèsacua yua Juanna go'ini, mèsacua yure ññase'e, mèsacua yure achase'e, ja'anre baguèni quèajajjè'èn. ⁵Ñaco ññama'icuaabi yua ñaco huajèyè. Guèon garasi'cuabi yua ganiñè. Gu'a ca'nmi rau bacuabi ténosi'cua ba'ijèn, huajè raiyè. Ganjo achama'icuaabi ganjo achayè. Junni huesèsi'cuabi go'ya raiyè. Riusu bojo coca yua bonse beo hua'nani quèani achose'ebi ba'iji. ⁶Yè'èni güeye beoye recoyo ro'tajèn ba'icuaabi ai ba'iyè ai bojoreba bojojèn ba'iyè, sehuoguè cabi Jesús.

⁷Cani, bacuabi go'ijèna, Jesús yua bain jubèni Juan ba'iyete quèa bi'rabi:

—Mèsacua yua beo re'otona sani, Juanre ññañu cajèn, ¿neni ññañe ro'tare'ne? “Ro jèja beo hua'guè, jè'je sahua tutu taonse'è'ru ba'iyè ññajaiñu” ja'anre ññañe gare ro'tamaè'è mèsacua. ⁸¿Neni ññañe ro'tare'ne mèsacua? “Èjaguè caña ju'liguète ññajaiñu” ja'anre ññañe gare ro'tamaè'è mèsacua. Èja bain caña ju'licua, yua me'najeiñe ba'icua, ja'ancua yua ta'yejeiye èja bain hu'è'ènae ba'iyè. ⁹¿Neni ññañe ro'tare'ne mèsacua? “Riusu coca quèaguète ññajaiñu” catoca, mèsacua yua te'e ruiñe ro'tahuè. Aito. Riusu coca quèacua si'acua'ru yua què'rè ta'yejeiye èjaguète mèsacua ññahuè. ¹⁰Riusu ira coca toyani jo'case'ere ññato, èn coca yua Juanre toyani jo'case'e ba'iji:

Mè'ère quèaguète ru'ru saohuè, mè'è rai ma'are re'huacaguète, toyani jo'case'e ba'iji.

¹¹Ja'nca toyani jo'caguèna, mèsacuanì quèareba quèayè yè'è. Juan Bautizaguèbi yua Riusu coca quèaye raosi'cua si'acua'ru què'rè ta'yejeiye

ējaguēbi ba'iji. Ja'nca ba'iyeta'an, Riusu ba'i jobo ba'icuaire ēñato, baru ba'iguē quē'rē yo'jeguēreba ba'iguēbi yua Juan'ru quē'rē ējaguē'ru ba'iji.

¹²Juan Bautizaguē ba'isirēnbi yurerēn tēca gu'a bainbi Riusu ba'i jobona huañu cajēn, ai je'o ēñajēn ba'iyē. ¹³Riusu ira bain raosi'cua, ira bainguē ba'isi'quē Moisés naconi, si'acuabi Riusu ba'i jobore quēani achojēn, Juan ba'iyē tēca ja'nca cajēn ba'ē. ¹⁴Mēsacuabi recoyo ro'taye poretoca, Juan yua Riusu ira bainguē raosi'quē Elías hue'eguē te'e ba'iguē'bi. Ja'anguēbi yua bainna raija'guē baji'i. ¹⁵Yureca ganjo banica, achani ye'yejē'n.

¹⁶Yureca, bain hua'na yureña ba'icua ¿queaca yo'o'jēn ba'iyē'ne? Zin hua'na sa'ñeña huere yo'ocua'ru ba'iyē. Yequēcua bi yua yequēcua ni coca cayē: ¹⁷“Yēquēnabi jurihuēnbi juijēn ba'iyeta'an, mēsacua conjēn pairamaē'ē. Sa'ntiye gantajēn ba'iyeta'an, mēsacua conjēn ota oimaē'ē.” Ja'nca cajēn ba'iyete yureña bain ba'iyē. ¹⁸Juanbi rani, baguē aon aiñe jo'cani, bisi ēye jo'cha gare uncuye beoye ba'iguēna, mēsacuabi Ro ro'taguē yo'o hua'guē'bi ba'iji, baguēte cajēn ba'ē. ¹⁹Ja'nrēbi yē'ē, Riusu Raosi'quēreba ba'iguēbi rani, aonre anni, gonore uncuguēna, mēsacuabi yeque cocabi yē'ēre cajēn, Aon ain huati'bi. Jo'chana güebe huati'bi. Gu'a bain, impuesto curi cocua, ro bacua gu'a gajeguē ba'l'te, yē'ēre cajēn, yē'ēre jayayē mēsacua. Ja'nca cacuata'an, Riusu masiyete ēñañe yēnica, Riusuni ye'yereba ye'yecua bacua yo'oyete ēñajē'n, cabi Jesús.

Los pueblos desobedientes

²⁰Cani, ja'nrēbi, baguē huē'e joboñana sani ta'yejeiye yo'o yo'oni ēñosiruanre ai bēinguē ca bi'rabi, baruan bainbi bacua gu'a juchare gare jo'caye beoye ba'icuaire sēani:

²¹—Mēsacua Corazín huē'e jobo bain, ai bēnni senjoñe ba'ija'guē'bi mēsacuare, cayē. Betsaida bainre'ga, ai bēnni senjoja'ñe cani jo'cayē mēsacuare. Riusu ta'yejeiye yo'ose'e, mēsacuana ēñose'e, ja'anre Tiro bain, Sidón bain, bacuani ēñose'e ba'itoca, ai ba'irēn bacua gu'a juchare jo'cani senjore'ahuē. Costal cañare sayani, yē'tēbi bacua sinjobēanna yu'yujēn ba'ire'ahuē, bacua jucha senjose'ere eñojēn ba'icua. ²²Riusu cuencuesi umuguse ti'anguēna, Tiro, Sidón, ja'an bainre bēnni senjoja'ñe'ru mēsacuani quē'rē ta'yejeiye ai jēja bēnni senjosi'cua ba'ija'cua'ē. ²³Mēsacua Capernaum bainre'ga ai bēnni senjoja'ñe cani jo'cayē yē'ē. ¿Mēsacua yua Riusu ba'i jobona ti'añe ro'taye? Bañē. Ba toana senjoni saoye se'ga ba'ija'guē'bi mēsacuare. Riusu ta'yejeiye yo'o yo'ose'e, mēsacuana ēñose'e, ja'anre yua Sodoma bainni ēñose'e ba'itoca, ja'an huē'e jobobi yureña tēca ba'iguē ba'ire'abi. ²⁴Riusu cuencuesi umuguse ti'anguēna, Sodoma bainre bēnni senjoja'ñe'ru mēsacuani quē'rē ta'yejeiye jēja bēnni senjosi'cua ba'ija'cua'ē, cabi Jesús.

Vengan a mi y descansen

²⁵Cani, ja'n'rëbi, Jesús yua Taita Riusuni ujaguë cabi:

—Taita, më'ë yua guënamë re'oto, yija re'oto, si'a re'oto ta'yejeiye Ëjaguë'ë. Yë'ë coca yure quëani achoguëna, bain masi ëjacua si'aye ye'yesi'cua'ë cajën ba'icuata'an, ja'an cocare masiye porema'iñë bacua. Bacua masiyete ënsehuë më'ë. Yequëcua zin hua'na ba'iyë'ru ba'icuabi “Ye'yeye caraji yë'ëre” cajënna, ja'ancuani yë'ë cocare masi güesehuë më'ë. Ja'nca sëani, më'ëni ai bojoguë, surupa cayë yë'ë. ²⁶Më'ë yëse'e se'gare yo'osi'quë sëani, më'ë bainre ai re'oye conhuë më'ë, ujaguë cabi.

²⁷Ujani ja'n'rëbi bainni yihuoguë cabi:

—Yureca, yë'ë Taitabi yë'ëna si'ayete insini jo'cabi. Yë'ë Taita se'gabi yë'ëre masiji. Yequëcua bañë. Yë'ë se'gabi yë'ë Taitare masiyë. Yequëcua bañë. Yë'ëbi yë'ë Taita ba'iyete yë'ë bain cuencuesi'cuani ëñoguëna, ja'n'rëbi yë'ë Taitani masiye poreyë bacua. ²⁸Ai jëja yo'o yo'ojën guajasi'cua, ai rëquëye hue'ojën guajasi'cua, më'sacua si'acua yë'ëna rajjé'ën. Raitoca, më'sacuani te'e ruiñe bëani huajë güeseyë yë'ë. ²⁹Yë'ëna rani, yë'ë ba'iyete ye'yeye, ja'an se'gare hue'ojën ba'ijé'ën. Huëjeiye'ru ba'iji. Yë'ë yua jëja guanseye beoye ba'iguë'ë. Ro yo'jereba ba'iguë'ru ëñoguë'ë yë'ë. Ja'nca sëani, yë'ëna rani, te'e ruiñe bëani huajëjé'ën. Më'sacua yua recoyo re'o huanöñe ba'ijé'ën. ³⁰Ja'nca ba'icuabi yë'ë ba'iyete ye'yejën, rëquëye beoye hue'ojën, yë'ëre guaja beoye conjën ba'ijé'ën, yihuoguë cabi Jesús.

Los discípulos arrancan espigas en el día de reposo

12 ¹Ja'n'rëbi, yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, Jesús yua trigo aon zio re'otobi ganiguë, baguë concuare aon gu'aguëna, aon za'zaboanre tëani, aonra'carëanre ain bi'rahuë. ²Ja'nca yo'ojënna, fariseo bainbi ëñani, Jesusni bëinjën cahuë:

—Ëñajé'ën. ¿Më'ëre concua queaca ro'tajën, aonre tëaye'ne? Yo'o yo'oma'i umuguse sëani, mai ira coca toyani jo'case'ere'ru tin yo'oye porema'iñë, bëinjën cahuë.

³Cajënna, Jesusbi sehuobi:

—Mai ira coca toyani jo'case'ere ëñajën, David yo'ose'ere cato, ¿ja'an quë'rore më'sacua ëñamate'ne? Baguëre concua naconi ganini, aon gu'aguëna, ⁴Davidbi Riusu huë'ena cacani, baru ba'i aonbëan Riusuna jo'case'ere inni ainguë ba'nji. Pairi bain se'gabi aiñe porejënna, yequëcuabi aiñe porema'iñeta'an, Davidbi inni ainguë, baguëte concuare'ga aonguë ba'nji. ⁵¿Yequë quë'rore'ga më'sacua ëñamate'ne? Yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, pairi bainbi Riusu huë'e yo'o ma'carëanre yo'ocuata'an, jucha beoyë caji. ⁶Yureca më'sacuani

quëareba quëayë yë'ë. Riusu huë'e ta'yejeiye ba'iyete cato, yë'ë yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi quë'rë ta'yejeiye ba'iguë'ë. ⁷Mësacua yua ën coca toyani jo'case'e: “Bainre oijën concuare cu'eyë yë'ë. Hua'ire huani misabëna ëocaicare cu'ema'inë yë'ë.” Ja'an cocare re'oye ye'yejën ba'itoca, mësacua yua jucha beo hua'nare ëñajën, Gu'a bain'ë ro'tajën bacuare cama'ire'ahuë. ⁸Yureca Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi yua yo'o yo'oma'i umuguse ëjaguë'ë yë'ë, cabi Jesús

El hombre de la mano tullida

⁹Cani, ja'nрэби se'le sani, bacua ñë'ca huë'ena cacabi. ¹⁰Cacani ëñato, guë'nguësi sara baguëbi bajji'i. Ba'iguëna, baru bainbi Jesusni senni achahuë:

—¿Yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, bainre huachoye poreye'ne? senni achahuë. Ro coquehuë. Baguë sehuoja'yete achañu. Re'oye sehuoma'itoca, Gu'aye cahuë më'ë cañu ro'tajën, baguëni ja'nca senni achahuë.

¹¹Senni achajënna, Jesús sehuobi:

—Mësacua jubë ba'iguëbi oveja jo'yare baguë, yo'o yo'oma'i umugusebi gojena to'intoca, baguë ovejare oire bani, baguëte zeanni, huëani etoma'iguë? ¹²Ja'nca oire bani contoca, bainre coñe quë'rë ta'yejeiye yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca sëani, yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, re'oye yo'oye poreyë mai, cabi.

¹³Cani ja'nрэби guë'nguësi sara baguëni:

—Më'ë ëntë sarare mi'najë'ën, cabi.

Caguëna, mi'nabi. Mi'nani, baguë yequë sara ba'iyë'ru huajë sara re'huabi. ¹⁴Ja'nрэби, fariseo bainbi sani, sa'ñeña coca senni achajën: “¿Queaca yo'oni Jesusre huani senjoñe'ne mai?” senni achajën bën'ë.

Una profecía acerca de Jesús

¹⁵Ja'nca senni achajën ba'ijënna, Jesusbi masini, barubi etani saji'i. Sani, ai jai jubë bainbi rajjënna, si'a rau bacuare huachobi. ¹⁶Huachoni, Yë'ë yo'oguë ba'iyete yequëcuani quëani achoye beoye ba'ijë'ën, caguë yihuobi bacuare. ¹⁷Ja'nca yihuoguë, Riusu ira bainguë raosi'quë Isaías hueleguë ba'isi'quë, baguë coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'oguë bajji'i:

¹⁸Yureca, yë'ë yo'o conguëte cuencueni bainna saoja'guë'ë.

Yë'ë ai yësi'quë'bi ba'iji.

Yë'ë recoyobi baguëni ai bojoguë ba'iyë yë'ë.

Baguëte saoguë, yë'ë Espíritute baguëna jo'caguëna, si'a bain judío bain jubë ba'ima'icuaire'ga, si'acuana sani, Riusu ëñojai umuguse ti'anja'ñete bacuani quëani achoguë ba'ija'guë'bi.

¹⁹Bain huai cocare caye beoye ba'ija'guë'bi.

Jëja güiye beoye ba'ija'guë'bi.

Ai jëja coca cani achoma'iguëbi bain huë'e jobona ganini, güiye beoye ba'ija'guëbi.

²⁰ Jëja recoyo beo hua'na banica, bacua recoyo ro'taye conja'guë'bi. Yequëcua yua ja'ancuare ro jo'cani senjoñe'ru gare yo'oye beoye ba'ija'guë'bi.

Riusu ënojai umuguse ti'añe tëca, ja'nca ba'ija'guë'bi baguë.

²¹ Ja'nca ba'iguëna, si'a bainbi baguë ba'iyete ro'tajën, baguë conja'ñete ëjojën ba'ija'cua'ë, toyani jo'case'e ba'iji.

Acusan a Jesús de recibir su poder del demonio

²² Ja'nrëbi, yequëcuabi ñaco ëñama'iguë, yi'o ma'tëbë ba'iguë, huati baguë, ja'anguëte Jesusna rani ëñoñuë. Rani ëñojënna, Jesusbi baguëte huachoguëna, ñaco ëñani, coca ca bi'rabi. ²³ Ja'nca huachoguëna, si'a bainbi ai ëñajën rëinjën, coca cahuë:

—¿Yureca gue'ne? ¿David mamaquëma'iguë baguë? cahuë.

²⁴ Ja'nca cajënna, fariseo bainbi achani, bëinjën cahuë:

—Gu'a huati ëjaguë Beelzebú hue'eguëbi conguëna, huati hua'ire ja'nca etoni saoye poreji baguë, cahuë.

²⁵ Cajënna, Jesusbi baguë ñacobi ëñani, bacua yahue ro'tase'ere masibi. Ja'nca masini, bacuani cabi:

—Te'e jobo bainbi sa'ñeña huatoca, si'acuabi huesëni carajeyë. Te'e jubë bain, te'e huë'e bain, ja'ancuabi sa'ñeña huatoca, si'acuabi huesëni carajeyë. ²⁶ Ja'nca ba'iguëna, güina'ru, zupai huati concuabi sa'ñeña huatoca, bacua'ga huesëni carajeyë. Ro huacha ro'tayë mësucua. Zupaire concuabi ja'nca yo'oma'iñë. ²⁷ Mësuacuabi cajën, Beelzebú conse'ebi huati hua'ire etoni saoyë yë'ë cajën, ro huacha cayë mësucua. Ja'nca catoca, mësucua bainbi huati hua'ire etoni saojënna, ¿nebi bacuare conguë'ne? ¿Zupai huatibi conma'iguë? Ja'nca etoni saocuabi mësucua gu'aye yo'ose'ere ënojën ba'ija'cua'ë. ²⁸ Yë'ëbi huati hua'ire etoni saoguëna, Riusu Espíritu se'gabi yë'ëre conji. Ja'nca conguëna, Riusubi baguë ta'yejeiye ba'iyete mësucuana yuara ëñoquë ba'iji.

²⁹ Yequëcuabi jëja baguë huë'ena jian cacaye yëtoca, ru'ru jëja baguëni preso hueñe bayë. Baguëte preso huenma'itoca, baguë bonsere jiañe porema'iñë. Zupai huati'ga ja'ncara'ru jëja baguëna, yë'ëbi baguëni preso huenja'guë'ë.

³⁰ Yë'ë naconi te'e conma'icuaabi yua yë'ëni je'o bayë. Yë'ë naconi te'e yo'o yo'ojën ba'ima'icuaabi yua yë'ë bain në'cosi'cuare saoni senjoñë.

³¹ Ja'nca sëani, mësuacuani yihuoreba yihuoguë cayë yë'ë. Bain gu'a coca ro bëyoni case'e si'ayete Riusubi huanë yeye poreji. Riusu Espírituni gu'a coca ro bëyoni catoca, Riusubi gare huanë yeye beoye ba'iji.

³² Yequëcua, yë'ëni Riusu Raosi'quëreba ba'iguëna, gu'a coca ro bëyoni

catoca, Riusubi huanë ye güeseye poreji. Riusu Espírituni gu'a coca ro bëyoni catoca, Riusubi gare huanë yeye beoye ba'iji. Yure ba'irën, Riusu ëñojairën'ga, gare jo'caye beoye huanë yema'iji Riusu.

El árbol se conoce por su fruto

³³Re'lo sunquiñë banica, re'lo uncuere quëinji. Gu'a sunquiñë banica, gu'a uncuere quëinji. Ba sunqui uncuere ëñani, si'a sunquiñë ba'iyete masiye poreyë. ³⁴Mësacua yua ñña hua'na ba'iyeru ro coquejën, ro gu'aye yo'ojën ba'icua'ë. Ja'nca sëani, mësacua yua re'oye caye gare porema'inë. Bain recoyo ro'tayete masiye yëtoca, baguë yi'obo cayete achani ro'tani masijë'ën. ³⁵Re'lo bainguë banica, baguë recoyo re'oye ro'tani, ai re'oye conji. Gu'a bainguë banica, baguë recoyo gu'aye ro'tani ai gu'aye yo'oji. ³⁶Mësacuani ganreba yihuoguë cayë yë'ë. Riusu ëñojai umuguse ti'anguëna, Riusubi si'a bain gu'aye cani tonse'ere ro'ta güeseni, bacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere senni achaja'guë'bi. ³⁷Ja'nca sëani, mësacuabi re'lo coca cajën ba'itoca, Riusubi re'lo bain'ë mësacua, caja'guë'bi. Mësacuabi gu'a coca cajën ba'itoca, Riusubi gu'a bain'ë mësacua, caja'guë'bi, cabi Jesús.

La gente mala pide una señal milagrosa

³⁸Caguëna, ja'nre'bi, ira coca ye'yocua, fariseo bain naconi, bacuabi Jesusna sani, coca senni achahuë:

—Ëjaguë, më'lë ta'yejeiye ba'iyete ëñojë'ën. Ëñañu, cahuë.

³⁹Cajëna, Jesús sheuobi:

—Yureña bainbi Riusure ro jo'cani senjojën, yë'ëni ta'yejeiye yo'o yo'oni ëñoñete señë. Ja'nca sencuareta'an, Riusu ira bainguë raosi'quë Jonás hue'eguë ba'isi'quë, baguë ba'ise'e se'gare quëani masi güeseyë yë'ë. ⁴⁰Jonás yua samute umuguseña na'ljani ñatajani ba jai ziaya hua'ibi rëonsi'quë ba'iguë ba'nji. Ja'nca ba'iguëna, yë'ë, Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi giina'ru samute umuguseña na'ljani ñatajani yijana tansi'quë ba'ija'guë'ë yë'ë. ⁴¹Riusu ëñojai umuguse ti'anguëna, Nínive huë'e jobo bainbi huëni, yureña bain gu'aye ba'iyete masi güeseja'cua'ë. Jonás coca quëani achose'ere achani mame recoyo re'huasi'cua sëani, mësacua gu'aye ba'iyete masi güeseyë bacua. Yurera ba'iguëna, Jonas'ru quë'rë ta'yejeiye yel'ogüëbi mësacuana ti'anhüë yë'ë. ⁴²Riusu ëñojai umuguse ti'anguëna, sëribë ca'nco re'oto, baru ba'i ëjago ba'isi'cobi huëni, yureña bain gu'aye ba'iyete ëñoja'go'co. Bago yua Salomón masiye yel'yoyete achaza cago, ai so'ona sani baguë cocare achago ba'nco. Yurera ba'iguëna, Salomon'ru quë'rë ta'yejeiye yel'ogüëbi mësacuana ti'anni yë'ë ta'yejeiye ba'iyete mësacuani ëñoñuë yë'ë.

El espíritu impuro que regresa

⁴³Gu'a huatibi bainguëte etani saiguë, beo re'otona ganiguë, bëani huajëye ba'irute cu'eji. Cu'eni, re'orute tinjama'iguëbi yua ⁴⁴Yë'ë etasi huë'ena se'e

goza caji. Ja'nca cani, baruna go'ini ëñato, yua huati beo huë'e, re'oye re'huani re'oye yuase'e baji'i, bainguë recoyo. ⁴⁵Ja'nca ba'iguëna, baguë yua se'e sani, yequëcua huati hua'i, te'le ëntë sara samucuaré cu'ëji. Baguë'ru quë'rë gu'a huati hua'ire cu'eni, bacuaré choini, rani, si'a jubëbi ba etasi huë'ena cacani bëayë, bainguë recoyona. Ja'nca bëajëna, ba bainguë yua quë'rë se'e ai ba'iyé ai gu'ajaguë baji'i. Ru'rureba ba'ise'e yua quë'rë re'oye baji'i. Yureña bain'ga ai gu'aye ba'ijën, quë'rë se'e gu'ajeijën ba'ija'cua'ë, cabi Jesús.

La madre y los hermanos de Jesús

⁴⁶Yuta cani tējima'iguëna, yureca Jesús pë'cago, Jesús yo'jecua, bacuabi ti'an rani, hue'se ca'ncore ëjojën, baguëte choni raohuë.

⁴⁷Raøjëna, bacua raosi'quëbi Jesusni quëabi:

—Më'ë pë'cago, më'ë yo'jecua, bacuabi hue'se ca'ncore ëjojën, më'ëni choiyë, quëabi. ⁴⁸Quëaguëna, Jesús sehuobi:

—¿Yë'ë pë'cago, yë'ë yo'jecua, jarocua'ne? senni achaguë sehuobi.

⁴⁹Ja'nca senni, ja'nрэbi baguë concuaré ba bainni ëñoni cabi:

—Yë'ë pë'cago, yë'ë yo'jecua yua ënjo'on ba'icua'ë. ⁵⁰Yë'ë Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguë, baguë yëye'ru yo'ojën ba'icua, ja'ancuabi yua yë'ë yo'jeguë sanhuë, yë'ë yo'jego sanhuë, yë'ë pë'cago sanhuë ba'icua'ë, cabi.

La parábola del sembrador

13 ¹Cani, ja'ansi umuguse, Jesús yua baguë ba'i huë'ebi etani, zitara yëruhuana sani bëabi. ²Bëani, ai jai jubë bainbi në'ca raë'ë. Ai jai jubë bain sëani, Jesús yua yoguna cacani bëaguëna, bain jubëbi mejagu yëruhuaté achajën nëcahuë. ³Achajën nëcajëna, ja'nрэbi ye'yo cocabi bacuani ai ba'iyé ai yihuoguë quëani achobi:

—Bainguëbi zio yo'oguë saji'i. ⁴Sani, yijare re'oye re'huani tējini, aonra'carëanre mo'gasi yijana yu'yuguë ganibi. Yu'yuguë ganiguëna, yequëra'carëanbi ma'ana to'inguëna, bi'an hua'nabi chiani uncueni si'ahuë. ⁵Yequëra'carëanbi gata yijana to'inguëna, ya'obi beanguëna, ai besa ticubi. ⁶Ja'nca ticuguëna, ja'nрэbi ai ja'suye ënsëguëna, sita beo sahua sëani, ticubi cueneni junji'i. ⁷Yequëra'carëanbi miubëna to'inguëna, miubi irani hueanguëna, aonbi quëinmaji'i. ⁸Yequëra'carëanbi yua re'oye re'huasi yijana to'inguëna, aonbi irani, jorini, re'oye quënji'i. Quëinguëbi yequë sahuañabi cienra'carëan quënji'i. Yequë sahuañabi sesentara'carëan quënji'i. Yequë sahuañabi treintara'carëan quënji'i, caguë ye'yobi. ⁹Ye'yoni ja'nрэbi, Mëacuabi ganjo banica, achani ye'yej'ë'n, cabi.

El porqué de las parábolas

¹⁰Ja'nca caguëna, ja'nрэbi baguëre conjën ba'icuaabi rani, baguëni coca senni achahuë:

—¿Mè'è guere ja'ancuani ye'yo cocabi yihuoguè caguè'ne? senni achahuè.

¹¹ Senni achajënna, sehuobi:

—Riusubi baguè ba'i jobo ba'iyete mësacuani te'e ruiñe quëani, baru ba'i yahuese'ere mësacuani te'e ruiñe masi güeseji. Ja'ancuareta'an, banji. ¹² Mësacuabi ai ba'iyete ai batoca, què'rè ai ba'iyete mësacuana insise'le ba'ija'guè'bi. Ja'nca ba'iguëna, mësacuabi aireba coni baja'cua'è. Ai ba'iyete beotoca, mësacua baye choa ma'carè se'ga batoca, beoru què'ñeni tèase'le ba'ija'guè'bi. ¹³ Ja'nca ba'iyete sëani, ja'ancuani yihuoguè, ye'yo coca se'gabi bacuani quëayè. Ñaco bacuata'an, ëñañe porema'iñè. Ganjo bacuata'an, achaye porema'iñè. Gue ye'yeye beoye ba'icua'è. ¹⁴ Riusu ira bainguè raosi'què, Isaías hue'eguè ba'isi'què'bi coca cani jo'caguëna, ja'ancuabi güina'ru yo'ojèn ba'icua'è. Ñaca cani jo'cabi Isaías:

Mësacuabi ganjo bacuata'an, mësacua achaye güecua'è.

Ñaco bacuata'an, mësacua ëñañe güecua'è.

Ja'anre bacuani quëani achaj'ën.

¹⁵ Bacuabi yè'è ro'taye'ru ro'taye güecuare sëani, ja'nca bacuani quëaj'ën.

Bacua recoñoa bain huanoma'iñe'ru ro'tajèn ba'iyè.

Bacua ganjo gui'ise'e'ru ba'iyè.

Bacua ñaco ta'pise'e'ru ba'iyè.

Ruiñe ëñañe beoye baza cajèn, ruiñe achaye beoye baza cajèn, ruiñe ye'yeye beoye baza cajèn, yè'ère güecua'ru ruën'è bacua.

Yè'ëna bonè rani, huacho güeseye gare güejèn ba'icua'è, Isaíasni cani jo'cabi Riusu.

¹⁶ Ja'nca ba'icuata'an, mësacua ñacobi te'e ruiñe ëñacua sëani, bojojèn ba'ij'ën. Mësacua ganjobi te'e ruiñe achacua sëani, bojojèn ba'ij'ën.

¹⁷ Mësacuani yihuoreba yihuoguè cayè. Riusu ira bain ba'isi'cua, yequëcua re'lo bain ba'ijèn ba'isi'cua, bacuabi mësacua yure ëñañete ëñañe ëjocuata'an, bacuabi ëñañe porema'è. Mësacua yure achayete achaye ëjocuata'an, bacuabi achaye porema'è.

Jesús explica la parábola del sembrador

¹⁸ Ja'nca ba'isi'cua ba'ijënna, mësacua yureca achaj'ën. Zio yo'oguè cocare mësacuani te'e ruiñe quëayè yè'è. ¹⁹ Bainbi Riusu ba'i jobo cocare achani, ro huesè ëaye achajèn ba'itoca, zupai huatibi rani, bacua coca achase'ere bacua recoyo bayete tëani senjoji. Aonra'carëan ma'ana to'inse'e'ru ba'iyè bacua. ²⁰ Yequëra'carëan gata yijana to'inse'ere ro'tato, ëñere ye'yèj'ën. Bainbi Riusu cocarebare achani, ja'ansirèn bojojèn ba'ijèn, ba cocare ro'tayè. ²¹ Ja'nca ro'tacuata'an, sita beo sahua ba'iyete'ru ba'ijèn, jëja recoyo beocua'ru zoe ro'tama'iñè. Yequëcuabi je'lo ëñajèn,

hui'ya yo'ojëna, bacua yua Riusu cocareba ro'ire ai yo'ojën, ba cocare recoyo ro'taye jo'cayë. ²²Yequëra'carëan miubëna to'inse'ere ro'tato, ëñere ye'yëj'ën. Bainbi Riusu cocarebare achajën ba'licuata'an, ro ën yija ba'iyë se'gare ro'tajën, coquesi'cua'ru ruiñë. Bonse se'gare bani bojoza cajën, aonra'carëan hueanni si'ase'e'ru Riusu cocarebare recoyo ro'taye gare jo'cayë. Ja'nca jo'cajën, re'oye yo'oye gare ëñomajën ba'iyë. ²³Yequëra'carëan re'oye re'huasi yijana to'inse'ere ro'tato, ëñere ye'yëj'ën. Bainbi Riusu cocarebare achani, recoñoa re'huani, re'oye yo'oye ai ba'iyë ai ëñojën ba'iyë. Ja'nca ba'licuabi yequëcua yua cienra'carëan quëiñe'ru ba'iyë. Yequëcua yua sesentara'carëan quëiñe'ru ba'iyë. Yequëcua yua treintara'carëan quëiñe'ru ba'iyë, yihuoguë quëabi Jesús.

La parábola de la mala hierba entre el trigo

²⁴Quëani ja'nrëbi, se'e yeque ye'yo cocare bacuani yihuobi:

—Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yeye yëtoca, ën cocare achani ye'yëj'ën. Yequë bainguëbi baguë ziore tanguë, aonra'carëan re'ora'carëanre tanbi. ²⁵Tanguëna, ja'nrëbi baguë bainbi ñamibi cainjënna, je'o baguëbi yahue rani, ro tayara'carëanre ba ziona yahue tanni saji'i. ²⁶Tanni saquëna, ja'nrëbi re'hue aon sahuañabi irani quëinguëna, ba hui'ya taya'ga ba ziona ca'nqese'e baji'i. ²⁷Ba'iguëna, ba zio cuiracuabi yua bacua ëjaguëna sani quëani achohuë: “Ëjaguë, më'ë aonra'carëan tanse'e yua re'ora'carëan ba'itoca, ¿hui'yabi queaca huiguë'ne?” senni achajën cahuë. ²⁸Cajënna, baguë sehuobi: “Je'oguëbi tanguëna, hui'yabi huiji” sehuobi. Sehuoguëna, bacuabi cahuë: “Ja'nca ba'itoca, hui'ya tayare rutani senjoñu” cahuë. ²⁹Cajënna, baguëbi cabi: “Bañë. Ja'nca yo'oma'lj'ën. Hui'ya tayare rutatoca, aon sahuañare'ga yequërë hui'ya naconi huacha rutama'iñe. ³⁰Si'aye te'e irani, aon tëarën tëca te'e iraja'guë. Ja'nrëbi aon tëarën ti'anguëna, aon tëacuani quëaja'guë'ë yë'ë: Ru'ru mësacua yua hui'ya tayare rutani, jurëanre gueonni ëojaiñu cajën bëyoj'ën. Ja'nca bëyoni ja'nrëbi, aonre tëani, yë'ë aon ayaruna ayaj'ën” caja'guë'ë yë'ë, cabi ba ëjaguë. Ja'an cocare achani, Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yëj'ën, yihuoguë quëabi Jesús.

La parábola de la semilla de mostaza

³¹Quëani ja'nrëbi yeque coca, ye'yo cocare bacuani yihuoguë quëabi:

—Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yeye yëtoca, ën cocare achani ye'yëj'ën: Yequë bainguëbi mostazara'carë te'era'carëte sani, baguë ziona tanbi. ³²Si'ara'carëan'ru quë'rë zinra'carë ba'ito'ga, yijana tanse'ebi irani, yua si'a sunquiñe'ru quë'rë jai sunquiñëbi iraji. Ja'nca iraguëna, ca hua'i hua'nabi rani, bacua ziarioanre mostaza sunquiñë cabëanna suaye poreyë, yihuoguë quëabi Jesús.

La parábola de la levadura

³³Quëani ja'n'rëbi yeque coca, ye'yo cocare bacuani yihuoguë quëabi:
—Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yeye yëtoca, ën cocare achani ye'yejë'ën:
Romi hua'gobi aonre boza cago, harina samute ro'rohuëanre cuencueni,
ja'n'rëbi aon huo'co macare inni harinana ayani ja'mego. Ja'nca
ja'megona, harinabë si'abëbi huo'cojaji'i, yihuoguë quëabi Jesús.

El uso que Jesús hacía de las parábolas

³⁴Ja'nca yihuoguë, ye'yo coca se'gare bain jubëanni quëani achobi.
Ja'an coca se'gabi quëaguë,

³⁵Riusu ira bainguë ba'isi'quë coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'oguë
baji'i. Ën coca toyani jo'case'e baji'i:

Yë'ë yua bainni yihuozu caguë, ye'yo coca se'gare bacuani yihuoguë
quëaja'guë'ë yë'ë.

Ën yija re'huani jo'casirën ba'iguëna, Riusubi ja'an cocare ro'tani,
bainni zoe quëamaji'i.

Quëama'iguëna, yurera bainni quëaja'guë'ë yë'ë, toyani jo'case'e
ba'iji.

Jesús explica la parábola de la mala hierba entre el trigo

³⁶Ja'n'rëbi, bain jubëanre yihuoni tējini, bacuare jo'cani, huë'ena goji'i.
Go'iguëna, baguëre concuabi baguëna ti'an rani, coca senni achahuë:

—Më'ë coca quëase'e, gu'a hui'ya taya ziona tanse'e, ja'anre yëquënani
te'le ruiñe quëäjë'ën, baguëni senni achahuë.

³⁷Senni achajënna, baguëbi sehuobi:

—Ba aonra'carëan re'ora'carëanre tansi'quë yua yë'ë'ë. Bainguë'ru
Raosi'quëreba'ë. ³⁸Ba zio yua si'a ën yija re'oto'ë. Ba aonra'carëan
re'ora'carëanre ro'tato, yua Riusu bain'ë. Riusu ba'i jobore ba'ija'cua'ë. Ba
hui'ya taya tanse'ere ro'tato, gu'a bain'ë. ³⁹Ba je'lo baguë hui'ya tanse'ere
ro'tato, ja'anguë yua zupai huati'bi ba'iji. Aon tëarënre ro'tato, ën yija
carajeirënre cayë. Aon tëacuare ro'tato, Riusu anje sanhuë'ë cayë. ⁴⁰Gu'a
hui'ya taya rutani gueonni ëoyete ro'tato, ën yija carajeirën ti'anguëna,
ja'nca ba'ija'guë'bi. ⁴¹Yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quërebabi yë'ë anje
sanhuëre choini, bain jubëan ñë'casicuana saoja'guë'ë yë'ë. Saoguëna,
bacuabi gu'a jucha yo'ojën ba'isi'cuare cu'eni, si'a gu'a bainre quë'ñeni,
⁴²baru ba'i toana senjoni saoja'cua'ë. Saojënna, bacuabi ai oijën, ai
ja'siye ai yo'ojën, bacuabi bacua zemeñoa cuncujën ba'ija'cua'ë. ⁴³Ja'nca
ba'ijënna, ja'n'rëbi yequëcua re'oye yo'ojën ba'isi'cuabi Taita Riusu ba'i
jobore ba'ijën, ënsëguë miañe'ru ai go'siyeiye ba'ija'cua'ë. Yureca, ganjo
bacuabi achani ye'yejë'ën, yihuoguë cabi Jesús.

La parábola del tesoro escondido

⁴⁴Cani, ja'nrëbi se'le ye'yo cocare yihuoguë quëabi:

—Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yeye yëtoca, ën cocare achani ye'yejë'ën: Banguëbi yequëcua ba yijana no'ani, a'ta bonse yahue tanni ta'pise'le ba'iguëna, tinjabi. Ja'nca tinjaguëbi ai bojoguë, ba bonsere se'le ta'pini, ja'nrëbi baguë baye si'aye bendieni, ba yija ëjaguëna sani, baguë yijare coní babi.

La parábola de la perla de mucho valor

⁴⁵Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yeye yëtoca, ën cocare achani ye'yejë'ën: Go'sijei curi ëjaguëbi re'lo curi perlara'carë te'era'carë quë'rë ta'yejeiye ai ro'ira'carëte tinjabi. ⁴⁶Ja'nca tinjaguëbi baguë baye si'aye bendieni, ja'anra'carëte coní babi.

La parábola de la red

⁴⁷Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yeye yëtoca, ën cocare'ga achani ye'yejë'ën: Yequëcuabi huanterëte sani, jai zaiyana senjoni, ziaya hua'i hua'na si'a hua'i hua'nare yoni bahuë. ⁴⁸Ja'nca yoni bacuabi ziaya yëruhuana bëani, ba hua'ire cuencuehuë. Cuencueni, re'lo hua'i hua'na ba'itoca, bacua sotoroanna ayani bahuë. Gu'a hua'i hua'na ba'itoca, senjohuë. ⁴⁹Ën yija carajeirën ti'anguëna, Riusu anje sanhuëbi güina'ru yo'oja'cua'ë. Bain jubëanna sani, gu'a bainre quë'ñeni, re'lo bainre re'huani baja'cua'ë. ⁵⁰Ja'nrëbi, gu'a bainre sani, ba toana senjoja'cua'ë. Senjojëna, bacuabi ai oijën ai ja'siye ai yo'ojën, bacua zemeñoa cuncujën ba'ija'cua'ë, yihuoguë quëabi Jesús.

Tesoros nuevos y viejos

⁵¹Ja'nca yihuoguë quëani, baguëre concuani senni achabi:

¿Mësacua yua yë'ë coca yihuose'le si'aye achare? senni achabi.

Senni achaguëna,

—Ja'ë'ë. Achahuë, Ëjaguë, cajën sehuohuë.

⁵²Sehuojëna, bacuani se'le yihuoguë quëabi Jesús:

—Ja'nca achatoca, mësacua yua Riusu ba'i jobo ba'iyete re'oye ye'yesi'cua ba'ijën, Riusu ira coca ye'yocua'ru si'a bainni ye'yoye porecua'ë. Mësacua ja'anrë masise'le, mësacua yurera mame ye'yese'le, mësacua si'aye masiyete ro'tani, yequëcuani te'le ruiñe ye'yojën ba'ijë'ën. Jai huë'le ëjaguë baye, ira ma'carëan, mame ma'carëan, ja'anre bani, baguë yo'o yo'oye yëtoca, si'a ma'carëanre ëñani, baguë yësi ma'carëte cuencueni, baguë yo'o yo'oye masiji. Ja'anguë ba'iyel'ru ba'iyë mësacua'ga, yihuoguë quëabi Jesús.

Jesús en Nazaret

⁵³Ja'nca quëani, baguë ye'yo cocare yihuoni tējini, baguë yua huëni, baguë zirnën ba'isi jobona saji'i. ⁵⁴Sani ti'anni, bain ñë'ca huë'eña, baru ba'i huë'eñana cacani, bainre ye'yobi. Ye'yoguëna, bain hua'nabi ai achajën reinjën cahüë:

—¿Baguë coca ye'yose'e queaca ja'anre masiguë'ne baguë? ¿Baguë ta'yejeiye yo'o yo'oni ëñose'e, queaca yo'oye poreguë'ne baguë? ⁵⁵Ro bainguë se'ga ba'iguëbi sunqui te'ntoguë mamaquë ba'iguë'bi. Baguë pë'cago yua María hue'ego. Baguë yo'jecua yua Santiago, José, Simón, Judas, ja'an hue'e hua'na ba'iyë. ⁵⁶Baguë romi yo'jecua si'acua yua mai naconi ba'iyë. Ja'nca sëani, ro mai hua'na ba'iyë'ru ba'iguëbi ¿queaca ja'an yo'oye poreguë'ne? cajën, ⁵⁷baguë cocare achaye güejën, baguëte te'e ruiñe ëñamajën baë'ë. Baguëni ëñañe gu'a güejën baë'ë.

Ja'nca ba'ijëna, Jesusbi bacuani cabi:

—Riusu bain raosi'cua banica, si'acuabi bacuani te'e ruiñe ëñajën bojoyë. Bacua te'e jobo bain, bacua te'e huë'e bain, bacua se'gabi bacuani gu'aye ro'tajën, bacuani ëñañe gu'a güejën ba'iyë, cabi Jesús.

⁵⁸Ja'nca caguë, baru ba'icuabi baguëni recoyo ro'taye güecua sëani, baguë ta'yejeiye masiyete yua bacuani masi güeseye poremaji'i.

La muerte de Juan el Bautista

14 ¹Ja'an umuguseñabi si'a re'oto bainbi Jesús ba'iyete achani masijëna, bain ta'yejeiye ëjaguë Herodesbi achani, ²baguë bain concuani cabi:

—Juan Bautizaguë'bi ba'iji baguë. Junni huesësi'quëbi yua go'ya raji'i. Ja'nca go'ya raiguëbi ta'yejeiye masiguë ëñoñe poreji, cabi.

³Herodes yua ja'anrë Juanre preso zeanni, ya'o huë'ena preso gueoñe guansebi. Herodías yua baguë yo'jeguë Felipe rënjo ba'igona, Herodesbi bagote tëani babi. ⁴Ja'nca tëani baguëna, Juanbi Herodesni bëinguë caguë baj'i.

—Bagote ja'nca tëani baguëbi ai gu'aye yo'ohuë më'ë, caguë baj'i. Ja'nca sëani, Baguëre preso zeanjë'n, caguë guansebi.

⁵Guanseni, baguëni huani senjoja'ma ro'taguë yo'omaji'i, bain jubëni huaji yëguë sëani. Bacuabi Juanre ëñajën, Riusu raosi'quë'bi ba'iji ro'tajën baë'ë. ⁶Ja'nrebi, Herodes të'ya rasi tëcahuë'ru ba'iyë ti'anguëna, baguë bain choisi'cuabi ñë'ca rajjëna, Herodías mamaco romi zingobi cacani pairago. Pairagona, Herodesbi bagoni ëñani bojobi. ⁷Ja'nca bojoguëbi bagoni cani jo'cabi:

—Më'ëni te'e ruiñe cayë yë'ë. Më'ë gue gu'a ma'carëanre sentoca, më'ëna roreba insiyë yë'ë, cabi. ⁸Caguëna, ja'nrebi pë'cagobi yihuogona, ba romi zingobi Herodesni senni achago cago:

—Juan Bautizaguë sinjobëte tÿyoni, guëna re'ahuana tÿoni, ënjo'ona rani, yë'ëni ëñoj'ën, cago senco'ë bago.

⁹Cagona, Herodesbi ai sa'nti hua'guë runji'i. Ja'nca ruinguëta'an, baguë cani jo'case'e'ru tin yo'oye yëmaji'i, ba bain gajecuabi achasi'cua sëani. Ja'n'rëbi, Juanni huani senjoj'ë'n caguë, ¹⁰ya'o huë'ena coca saobi. Saoguëna, bacuabi Juan sinjobëte tÿyoni, ¹¹guëna re'ahuana tÿoni raoni, ba romi zingona insihuë. Insijëna, bago pë'cagona sani ëñojo.

¹²Ja'n'rëbi, Juanre conjën ba'icuabi rani, baguë ga'nihuëte sani tanhuë. Tanni ja'n'rëbi, Jesusna sani quëahuë.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

¹³Quëajëna, ja'n'rëbi, Jesús yua yoguna cacani, bain beo re'otona quëñëni saji'i. Saiguëna, si'a bain jubëanbi achani, si'a huë'e joboanbi etani, ma'abi saijën, baguëni be'tehuë. ¹⁴Ja'n'rëbi, Jesús yua baguë sairuna ti'anni, jeni, mëni, ai jai jubë bainre ëñabi. Ja'nca ëñani, bacuani ai oire babi. Bacua ju'in hua'nare huachobi. ¹⁵Ja'n'rëbi na'iguëna, baguëre concuabi ti'anni, baguëni cahuë:

—Yua na'iji. Bain beo re'oto'ë ënjo'on. Ja'nca sëani, bacuare saoj'ë'n. Huë'e jo'borëanna sani bacua aon aiñe coja'bë, cahuë.

¹⁶Cajëna, Jesús sehuobi:

—Bañë. Ja'nca saoma'ina'a. Mësa'cuca se'gabi bacuani aon cuiraje'en, cabi.

¹⁷Caguëna, bacua cahuë:

—Yëquëna hua'na yua cinco jo'jo aonbëan, samu ziaya hua'i hua'na, ja'an se'ga bayë ënjo'on, cahuë.

¹⁸Cajëna:

—Ja'an aonre yë'ëna rani insij'ë'n, cabi.

¹⁹Cani ja'n'rëbi, si'a bain hua'nani re'o tayahuëanna bëaye guansebi. Guanseni ja'n'rëbi, ba cinco jo'jo aonbëan, ba samu ziaya hua'i hua'nare inni, guënamë re'otore mëiñe ëñani, Riusuni surupa cani, aonbëanre jë'yeni, baguëre concuana insibi. Insi'guëna, bacuabi yua bain hua'nana insihuë. ²⁰Insijëna, si'a hua'nabi anni yajihuë. Ja'n'rëbi, aon anni jëhuasi mi'chirëanre chiani, doce jë'eña bu'iye ayahuë. ²¹Ba bain ainsicuare ëmëcua se'gare cuencuejëna, cinco mil ba'ë. Romi hua'nare, zin hua'nare cuencuemaë'ë.

Jesús camina sobre el agua

²²Ja'n'rëbi, Jesús yua baguëre concuare choini, yoguna cacani, Të'huina je'enj'ë'n caguë guansebi. Guanseni, saijëna, baguë yua bain jubëanre quëani saobi. ²³Saoni tëjini, ja'n'rëbi, cu re'otona sani, te'e hua'guë ba'iguëbi Riusuni coca ujabi. Ujani na'ijani, te'e hua'guë bajji'i. ²⁴Ba'iguëna, baguëre concuabi yogute ba'ijën, jobo zitarate huahuajëna,

ai jêja tutu raguëna, të'abi ai huëji'i. Huëiguëna, bacuabi ai yo'ojëna,
 25 ñata ñamibi Jesusbi zitara canja'an ganiguë, bacuana ti'an rajji'i.
 26 Ti'an raiguëna, baguëre concuabi ëñani, ai quëquëreba quëquëjën
 güihuë:

—iHuatibi rajji! quëquëjën güihuë.

27 Güijëna, Jesusbi ja'ansi'quë bacuani cabi:

—iMësacua jêja recoyo bajj'ën! Yë'ë'ë. Quëquëye beoye ba'ijj'ën, cabi.

28 Caguëna, Pedrobi baguëni cabi:

—Ëjaguë, më'ë ba'iyë te'e ruiñe ba'itoca, yë'ëre'ga zitara canja'an
 ganiñe guansej'ën. Më'ë ba'iruna ti'anza, cabi.

29 Caguëna, Jesusbi:

—Raij'ën, sehuobi.

Sehuoguëna, Pedro yua yogubi etani, zitara canja'an ganini, Jesús
 ba'iru tëca saji'i. 30 Sani, ja'nrebi ba jêja tuture ro'tani, ja'nrebi huaji yë
 bi'rani, baguë yua ruca bi'rabi. Ruca bi'rani, ai jêja güibi:

—iËjaguë, yë'ëre zeanni huëaj'ën! cabi.

31 Caguëna, Jesús yua ja'ansi'quë baguë ëntë sarare mi'nani, Pedrote
 zeanni, baguëni cabi:

—¿Më'ë guere yo'oguë huaji yëguë'ne? iYë'ë ta'yejeiye yo'oye poreyete
 recoyo ro'taye caraji më'ëre! cabi.

32 Caguëna, ba hua'nabi yoguna cacajëna, tutubi carajaji'i.

33 Carajeiguëna, yogu ba'icuabi Jesusna gugurini rëanni bojohuë.

—Riusu Zinreba'ë më'ë, cajën yo'ohuë.

Jesús sana a los enfermos en Genesaret

34 Ja'nrebi, bacuabi je'enni, Genesaret yijana ti'anhuë. 35 Ti'anni
 mëijëna, baru bainbi baguëni masini, si'a ba re'otona coca saoni, ju'in
 hua'nare rayë guansehuë. Ja'nca guanseni, ju'in hua'nare rani, Jesusni
 ëñoni, 36 baguëni cahuë: Më'ë can na'mire pa'roye se'ga yëyë cajën sen'ë.
 Senni, si'a hua'na baguë canre pa'rocua, ja'ancuabi huajë raë'ë.

Lo que hace impuro al hombre

15 1 Ja'nrebi, fariseo bain, ira coca ye'yocua, Jerusalenbi raisi'cuabi
 Jesusna ti'anni baguëni bëinjën senni achahuë:

2 —¿Më'ëre concuabi guere yo'ojën, mai ira bain ba'isi'cua yo'ojën
 ba'ise'e'ru tin yo'oye'ne? Bacua ëntë abumajën, aonre aincua sëani, ai
 gu'aye yo'ohuë bacua, bëinjën senni achahuë.

3 Senni achajëna, Jesús sehuoguë cabi:

—¿Mësacua'ga guere yo'ojën, ro mësacua ira bain ba'isi'cua yo'ojën
 ba'ise'e'ru yo'oñu cajën, Riusu guanseni jo'case'e'ru tin yo'oye'ne? 4 Riusu
 coca guanseni jo'case'ere ro'tajj'ën: “Më'ë pë'caguëni, më'ë pë'cagoni te'e

ruiñe ëñajën ba'ijë'ën” cani jo'cabi. “Bainguëbi baguë pë'caguë sanhuëni gu'aye catoca, baguëni huani senjojë'ën” cani jo'case'e'ga ba'iji. ⁵Ja'nca cani jo'case'e ba'iguëta'an, mësacuabi ro tin guansejën ba'iyë: “Mësacuabi mësacua pë'caguë, pë'cago, bacuani: Yë'ë baye si'aye Corbán ba'iji. Riusuna cuencueni jo'case'e'ë cayë. Ja'nca sëani, mësacuana insiye porema'iñë, ja'anre catoca, mësacua pë'caguë sanhuëni conni cuiraye yo'oma'ijë'ën.” Ja'an cocare ro huacha ye'yojën ba'iyë mësacua. ⁶Ja'nca ye'yojën, mësacua ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'ere ye'yoñu cajën, Riusu coca guanseni jo'case'ere ro huesoni senjojën ba'iyë mësacua. ⁷Ja'nca sëani, mësacuabi re'lo bain ba'iyë ro cajën, ro coqueyë. Riusu ira bainguë ba'isi'quë, Isaías hue'eguë ba'isi'quëbi mësacua yure ba'iyete ai masiye quëabi:

⁸Judío bainbi Riusuni te'e ruiñe ëñañe'ru ëñojën, ro bacua yi'oboan se'gabi re'oye cajën, ro coqueyë.

Ja'nca cajën, bacua recoñoabi baguëni ro'tamajën ba'iyë.

⁹Ro coquejën, Riusuni ro gugurini rëanjën ba'iyë.

Ro ën yija bain ro'tase'e se'gare ye'yojën, Riusu cocareba'ë cajën, ro coqueyë, toyani jo'cabi Isaías, cabi Jesús.

¹⁰Ja'nca cani, ja'nrebi, bain hua'nare choini, bacuani yihuoguë cabi:

—Mësacua te'e ruiñe achani ye'yejë'ën. ¹¹Bain aon ainse'ebi gu'ajeiye beoye ba'iyë. Bain recoyo ro'tani case'e se'ga, ja'an se'gabi gu'ajeijën ba'iyë, cabi.

¹²Caguëna, ja'nrebi, baguëre concuabi baguëna sani quëahuë:

—Më'ëbi yure coca caguëna, fariseo hua'na chao hua'nabi ai oijën, ai yo'ojën achahuë, quëahuë.

¹³⁻¹⁴Quëajëna, Jesús sehuobi:

—Bacua oijën ba'iyete ro'tama'ijë'ën. Yë'ë Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi si'a sunquire, si'a sahuare ëñani, baguë tanma'ise'e banica, gare rutani senjoja'guë'bi. Ja'nca case'e sëani, bacua coca ye'yoyete achama'ijë'ën. Bainni te'e ruin ma'are ëñoñu cajën ba'icuata'an, ro coqueyë. Ñaco ëñama'icua'ru ba'iyë. Ñaco ëñama'iguëbi yua yequë ñaco ëñama'iguëni ma'are ëñoza caguë, baguëte satoca, ba samucuabi ro yorobëna tonni huesëyë, caguë sehuobi.

¹⁵Caguëna, ja'nrebi, Pedrobi baguëni coca senni achabi:

—Më'ë ye'yo coca yure case'e yëquëni te'e ruiñe quëajë'ën, senni achabi.

¹⁶Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—¿Mësacua yua ro huesë ëaye achare? ¹⁷Ja'nca ba'itoca, mësacua te'e ruiñe achani ye'yejë'ën. Bain aon ainse'ebi guëtabë se'gana ti'anni, ja'nrebi ro anni saoye se'gabi etani huesëji. ¹⁸Bain recoyo ro'tani yi'obobi case'e'ga ja'anbi cajën, ro gu'ajeijën ba'iyë. ¹⁹Bainbi ro recoyo ro'tajën, gu'aye se'gare ro'tani, gu'aye yo'ojën ba'iyë. Bainre huani senjojën,

ëmécua romicua sa'ñeña ro yahue bajën ro a'ta yo'ojën, bonsere jianjën, ro coquejën bain gu'aye yo'ose'ere tinja cajën, bainre gu'aye cajën, ja'anre gu'aye yo'ojën ganiñë. ²⁰Ja'nca gu'aye ro'tajën, gu'ajejën ba'iyë bain hua'na. Èntë abumajën aon aintoca, bainbi gare gu'ajeiye beoye ba'iyë, cabi Jesús.

Una extranjera que creyó en Jesús

²¹Ja'nrebi, Jesusbi sani, Tiro, Sidón, ja'anruan ba'i yijana etani saji'i. ²²Sani, ti'anguëna, yureca baru ba'i romigo, cananea baingobi Jesusna rani, ai güigo quëago:

—Èjaguë, mai ira taita David bainguë, yë'ëre oire bani conjë'ën. Yë'ë zin hua'gobi huati zemosi'co ai yo'ogo, güigo quëago.

²³Güigo quëagona, gare sehuoye beoye baji'i baguë. Ba'iguëna, baguëre concuabi baguëni senreba sen'ë:

—Bagote saojë'ën. Yëquënani ai hui'ya güigo bago, senni achajën cahuë.

²⁴Cajëna, Jesús sehuobi:

—Israel bain yua Riusu bain quëñëni saisi'cua, oveja hua'na ro quëñëni huesësi'cua'ru ba'ijëna, ja'ancua se'gana raosi'quë'ë yë'ë, sehuobi.

²⁵Sehuoguëna, ba hua'go yua Jesusna gugurini rëanni cago:

—iÈjaguë, yë'ë hua'goni conjë'ën! cago.

²⁶Cagona, baguë sehuobi:

—Tin bainre ru'ru contoca, gu'aji. Bain zin hua'na aonre tëani, jo'ya yai hua'nana aoñe, ja'ncara'ru yo'otoca, gu'aji sehuobi.

²⁷Sehuoguëna, bagobi cago:

—Te'e ruiñe cahuë më'ë, Èjaguë. Ja'nca caguëta'an, jo'ya yai hua'nabi bacua èjaguë aon zi'nga mesabi to'inse'ere aiñë, cago bago.

²⁸Ja'nca cagona, Jesusbi sehuobi:

—Mami, yë'ëni ai ta'yejeiye recoyo ro'tago, re'oye sehuohuë më'ë. Ja'nca sëani, më'ë yëye'ru ba'iye, güina'ru yo'ose'e'ë, sehuoguë quëabi.

Ja'nca quëaguëna, bago mamacobi ja'ansi'co huajë raco'ë.

Jesús sana a muchos enfermos

²⁹Ja'nrebi, Jesusbi etani sani, Galilea zitara yëruhuana ti'anni, ja'nrebi, cu re'otona mëni, ja'anruna bëani baji'i. ³⁰Ba'iguëna, ai jai jubëan bainbi baguëna ti'an ra'ë. Bacua bain èntë saraña guëoña garasi'cua, ca'jacua ñaco ëñamal'icua, yi'o ma'tëbëan ba'icua, yequëcuare'ga Jesús guëon na'mi tëca rani umeni, baguëni ëñoñuë. Èñojëna, bacuare huachobi baguë. ³¹Huachoguëna, bain hua'nabi ëñani, yi'o ma'tëbëan ba'isi'cuabi coca cajëna, èntë saraña guëoña garase'e ba'isi'cuabi huajë rajëna, ca'jajën ba'isi'cuabi te'e ruiñe ganijëna, ñaco ëñamajën ba'isi'cuabi ëñajëna, ja'nca huajë rajëna, bain hua'nabi ai ëñajën rëinjën, Israel bain Riusubi ai ta'yejeiye ëñasi'quë'bi ba'iji cajën, baguëni ai ta'yejeiye cajën bojohuë.

Jesús da de comer a cuatro mil hombres

³²Ja'nrëbi, Jesús yua baguëte concuare choini, bacuani cabi:

—Ën bainbi samute umuguseña yë'ë naconi ba'ijjën, aon aiñe beojëna, bacuani ai oire bayë yë'ë. Bacua yua ro aon gu'ana ju'incuabi ma'ana ro pa'npani gurujeima'iñe caguë bacuare saoye yëma'iñë, cabi.

³³Caguëna, baguëre concuabi sehuojën senni achahuë:

—Yua ën re'oto beo re'oto ba'iguëna, ¿bacua aon aiñe jarona cu'eye'ne mai? Ai jai jubë bain sëani, porema'iñë, sehuohuë.

³⁴Sehuojëna, Jesusbi senni achabi:

—¿Mësacua jo'jo aonbëan quejeibëan baye'ne? senji'i. Senni achaguëna: —Te'e ëntë sara samubëanre bayë. Ziaya hua'ire'ga rëño hua'na, samu hua'nare bayë, sehuohuë.

³⁵Sehuojëna, Jesusbi bain hua'nani yijana bëa güesebi. ³⁶Bëa güeseni, ja'nrëbi, jo'jo aonbëan te'e ëntë sara samubëanre, ba ziaya hua'ire inni, Riusuni surupa cani, ja'nrëbi jë'yeni, baguëre concuana insibi. Insiaguëna, bain jubëanna huo'hueni insihuë. ³⁷Insijëna, si'a hua'nabi anni yajihuë. Yajijëna, aon anni jëhuase'ere chiani, te'e ëntë sara samu jë'eña bu'iyë ayahuë. ³⁸Ba aon ainsicuare ëmëcua se'gare cuencuejëna, cuatro mil baë'ë. Romi hua'nare, zin hua'nare cuencuemaë'ë. ³⁹Ja'nrëbi, Jesús yua bain hua'nare saoni, ja'nrëbi yoguna cacani, Magdala yijana saji'i.

Los fariseos y los saduceos piden una señal milagrosa

16 ¹Ja'nrëbi, fariseo bain, saduceo bain, bacuabi Jesusna tëhuo rani, Baguëni huacha sehua güeseñu cajën, Riusu ta'yejeiye yo'oni ëñoñe baguëni sen'ë. ²Senjëna, baguëbi yua sehuobi:

—Mësacua yua na'ito ba'iguëna, guënamë re'otona ëñani, “Majei pico sëani, re'o ñami ba'ija'guë'bi” cayë. ³Ja'nrëbi ñataguëna, mësacuabi ëñani, “Majei picobi ëñoaguëna, oco ca'niji” mesacua cayë. Mësacuabi: Ai masiye ro'tani quëayë mai, cajën, ro coquejën ba'iyë. Guënamë re'oto ba'iyete masini cacuata'an, yureña ba'ija'yete masini caye mësacua gare huesëcua'ë. ⁴Yureña bainbi ai gu'aye yo'ojën yë'ëni ta'yejeiye yo'o yo'oni ëñoñe señë. Ja'nca sencuareta'an, gare ëñoñe beoye ba'iyë. Riusu ira bainguë raosi'quë Jonás hue'eguë ba'isi'quë, baguë ba'ise'e se'gare quëani masi güeseyë yë'ë, sehuoguë cabi Jesús.

Ja'nca cani, bacuare jo'cani saji'i.

La levadura de los fariseos

⁵Sani, baguëre concua naconi que të'huina jen'ë. Jenni ti'anni, baguëre concua yua aonre saye huanë yehuë cajën baë'ë. ⁶Ja'nca cajën ba'ijjëna, Jesusbi bacuani yihuoguë cabi.

—Mësacua ëñare bajë'ën. Fariseo bain, saduceo bain, bacua aon huo'coye ro'tamajën ba'ijjë'ën, yihuoguë cabi.

⁷Caguëna, bacuabi sa'ñeña coca ca bi'rahuë:

—Aonre saye huanë yesi'cuare sëani, ja'nca maini yihuoji baguë, cahuë.

⁸Cajëna, Jesusbi bacua case'ere masini, bacuani bëinguë cabi:

—Yë'ëni recoyo ro'taye mëacuare ai caraji. ¿Mësacua queaca ro'tajën, aon saye huanë yese'e sa'ñeña caye'ne? ⁹Mësacuabi ñaco bajën, ¿guere ëñama'iñe'ne? Mësacua yua ro huesë ëaye ba'ijën, yuta ye'yemajën ba'iyë. Yë'ëbi te'e ëntë sara jo'jo aonbëan naconi cinco mil bainni aonguëna, ¿mësacua ja'anre huanë yete? ¿Mësacua chias'e, quejei jë'eña chias'e'ere ro'tamajën huanë yete? ¹⁰Ja'n'rëbi, yë'ëbi te'e ëntë sara samu jo'jo aonbëan naconi cuatro mil bainni aonguëna, ¿mësacua ja'anre huanë yete? ¿Mësacua chias'e, quejei jë'eña chias'e'ere ro'tamajën huanë yete? ¹¹Mësacuabi ja'an ba'ise'ere huanë yema'itoca, yë'ë yure yihuoguë case'ere achani, aon sayete camaë'ë yë'ë. Mësacua yua ja'anre ro'tani masijë'ën. Mësacua yua ëñare bajë'ën. Fariseo bain, saduceo bain, bacua aon huo'coye ro'tamajën ba'ijë'ën, cahuë yë'ë, cabi.

¹²Caguëna, ja'n'rëbi, bacua yua se'e ro'tani, baguë coca yihuose'ere masihuë. Ro aon huo'coyete camaji'i baguë. Fariseo bain, saduceo bain, bacua coca ye'yoye, ja'anre ëñare bajën ro'tamajën ba'ijë'ën, cabi baguë.

Pedro declara que Jesús es el Mesías

¹³Ja'n'rëbi, Jesús yua Cesarea Filipo casi re'otona ti'anni, baguëre concuani coca senni achabi:

—Bainbi yë'ëre, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëte cajën, ¿guëguëguë'ne yë'ëre caye'ne? senni achabi.

¹⁴Senni achaguëna, bacua sehuohuë:

—Yequëcuabi më'ëre cajën, Juan Bautizaguë'bi më'ëre cayë. Yequëcuabi, Elías'bi më'ëre cayë. Yequëcuabi, Jeremías'bi, o yequë Riusu ira bainguë raosi'quë'bi më'ëre cayë, sehuohuë.

¹⁵Sehuojëna, baguëbi senni achabi:

—Mësacua'ga cajën, ¿guëguëguë'ne yë'ëre caye'ne? senni achabi.

¹⁶Senni achaguëna, Simón Pedrobi sehuobi:

—Më'ë yua Riusu Raosi'quëreba'ë. Ba Cristo ba'iguë'ë më'ë. Mai Taita Riusu huajëreba huajëguë ba'iguë, baguë Zinreba ba'iguë'ë më'ë, sehuoguë quëabi.

¹⁷Ja'nca quëaguëna, Jesusbi sehuoguë cabi:

—Simón, Jonás mamaquë, ai ta'yejeiye ai re'oye ba'ija'guë'bi më'ëre. Ro ën yija bain hua'nabi ja'an cocare më'ëni quëamaë'ë. Yë'ë Taita Riusu guënamë re'otore ba'iguëbi ja'anre quëaguëna, më'ëbi achani masihuë.

¹⁸Yureca, më'ëni ñaca yihuoguë cayë yë'ë. Më'ë yua Pedro hue'eyë. Hue'eguëna, më'ë coca yure quëase'e yua te'e ruiñe quëase'e sëani, jai gatabë jëja baye'ru gare carajeiye beoye ba'ija'guë'ë më'ë. Ja'nca

ba'iguëna, yè'ëbi ja'an coca quëase'ere jo'caguë, yè'ë bainreba jubëte ta'yejeiye re'huani yo'oja'guë'ë yè'ë. Ja'nca yo'oguëna, si'a zupaire concua gu'aye guansejën ba'icuabi yè'ë bainreba jubëte quëñoni senjoñe gare porema'ija'cua'ë. ¹⁹Ja'n'rëbi, Riusu ba'i jobo caca sa'ro re'hua ëjaguëre më'ëre re'huaja'guë'ë yè'ë. Më'ëbi ën yija ënseye guanseguëna, Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi güina'ru te'e ënseye caja'guë'bi. Më'ëbi ën yija yo'oye jo'caye guanseguëna, Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi güina'ru te'e jo'caye caja'guë'bi, Pedroni yihuoguë cabi Jesús.

²⁰Cani ja'n'rëbi, baguëre concuani si'a jëja yihuoguë, baguë Cristo ba'iyë, Riusu Raosi'quëreba ba'iyë, ja'anre yequëcuani gare quëama'ijë'ën bacuani yihuoguë baji'i.

Jesús anuncia su muerte

²¹Ja'n'rëbi, Jesús yua baguëre concuani ñaca yihuoguë quëa bi'rabi:

—Yè'ë yua Jerusalén huë'e jobona sani, ai ta'yejeiye ai ja'siye ai yo'oye bayë. Ira ëja bain, pairi ëjacua, ira coca ye'yocua, ja'ancuabi yè'ëni ai je'o bajën, ai gu'aye yo'ojën, yè'ëni huani senjoja'cua'ë. Huani senjocua'reta'an, samute umuguseña bani, go'ya rajja'guë'ë yè'ë, caguë, bacuani yihuoguë quëabi.

²²Quëaguëna, Pedro yua baguëte ca'ncona sani, baguëni bëinguë ca bi'rabi:

—iËjaguë, më'ë case'le'ru gare beoja'guë'bi! iMë'ëni gare ja'nca yo'oma'ija'cua'ë! cabi.

²³Caguëna, Jesusbi Pedrona bonëni cabi:

—iQuëñëni saijë'ën! Më'ëbi zupai huati caye'ru caguë, yè'ë yo'oja'yete ro gu'aye ënse ëaye yo'oyë më'ë. Ja'nca sëani, Riusu ro'taye'ru tin ro'tayë më'ë. Ro ën yija bain ro'taye'ru te'e ro'tayë më'ë, cabi.

²⁴Cani, ja'n'rëbi baguëre concuani yihuoguë cabi:

—Bainbi yè'ëni te'e coñe yëtoca, bacua ba'iyete ro'tamajën ba'ija'bë. Yè'ë ai yo'oja'ye'ru ai yo'oye ro'tajën ba'icuabi yè'ë naconi te'e yo'o conjën rajja'bë. ²⁵Ro bacua ba'iyë se'gare ro'tatoca, bacuabi huesëni si'ayë. Ro bacua ba'iyete ro'tamajën, yè'ë yo'ore satoca, bacuabi carajeiye beoye huajëreba huajëja'cua'ë. ²⁶Bainbi si'a ën yija ba'iyete bani, ja'n'rëbi junni huesëtoca, bacua bonse base'ere coye gare porema'inë. Ro guaja yo'o yo'osi'cua ba'iyë. Bacuabi gare se'e huajë rani bonse baye gare porema'inë. ²⁷Yè'ë yua Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi yè'ë guënamë re'oto yo'o concua naconi raiguë, yè'ë Taita Riusu ta'yejeiye go'sijeiyë'ru ai ta'yejeiye ai go'sijeiguëbi ti'an rajja'guë'ë yè'ë. Ti'an rani, ja'n'rëbi, si'a bain yo'o yo'ojën ba'ise'ere cuencueni, bacua ro'ija'yete insija'guë'ë yè'ë. ²⁸Yureca, më'sacuani ganreba yihuoguë quëayë yè'ë. Më'sacua jubë ba'icua yequëcua ënjo'on nëcacuabi yuta junni huesëma'inë. Ru'ru yè'ë,

Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi ai ta'yejeiye ëjaguë ba'iyë'ru guënamë re'otobi raiguëna, mësacuabi ëñaja'cua'ë, cabi.

La transfiguración de Jesús

17 ¹Caní ja'nrëbi, te'e ëntë sara te'e ba'i umuguse, Jesusbi yua ëmë cubëna mëji'i. Mëni, Pedro, Santiago, Santiago yo'jeguë Juan, bacua se'gare ja'anruna mëabi. ²Mëani, bacuabi ëñajëna, baguë ba'iyë yua tin ëñobi. Baguë zia yua ënsëguë ma'ñoñë'ru ai go'sijei ziara runji'i. Baguë caña yua mia re'oto ñatani saoyë'ru ai ta'yejeiye ai pojeiyereba ai go'sijei cañara runji'i. ³Ja'nrëbi, Moisés, Elías, bacuabi gaje meni nëcahuë. Jesús naconi coca cajën nëcahuë. ⁴Ja'nca nëcajëna, Pedrobi Jesusni cabi: —Ëjaguë, imaibi ënjo'onre ba'ijëna, ai re'oye ba'iji! Ja'nca sëani, më'ëbi yëtoça, samute huë'erëanre yo'ozaniñë. Te'e huë'erë më'ëre yo'ocaiyë. Te'e huë'erë Moisesre yo'ocaiyë. Te'e huë'erë Elíasre yo'ocaiyë yë'ë, cabi.

⁵Yureca, Pedrobi yuta coca caní tējima'iguëna, picobë ai miañë ba'ibëbi nëca meni, bacuare na'oguëna, picobë sa'nahuëbi bain cocare achoni raobi:

—Ënquë yua yë'ë Zin ai yësi'quë'bi ba'iji. Baguëni ai ba'iyë ai bojoyë yë'ë. Baguëbi coca caguëna, mësacua achajën ba'ijë'ën, achoni raobi.

⁶Ja'nca achoni raoguëna, Jesusre concuabi ai ba'iyë ai achajën ruinjën, yijana tanni umehuë. ⁷Tanni umejëna, ja'nrëbi Jesús yua bacuana pa'róni cabi:

—Mësacua huëijë'ën. Huañi yëye beoye gare ba'ijë'ën, cabi.

⁸Caguëna, bacuabi mëiñë ëñani cu'eto, Jesús se'gabi bacua naconi bají'i.

⁹Ja'nrëbi, cubëbi gajëjën, Jesusbi bacuani coca guansebi:

—Mësacua guënamë toya yure ëñase'e yua yequëcuaní gare quëaye beoye ba'ijë'ën. Yë'ë, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi junni tonni go'ya raiye tëca ja'nca quëaye beoye ba'ijë'ën, guansegüë cabi.

¹⁰Caguëna, baguëre concuabi baguëni senni achahuë:

—Ira coca ye'yocuabi, Elíasbi ru'ru ti'an raiye ba'iji cajën, ¿guere ro'tajën cayë'ne? senni achahuë.

¹¹Senni achajëna, sehuoguë quëabi:

—Te'e ruiñë cayë bacua. Elíasbi ru'ru ti'an raiye ba'iji. Si'aye mame re'huaguë raiji. ¹²Yureca, mësacuani ganreba cayë yë'ë. Elíasbi yuara ti'an raisi'quë bají'i. Ja'nca ba'iguëna, baguëre je'o bacuabi baguëte huesëjën, ro bacua gu'a ëase'ere baguëni gu'aye yo'ojën ba'ë'ë. Ja'nca yo'ojën ba'icuabi yë'ëre'ga, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëna, yë'ëni ai gu'aye yo'ojëna, ai ba'iyë ai yo'oja'guë'ë yë'ë, quëabi Jesús.

¹³Ja'nca quëaguëna, baguëre concuabi achani, Juan Bautizaguë ba'iyete quëaguëna, masihuë.

Jesús sana a un muchacho que tenía un demonio

¹⁴Ja'nrëbi, bain jubë ba'iruna ti'anjënna, yequëbi Jesusna ti'an rani, gugurini rëanni cabi:

¹⁵—Ëjaguë, yë'ë zinni ai oire bani conjë'n. Hue'nhue neni, toana tainguë yua ziyana tonni ruiguë yo'oji. ¹⁶Ja'nca yo'oguëna, më'ëre concuabi huachaja'bë caguë, baguëte rahuë. Raguëna, bacua poremaë'ë, cabi.

¹⁷Caguëna, Jesusbi bacuani cabi:

—iYë'ëni si'a recoyo ro'taye ai caraji mësacua! iRo ën yija bain gu'aye ro'taye'ru ro ro'tajën ba'iyë mësacua! ¿Mësacuani yuta quejei zoe ye'yoye baye'ne? ¿Mësacua ye'yeye quejei zoe yuta ëjoye baye'ne yë'ë? Ba hua'guëre yua yë'ëna rajë'n, cabi.

¹⁸Cani, baguëte rajënna, ba gu'a hue'nhue huatini bëinguë guanseni cabi. Caguëna, huatibi etani saiguëna, zin hua'guëbi ja'ansi'quë huajë raji'i.

¹⁹Ja'nrëbi jë'te, ba concua se'gabi Jesusna rani senni achahuë:

—¿Yëquëna hua'na guere ba huatire etoni saoye poremate'ne? senni achahuë.

²⁰Senni achajënna, sehuobi:

—Mësacua yë'ëni recoyo ro'taye caraguëna, huatire etoni saoye poremaë'ë. Mësacuani ganreba yihuoguë cayë. Mostazara'carë ai zinra'carë ba'iguëna, mësacuabi ja'an se'gare'ru yë'ëni recoyo ro'tatoca, que cubëna, Ja'anse'e quëñëni yequëruna saijë'n guansejënna, ja'anse'ebi quëñëni saiji. Mësacuabi yë'ë poreyete te'e ruiñe recoyo ro'tajën ba'itoca, si'aye yo'oye poreyë mësacua. ²¹Ja'an huati hua'ire etoni saoye yëtoca, mësacuabi aon aiñe jo'cajën, Riusuni ujareba ujajën ba'ijë'n, sehuoguë cabi Jesús.

Jesús anuncia por segunda vez su muerte

²²Ja'nrëbi, bacuabi se'e Galilea yijare te'e ba'ijën ganijënna, Jesusbi bacuani yihuoguë quëabi:

—Yë'ë, Banguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëna, yequëcuabi yë'ëre preso zeanni, gu'a bainna insija'cua'ë. ²³Insijënna, bacuabi yë'ëni huani senjoja'cua'ë. Huani senjorena, ja'nrëbi, samute umuguseña bani, yë'ëbi go'ya rajja'guë'ë, quëabi. Ja'nca quëaguëna, bacuabi achani, ai ba'iyë ai sa'nti hua'na baë'ë.

El pago del impuesto para el templo

²⁴Ja'nrëbi, Capernaum huë'e jobona ti'anjënna, Riusu huë'e impuesto curi cocuabi Pedrona sani, baguëni senni achahuë:

—¿Më'ë ëjaguë yua ba impuesto curire ro'iguë? senni achahuë.

²⁵Senni achajënna:

—Ja'è'è. Ro'iji, sehuobi.

Ja'nca sehuoni, ja'n'rèbi huè'ena ti'anni, ro'i cocare Jesusni senni achaza caguèna, Jesusbi ru'ru baguèni senni achabi:

—¿Guere ro'taguè'ne, Simón? Èn yija bain ta'yejeiye èjacuabi impuesto curire senni achajèn, ¿jarocuanì se'ne'ne? ¿Bacua te'e bainni, o tincuani ro'iyè se'ne? senni achabi.

²⁶Senni achaguèna, Pedrobi:

—Tincuani ro'iyè se'ne, sehuobi.

Sehuoguèna, Jesusbi cabi:

—Te'e ru'ne cahuè mè'è. Ja'nca ba'iguèna, ta'yejeiye èjacula te'e bain yua gare ro'iyè beoye ba'icua'è. ²⁷Ja'nca ba'itoca, impuesto curi sencuabi bènma'i'ne cajèn, ba curire ro'nu. Zitarana sani, huitose'enre senjoni, hua'ire mauj'è'n. Ru'ru mausi'quère inni, baguè yi'obote ya'oni ènato, curi so'cohuare tinjaja'guè'è mè'è. Ja'an so'cohuate sani, mai samucua impuesto ro'iyete ba impuesto sencuana insij'è'n, cabi.

¿Quién es el más importante?

18 ¹Caguèna, ja'n'rèbi, Jesusre concuabi baguèna rani, baguèni senni achahuè:

—Riusu ba'i jobona ti'anjèn, yèquèna jubè ba'icua'è ba'iguè, ¿jaroguèbi què'rè ta'yejeiye èjaguè ba'ija'guèguè'ne? senni achahuè.

²Senni achajènna, baguè yua zin hua'guère choini, bacua jobona nèconi ènoni, ³bacuani yihuoguè cabi:

—Mèsacuanì ganreba yihuoguè cayè yè'è. Mèsacua ro'tajèn ba'iyete jo'cani, zin hua'na ro'tajèn ba'iyè'ru ro'tajèn ba'ij'è'n. Ja'nca ba'ima'itoca, Riusu ba'i jobona ti'a'ne gare porema'i'ne. ⁴Èn hua'guè zin hua'guè ba'iyè'ru ba'itoca, yequècua ba'iyè'ru què'rè yo'jereba ba'iguè'è yè'è ro'taguè ba'itoca, ja'anguèbi Riusu ba'i jobona ti'anni, què'rè ta'yejeiye èjaguè ba'ija'guè'bi. ⁵Yè'è ba'iyete ro'tajèn, zin hua'na ènquè'ru ba'icuanì conjèn ba'itoca, yè'ère'ga gu'ina'ru ai conjèn ba'iyè.

El peligro de caer en pecado

⁶Zin hua'na ènquè'ru ba'icua'bi yè'èni si'a recoyo ro'tajènna, bacua'è gare gu'aye yo'oye beoye ba'ij'è'n. Bainguèbi yua te'eguèni gu'a jucha yo'o güesetoca, baguèni ai bènreba bènni senjoja'guè'bi Riusu. Ru'ru jai gata to'obèbi inni, baguè ñaje tècana gueonni, baguète jai ziayana senjoni rèotoca, baguète què'rè re'oye ba'ire'abi. ⁷Bainbi gu'aye yo'ojèn, yequècuanì jucha yo'o güesejèn ñu'ñujeima'i'ne. Ja'nca ba'ij'èna, bacuani ai bènni senjo'ne canì jo'case'e ba'iji.

⁸Yureca, mè'è èntè sarabi, mè'è guèonbi gu'a juchare yo'o èaye ro'tatoca, tèyoni senjotoca, què'rè re'oye ba'ire'abi. Te'e èntè sara se'ga, o te'e guèon se'ga baguèbi Riusu ba'i jobona ti'antoca, què'rè re'oye ba'iji.

Samu ëntë saraña, samu guëoña baguëbi jai toana senjosi'quë ba'itoca, ai gu'aye ba'iji. ⁹Më'ë ñacogabi gu'a juchare yo'o ëaye ro'tatoca, më'ë ñacogate rutani senjotoca, quë'rë re'oye ba'ire'abi. Te'le ñacoga se'ga baguëbi Riusu ba'i jobona ti'antoca, quë'rë re'oye ba'iji. Samu ñacogaña baguëbi jai toana senjosi'quë ba'itoca, ai gu'aye ba'iji. Ja'nca sëani, gu'a jucha yo'oye gare jo'cani senjojen ba'ijë'ën.

La parábola de la oveja perdida

¹⁰Ja'nca sëani, më'sacua ëñare bajën, zin hua'na ënquë zin hua'guë ba'iyë'ru gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën. Te'leguëtere'ga gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'ën. Më'sacuani ganreba yihuoguë quëayë. Bacua anje hua'na ëñajën cuiracuabi yë'ë Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëte gare jo'caye beoye baguë naconi te'e ba'ijën ba'iyë. ¹¹Yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi gu'a ma'ana ganijen huesëcuare cu'eni, bacuare tëani baza caguë, ja'an raisi'quë'ë yë'ë.

¹²Më'sacua yua ën cocare ro'tani ye'yejë'ën. Jo'ya baguëbi yua cien oveja hua'na baguëbi, te'leguëbi quëñëni huesëguëna, ¿queaca yo'oguë'ne? Baguë oveja jubë, noventa y nueve ba'icua cu jabana jo'cani, ba quëñëni huesësi'quëni cu'eguë saiji. ¹³Cu'eni, baguëte tinjatoca, më'sacuani ganreba quëayë, baguëte ai ta'yejeiye ai bojoji. Baguë oveja jubë noventa y nueve ba'icua quëñëni huesëma'isi'cuare bojoye'ru baguëte quë'rë ta'yejeiye ai bojoji. ¹⁴Ja'nca ba'iguëna, yë'ë Taita Riusu guënamë re'otore ba'iguëbi ëncua zin hua'nani ëñaguë, Huesëni si'aye gare beoye ba'ija'bë caguë ëñaji.

Cómo se debe perdonar al hermano

¹⁵Më'ë te'le bainguëbi më'ëni gu'aye yo'otoca, baguëna sani, baguë juchare quëajë'ën. Quëaguëna, më'ëni achani bojotoca, re'oji. Më'ë bainguë naconi recoyo te'le zi'inni ba'iyë. ¹⁶Më'ëni achaye güetoca, yequëcua më'ë baincua, te'leguë o samucuare choini sani, më'ë te'le bainguë gu'aye yo'osi'quëni coca senni achajë'ën. Senni achaguëna, më'ë bain concuabi baguë sehuose'ere achani, baguë juchare te'le ruiñe masiye poreyë. Riusu ira coca toyani jo'case'e'ru güina'ru ba'ija'guë: Samucuabi o samutecuabi te'le quëatoca, te'le ruiñe quëayë, toyani jo'case'e ba'iji. ¹⁷Ja'nca senni achaguëna, ja'nrëbi, gu'aye yo'osi'quëbi më'ë bain concua yihuojën cayete yuta achaye güetoca, baguë gu'aye yo'ose'ere si'a hua'na Riusu bainreba jubë ba'icua quëajë'ën. Quëaguëna, bacuabi yihuojënna, ja'nrëbi yuta achaye güetoca, ro gu'a bainguë ba'iyë'ru baguëni ëñamajën ba'ijë'ën. Më'ë bain jubë ba'ima'iguë, impuesto curi coguë, bacua gu'aye ba'iyete ëñañe'ru, baguëni ëñamajën ba'ijë'ën.

¹⁸Më'sacuani ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Më'sacua ën yija ënseye cajënna, Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi güina'ru te'le ënseye

caja'guë'bi. Mësacuabi ën yija yo'oye jo'caye cajëna, Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi güina'ru te'e jo'caye caja'guë'bi.

¹⁹Naca'ga mësacuani yihuoguë quëayë. Mësacua jubë ba'icua samucua se'gabi te'e ro'tajën, Riusuni te'e sentoca, yë'ë Taita Riusu guënamë re'oto ba'iguëbi gare ënseye beoye mësacua yo'ocaija'guë'bi. ²⁰Samucua o samutecua, yë'ë ba'iyete recoyo ro'tajën ba'icuabi te'leruna në'ca rajjënna, yë'ë'ga bacua naconi te'e ba'iyë yë'ë, yihuoguë cabi Jesús.

²¹Caguëna, ja'nrëbi, Pedrobi rani, Jesusni coca senni achabi:

—Ëjaguë, yë'ë bainguëbi yë'ëni gu'aye yo'oni, ja'nrëbi yë'ëni huanë yeye sentoca, yë'ëbi huanë yeye cayë. Ja'nrëbi, se'e gu'aye yo'oni se'e huanë yeye sentoca, ¿quejei viaje baguëni huanë yeye caye baye'ne yë'ë? ¿Siete tëca caye baye yë'ë? senni achabi.

²²Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—Ja'an se'ga catoca, ai caraji më'ëre. Më'ë huanë yeyete senni achaguëna, gare jo'caye beoye baguëni setenta y siete tëca huanë yeye caguë ba'ijë'ën, cayë yë'ë, caguë sehuobi.

La parábola del funcionario que no quiso perdonar

²³Sehuoni ja'nrëbi, bacuani se'e coca yihuoguë quëabi Jesús:

—Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yeye yëtoca, bain ta'yejeiye ëjaguë yo'ose'ere ro'tani ye'yejë'ën. Baguëre yo'o concua curi debese'ere senni achaza caguë, bacuani te'ena, te'ena, choji'i. ²⁴Choiguëna, te'eguë, ai ta'yejeiye debe baguë, millón ja'o quë'rë ta'yejeiye debe baguëre ba ëjaguëna nëcohuë. ²⁵Nëcojënna, baguë debese'ere ro'iyë porema'iguëna, ëjaguëbi baguëte bendiye guansebi. Baguë, baguë rënjo, baguë zin hua'na, si'a jubëte bendieni, curi coní, ja'an curibi baguë debese'ere ro'iyë ba'iji, caguë guansebi. ²⁶Guanseguëna, ba yo'o conguëbi ëjaguëna gugurini rëanni, baguëni senreba senni achabi: “Ëjaguë, yuta bëiñe beoye ëjojë'ën. Si'aye bojora'rë ro'iyë yë'ë” senreba senji'i. ²⁷Ja'nca senni achaguëna, ëjaguëbi baguëni oire bani, baguë debese'e beorure tënóni, si'aye huanë yeye caní, baguëte debema'iguëte re'huani etobi. ²⁸Etoguëna, ba yo'o conguëbi etani, yequë baguë gajeguë cien ja'o debesi'quëre tëhuobi. Tëhuoni, bënni, baguë ñajëmona zeanni, Më'ë curi debese'ere ro'ijë'ën cabi. ²⁹Caguëna, baguë gajeguëbi gugurini rëanni baguëni senreba senni achabi: “Yuta bëiñe beoye ëjojë'ën. Si'aye bojora'rë ro'iyë” senreba senji'i. ³⁰Senguëna, baguë yua ëjoye güeguëbi baguë gajeguëte preso zeañe guanseni, Më'ë ro'iyë tëca ya'o huë'ere ba'ijë'ën caní jo'cabi. ³¹Jo'caguëna, yequëcua baguë gaje concuabi baguë yo'ose'ere ëñani, ai oire bajën, bacua ëjaguëna sani, si'aye quëani achohuë. ³²Quëani achojënna, ëjaguëbi baguëte choini, baguëni bëinguë cabi: “¡Ai gu'aye yo'ohuë më'ë! Më'ëbi senreba senni achaguëna, më'ë debese'e si'aye

tënoni, huanë yeye cahuë yè'è. ³³Ja'nca më'ëni oire bani conguëna, më'ë gajeguëni güina'ru oire bani conre'ahuë më'ë" caguë bënji'i. ³⁴Ja'nca bënguëbi baguë ya'o huë'e si'nsequare choini, Baguë si'aye ro'iyë tëca baguëni si'nsejën ba'ijë'ën, caguë guansebi, quëabi Jesús.

³⁵Ja'nca quëani, ja'nrebi bacuani ñaca yihuoni tëjibi:

—Mësacua'ga më'ë te'e bainni te'e ruinë oire bani, bacua gu'aye yo'ose'ere güina'ru huanë yeye cajë'ën. Ja'nca cama'itoca, yè'ë Taita Riusu, guënamë re'oto ba'iguëbi më'sacuani güina'ru si'nseja'guë'bi, yihuoguë cabi Jesús.

Jesús enseña sobre el divorcio

19 ¹Ja'nrebi, baguë cocare yihuoni tëjini, Galilea yijabi sani, Judea yija, Jordán ziaya que ca'nco ba'i re'otona sani baji'i. ²Sani ba'iguëbi, jai jubëan bainbi be'tejëna, bacua ju'in hua'nare huachobi.

³Huachoguëna, ja'nrebi fariseo bainbi ti'an rani, Baguëni huacha sehuo güeseñu cajën, baguëni cocare ro coquejën senni achahuë:

—Bainguëbi baguë rënjore jo'cani senjoñe yëtoca, çro baguë yëse'e'ru bagote jo'cani senjoñe poreguë? senni achahuë.

⁴Senni achajëna, sehuobi:

—¿Mësacua yua Riusu cocare queaca yo'o'jën ye'yemate'ne? Ru'rureba ba'isirën, Riusubi bainre re'huaguë, ëmëguëte, romigote, re'huabi.

⁵Ja'nca re'huaguë, yua ñaca cani jo'cabi: “Yureca ëmëguëbi baguë pë'caguëte pë'cagote gare jo'cani, baguë rënjoni zi'inni ba'ijë'ën. Ja'nca ba'iguëna, ba samucuabi te'e bainguë ba'iyë'ru ba'iyë” cani jo'cabi Riusu.

⁶Ja'nca cani jo'caguëna, bacua yua samucua ba'iyë'ru ba'ima'iñë. Te'e bainguë ba'iyë'ru ba'iyë. Ja'nca ba'ijëna, Riusu re'huani zi'insi'cuare sëani, ro bainbi gare quëñoñe beoye ba'ija'bë, cabi Jesús.

⁷Caguëna, baguëni senni achahuë:

—Ja'nca ba'itoca, ¿Moisesbi queaca ro'taguë, tin guanseni jo'caguë'ne? Bain rënjore jo'cani senjoñe yëtoca, bagote senjo cocare utina toyani bagona insijë'ën, cani maina jo'cabi, senni achahuë.

⁸Senni achajëna, sehuobi:

—Mësacua achaye gu'a güecua sëani, Moisesbi më'sacua rënjore jo'cani senjoñe ënsemajili. Ja'nca ënsema'iguëna, Riusubi ru'rureba ba'isirënbi ja'nca ro'tamajili. ⁹Yë'l'ë'ga yureca ñaca yihuoguë cayë: Si'a bain rënjore jo'cani senjoni, bagobi yequëni yahue bama'itoca, ja'nrebi yeconi huejatoca, ai gu'aye yo'oyë. Si'a bain yua romigo jo'cani senjosi'coni huejani bacua, ja'ancua'ga ai gu'aye yo'oyë, cabi Jesús.

¹⁰Caguëna, baguëre concuabi baguëni cahuë.

—Yureca, bainbi bacua rënjo naconi ja'nca bajën ba'itoca, bainbi romi beocua ba'ire'ahuë, cahuë.

¹¹ Cajëna, Jesús sehuobi:

—Si'a bainbi mësacua case'ere achani masiye porema'iñë. Riusu cuencuesi'cua se'gabi achani masiye poreyë. ¹²Ja'ancuabi huejaye porema'iñë cajën ba'iyë. Yequëcua yua zin cu'eye porema'icua'ru të'ya raisi'cua ba'iyë. Yequëcua yua, bainbi re'huajëna, zin cu'eye porema'icua'ru re'huasi'cua ba'iyë. Yequëcua yua Riusu yo'ore yo'ozca cajën, ja'an ro'ire romi beocua ba'iyë. Ja'an coca cani jo'case'ere achani masiye porecua se'gabi ja'nca huejamajën ba'ija'bë, cabi Jesús.

Jesús bendice a los niños

¹³Ja'nrebi, yequëcuabi bacua zin hua'nare rani, bacuare Jesusni ëñoni cahuë. Më'ë ëntë sarañabi bacuana pa'róni, uja'j'ën cajën, ëño'huë. Ëñojëna, Jesusre concuabi bacuani bëinjën cani ënsehuë. ¹⁴Ënsejëna, Jesusbi cabi:

—Zin hua'nabi yë'ëna raija'bë. Bacuare ënseye beoye ba'ij'ë'n. Zin hua'na recoyo ro'taye'ru ba'icua, Quë'rë yo'je bainguë'ë yë'ë cacua, ja'ancuabi Riusu ba'i jobo ba'icua'ë, cabi.

¹⁵Cani ja'nrebi, baguë ëntë sarañabi zin hua'nana pa'róni, re'oye cani jo'cani, ja'nrebi saji'i.

Un joven rico habla con Jesús

¹⁶Saiguëna, ja'nrebi yequë bainguëbi Jesusna ti'an rani, baguëni senni achabi:

—Ëjaguë, Riusu ba'i jobona sani, carajeyiye beoye huajëreba huajëye yëyë. Baruna ti'anto, ¿ru'ru gue re'o yo'o yo'oye baye'ne yë'ë? senni achabi.

¹⁷Senni achaguëna, sehuobi:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, yë'ëni re'oye yo'o cocare senni achaguë'ne? Riusu se'ga re'oguë'bi ba'iji. Baguë ba'i jobona sani, carajeyiye beoye huajëreba huajëye yëtoca, baguë coca guanseni jo'case'ere jo'caye beoye yo'oguë ba'ij'ë'n, sehuobi.

¹⁸Sehuoguëna, baguë yua:

—¿Jaro coca? senni achabi.

Senni achaguëna, sehuobi:

—Bainre huani senjomal'ij'ë'n. Yeconi yahue bama'ij'ë'n. Bonsere jiamal'ij'ë'n. Coquema'iguë ba'ij'ë'n. ¹⁹Më'ë pë'caguëte, më'ë pë'cagote te'le ruiñe ënaguë ba'ij'ë'n. Më'ë ja'ansi'quë yëye ba'iyë'ru, më'ë te'le jubë bainre güina'ru ai yëguë ba'ij'ë'n. Ja'an coca guanseni jo'case'ere yo'oguë ba'ij'ë'n, cabi Jesús.

²⁰Caguëna, ba bainguëbi cabi:

—Ja'an si'aye yë'ë zinrënna achani yo'oguë ba'iyë yë'ë. ¿Guere yuta yë'ëre yo'oye caraguë'ne? cabi.

²¹Caguëna, Jesús sehuobi:

—Mè'è yua gare re'ojeiye yënica, mè'è bonse si'aye injani bendiejè'ën. Bendieni, ba curi cose'ere curi beo hua'nana ro insijè'ën. Ja'nca insitoca, Riusu bayete ai ta'yejeiye ai coreba coja'guè'è mè'è. Ja'nca coja'guè sèani, yè'ère te'e congüè rajjè'ën, sehuobi.

²²Sehuoguëna, ba hua'guèbi achani, ai sa'ntiguè, ro recoyo oiguè saji'i, ai ba'iye ai bonse baguèbi ro insini jo'caye yëma'iguè sèani.

²³Ja'nca saiguëna, Jesús yua baguère concuani yihuoguè cabi:

—Mësacuanì ganreba yihuoguè quëayè yè'è. Bonse ëjacuabi Riusu ba'i jobona ti'añe yëcuareta'an, ai jëjaji. ²⁴Ja'anre ai yihuoguè quëayè yè'è. Bonse ëjacuabi Riusu ba'i jobona ti'añe yëcuareta'an, ai jëjaji. Camello hua'guèbi guëna miu gojena cacaye'ru Riusu ba'i jobona ti'añe què'rè ta'yejeiye ai jëjaji bacuare, yihuoguè cabi.

²⁵Caguëna, baguère concuabi ai achajën rëinjën, baguëni senni achahuè:

—Ja'nca ba'itoca, çjarocuabi Riusu ba'i jobona ti'añe poreye'ne? Riusu bain tëani baja'cuabi gare beoye, ro'tayè yëquëna, senni achahuè.

²⁶Senni achaguëna, Jesusbi bacuanì ëñani cabi:

—Bain hua'na ja'ansi'cuabi ti'añe gare porema'icua'è. Riusu se'gabi bacuare tëani baye poreji. Si'aye yo'oye poreguè ba'iguè'bi, cabi.

²⁷Caguëna, Pedrobi sehuobi:

—Yëquënabi yua yëquëna bonse si'aye gare jo'cani, mè'ëni te'e conjën zi'inhuè. Ja'nca sèani, çYëquëna guere coja'ye'ne? sehuoguè senji'i.

²⁸Senguëna, Jesús sehuobi:

—Mësacuanì ganreba quëani achoyè yè'è. Riusubi si'aye mame re'huanì jo'caguëna, yè'è yua Bainguè'ru Raosi'quëreba ba'iguèbi yè'è jëja guëna seihuëna bëaguè, ai ta'yejeiye ba'iguèbi bëani ba'ija'guè'è. Ja'n'rëbi, mësacua'ga, yè'ëni te'e conjën zi'incua sèani, mësacua jëja guëna seihuëan si'a sara samuhuëanna bëani ba'ija'cua'è. Bëani ba'ija'cuabi si'a Israel bain jubëan si'a sara samubëanre ëñani, bacuanì ai jëja guansejën ba'ija'cua'è. ²⁹Yureca, bainguèbi baguè huè'e, baguè ma'yè sanhuè, baguè yo'je sanhuè, baguè pè'caguè, baguè pè'cago, baguè zin hua'na, baguè ba'i yija, ja'anre yè'è ba'iye ro'ina gare jo'catoca, baguè yua què'rè se'e cien viaje'ru ta'yejeiye conì baja'guè'bi. Baguè'ga yua si'arën ba'iguè, gare carajeiye beoye ba'ija'guè'bi. ³⁰Yequëcua què'rè ëja bain ba'iye yëcuareta'an, què'rè yo'je ba'icuaire re'huasi'cua ba'ija'cua'è. Yequëcua què'rè yo'je bain ba'icuaireta'an, què'rè ëja bainre re'huasi'cua ba'ija'cua'è.

La parábola de los trabajadores

20 ¹Riusu bainbi baguè ba'i jobore ba'ijën, ja'nca ba'iyè. Zio ëjaguè cocare achani, ja'anre ye'yejè'ën. Yo'o concuare cu'eni choza

caguë, zijeirën sani, bainre tëhuobi. ²Tëhuoni, “Mësacua si'a umuguse yo'o contoca, te'e denario so'core ro'iyë” caguëna, “Re'oji. Conñu” cajën saë'ë. ³Satena, ja'nrebi rëno ñëse ba'iguëna a las nueve'ru ba'iyë sè'iguëna, ba ëjaguëbi se'e huë'e jobona sani ëñato, yequëcua yo'o cu'ecuabi ro ëjøjën baë'ë. ⁴Ba'ijëna, ba ëjaguëbi choini cabi: “Mësacua sani yë'ë ëye ziona yo'o conjë'ën. Mësacua yo'o yo'oni tëjijëna, re'oye ro'iyë” cabi. Caguëna, yo'o conjën saë'ë. ⁵Ja'nrebi, mëñereba sè'irën, ja'nrebi a las tres'ru ba'iyë, ja'anrëan'ga se'e huë'e jobona sani, yequëcua yo'o concuare choini, baguë ziona güina'ru saobi ba ëjaguë. ⁶Ja'nrebi, a las cinco'ru ba'iyë se'e sani ëñato, yequëcua yo'o beo hua'na choima'isi'cua baë'ë. Ba'ijëna, ba ëjaguëbi, “Mësacua ïguere ro ëjøjën nëcaye'ne ënjo'on?” senni achabi. ⁷Senni achaguëna, “Ëja bainbi yëquënare choimajëna, ro ba'iyë” shehuohë. Ja'nca shehuojëna, ba ëjaguëbi cabi: “Mësacua'ga yë'ë ziona sani, yë'ë yo'ore conjë'ën” cabi. Caguëna, saë'ë. ⁸Ja'nca sani tonni, ja'nrebi na'i si'aguëna, ba ëjaguëbi baguë curi conni cuiraguëte choini, baguëte cabi: “Yua'ë. Yë'ë yo'o consi'cuare choini, bacuare ro'ini saojë'ën. Quë'rë yo'je raisi'cuare ru'ru ro'ini, quë'rë ru'ru raisi'cuare quë'rë yo'je ro'ini saojë'ën” cabi. ⁹Caguëna, ja'nrebi a las cinco choisi'cuabi curi ro'iruna rajjëna, te'e denario so'core ga bainguë ba'iyë roji'i. ¹⁰Ja'nca ro'iguëna, zijeirën choisi'cuabi ëñani, “Quë'rë ta'yejeiye maire ro'ija'guë'bi” ro'tahuë. Ja'nca ro'tacua'eta'an, bacuare'ga, ga bainguë ba'iyë te'e denario so'core roji'i. ¹¹Ro'iguëna, bacuabi coní ëñani, ba ëjaguëni bëinjën ¹²cahuë: “Quë'rë yo'je raisi'cuabi te'e hora se'ga yo'o yo'ojëna, yëquënare ro'iyë'ru te'e so'core roë'ë më'ë. Yëquënabi si'a umuguse yo'o yo'ojën, ai ja'su yajijëna, ai guaja yo'ohuë. Ja'nca sëani, yëquënare ai gu'aye yo'ohuë më'ë” cahuë. ¹³Cajëna, ba ëjaguëbi shehuobi: “Banhuë. Mësacuani gu'aye yo'omaë'ë yë'ë. Mësacuani yo'o coñe choiguë, te'e denario so'co ro'iyë cahuë. Mësacuabi ja'anre masijën, ¹⁴⁻¹⁵mësacua denario so'co ro'ise'ere bani saijë'ën. Yë'ë curi sëani, yë'ë yëse'le'ru ro'iyë poreguëbi quë'rë yo'je raisi'cuana mësacuare ro'ise'le'ru te'e roë'ë yë'ë. Ja'nca bacuare re'oye ro'iguëna, ïmësacua guere gu'aye ro'tajën bëiñe'ne?” cabi ba ëjaguë. ¹⁶Yureca ja'an cocare achani, Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yejë'ën. Quë'rë yo'je ti'ansi'cuabi quë'rë jëja ba'icua'are re'huasi'cua ba'ija'cua'ë. Quë'rë ru'ru ti'ansi'cuabi quë'rë yo'je ba'icua'are'ru re'huasi'cua ba'ija'cua'ë. Riusubi ai jai jubë bainre choiguëta'an, rëno jubë se'gare baguë bainrebare cuencueni re'huaji.

Jesús anuncia por tercera vez su muerte

¹⁷Ja'nrebi, Jesusbi Jerusalén huë'e jobona saiguë, baguëre concua si'a sara samucua'are yahue sani, yihuoguë quëabi:

¹⁸—Yureca maibi Jerusalén huë'e jobona saiye. Sani ti'anjëna, yequëcuabi yë'ëre Bainguë'ru Raosi'quërebare preso zeanni, pairi ëjacua, ira coca ye'yocua,

ja'ancuana yè'ère preso insija'cua'è. Insijëna, ja'ancuabi yè'ère gu'aye cajën, yè'ère huani senjoñe caja'cua'è. ¹⁹Ja'nca cani, judío bain jubè ba'ima'icuaana yè'ère insija'cua'è. Insijëna, bacuabi yè'ère jayajën, yè'ère si'nsejën, yè'ère huani senjoja'cua'è. Huani senjoja'cuareta'an, samute umuguseña bani, Riusubi yè'ère huajëguëte go'ya rai güeseni jo'caja'guë'bi, yihuoguë quëabi Jesús.

Lo que pidió la madre de Santiago y Juan

²⁰Ja'nrëbi, Zebedeo mamacua, Santiago, Juan hue'ecua, bacua pè'cago naconi Jesusna ti'an rajëna, pè'cagobi baguëna gugurini rëanni, Mè'ëbi yënica, yè'ère re'oye yo'ocaij'ë'n cago senco'è. ²¹Sengona, Jesús yua bagoni senni achabi:

—Mè'ë ¿guere senni achago'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, bago sehuogo:

—Mè'ë ta'yejeiye re'otona ti'anni ba'iguë, yè'ë mamacuare re'oye ëñani, te'leguëni mè'ë jëja ca'ncona bëa güesej'ë'n. Yequëni mè'ë ari ca'ncona bëa güesej'ë'n, sehuogo senni achago.

²²Senni achagona, Jesús yua bago mamacuani sehuobi:

—Mësacuabi ro huesë ëaye sen'ë. Yequëcuabi yè'ëni ai ja'si yo'oja'cua'è. ¿Mësacua güina'ru ai ja'siye ai yo'oye poreja'cua'ne? sehuoguë senni achabi.

Senni achaguëna, bacuabi:

—Ja'nca poreja'cua'è yëquëna, sehuohuë.

²³Sehuojëna, yua bacuani cabi:

—Mësacua yua yè'ë ai yo'oye ba'iyë'ru ai yo'ojën ba'ija'cuata'an, yè'ë jëja ca'ncona, yè'ë ari ca'ncona bëaye, ja'anre cuencueni caye porema'inë yè'ë. Yè'ë Taitabi ja'anre cuencueguë, baguë se'gabi ja'anruan bëani ba'ija'cuare cuencueni caja'guë'bi, cabi Jesús.

²⁴Caguëna, baguëre concua yequëcua si'a sara ba'icuabi achani, Santiago, Juan, bacuani bëinjën ëñahuë. ²⁵Ja'nca ëñajëna, Jesusbi si'acuare choini, yihuoguë cabi:

—Ro ën yija bain ta'yejeiye ëjacuabi bacua bain, bacua yo'je ëjacua, si'acuani ai jëja guansejën ba'iyë. ²⁶Ja'nca ba'icuata'an, mësacuaca yua ja'nca guansema'ija'cua'è. Mësacua jubë ba'iguëbi ëja bainguë ba'iyë yëtoca, mè'ë gajecuan conni cuiraguë ba'ij'ë'n. ²⁷Ru'ru ba'iguë ba'iyë yëtoca, mè'ë gajecua yo'o congüë'ru ruinguë, bacuare cuirani congüë ba'ij'ë'n. ²⁸Yè'l'ga Bainguë'ru Raosi'quërebabi ba'iguë, yè'ère cuirani concuare cu'eguë raimaë'è. Yequëcuani conni cuiraza caguë, bain zemosi'cuare etoye ro'taguë, junni tonguë raisi'quë'è yè'ë, yihuoguë cabi Jesús.

Jesús sana a dos ciegos

²⁹Ja'nca cani tonni, Jericó huë'le jobobi saiguëna, ai jai jubë bainbi baguëni conjën saë'è. ³⁰Sajëna, yureca ñaco ëñama'icua samucuabi

ma'a yëruhuate ñuë'ë. Ñu'icuabi Jesús raiyete achani, ai jëja güijën cahuë:

—Ëjaguë, mai ira taita David mamaquëbi ba'iyë më'ë! iYëquënani oire bani conjë'ën! güijën cahuë.

³¹Cajëna, bain hua'nabi bacuani bëinjën, Güüma'ijë'ën, bacuani cahuë. Ja'nca cayeta'an, bacua yua quë'rë jëja güijën cahuë:

—Ëjaguë, mai ira taita David mamaquëbi ba'iyë më'ë! iYëquënani oire bani conjë'ën! güijën cahuë.

³²Güijën cajëna, Jesusbi nëcäjani, bacuare choini, bacuani senni achabi:

—Mësacua ¿guere yë'ëre se'ne? senni achabi.

³³Senni achaguëna, bacuabi sehuojën sen'ë:

—Ëjaguë, yëquënare ñaco re'huacaijë'ën, sehuojën sen'ë.

³⁴Ja'nca senni achajëna, Jesusbi bacuani ai oire bani, bacua ñacore pa'robi. Pa'roguëna, bacuabi te'e jëana ñaco ëñani, baguë naconi te'e conni saë'ë.

Jesús entra en Jerusalén

21 ¹Ja'nrebi, Jesús yua Jerusalén huë'e jobona ti'an bi'rani, Betfagé huë'e jo'borë cueñe ba'ijën, Olivo cubë ca'ncorë ba'ijën, Jesusbi baguëre concua samucuaré choini, ²bacuani coca cabi:

—Mësacua que huë'e jo'borëna saijë'ën. Burra hua'go, bago zin hua'guë naconi gueonni rëonsi'cuare tinjañë. Tinjani, ba hua'nare jo'chini, yë'ëna rajë'ën. ³Yequëcuabi mësacuaní ënseto ñaca yë'ë case'e'ru sehuojë'ën: Mai Ëjaguëbi bacuare yëji. Jë'te bacuare go'yaji, cajën sehuojë'ën, cabi Jesús.

⁴Yureca ja'an cocare caguëna, Riusu ira bainguë raosi'quë quëani jo'case'ere ro'tajë'ën. Riusubi baguë caní jo'case'e'ru güina'ru ba'ija'guë caguëna, yureca Jesusbi baguëre concuani burrote injañe guansebi.

⁵Riusu ira bainguë raosi'quëbi ru'ru ñaca quëani jo'cabi:

Yureca, Jerusalén huë'e jobo bain ba'ija'cuani quëani achojë'ën:

Mësacua quë'rë ta'yejeiye ëjaguëbi ti'an raiguëna, baguëte ëñajë'ën.

Ëja bain re'oye ëñoñe'ru re'oye ëñoñe beoye ba'iguëbi burrote tuiguë raiji, quëani jo'cabi.

⁶Ja'nrebi, Jesusre concuabi baguë guanseni case'ere achani, güina'ru yo'ojën saë'ë. ⁷Sani, ba burra hua'go, bago mamaquë naconi, ba hua'nare injani rani, bacua cañate ba hua'nana tëojëna, Jesusbi tuabi. ⁸Tuani saiguëna, ai jai jubë bainbi bacua cañate baguë sai ma'ana uanjëna, yequëcuabi ju'cahuëanre tëyoni, ma'ana baguë sairuna uanhuë. ⁹Ai jai jubë bainbi ja'anrëna saijën, yo'jena saijën, ai bojora bojojën güihuë:

—iHosana! iAi bojoreba bojoñuni! iMai ira taita ba'isi'quë David mamaquëbi raiguëna, bojojën bañuni! iMai Ta'yejeiyereba Èjaguë Riusubi raoguëna, mai Èjaguëni ai bojoreba bojojën bañuni! iHosana! güijën cahuë.

¹⁰Ja'nrëbi, Jesús yua Jerusalén huë'e jobona ti'anguëna, si'a bain hua'na baru ba'icuaabi huë'huë ganojën, gue ro'taye beoye ëñajën,
—¿Gueguëguë'ne? senni achahuë.

¹¹Senni achajëna, baguë naconi raicuabi sehuohuë:
—Riusu bainguë raosi'quë'bi ba'iji. Nazaret huë'e jobo, Galilea ba'i jobobi raisi'quë'bi ba'iji, sehuohuë.

Jesús purifica el templo

¹²Ja'nrëbi, Jesús yua Riusu uja huë'ena ti'anni cacabi. Cacani, bonse insicua, bonse cocua ba'ijëna, bacuare etoni saobi. Curi sa'ñecua ba'ijëna, bacua mesañare bonani taonbi. Ju'ncubo insicua ba'ijëna, bacua ñu'i seihuëanre bonani taonbi. ¹³Ja'nca yo'oni, bacuani bënguë cabi:

—Riusu ira coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: “Yë'ë huë'e yua si'a re'oto bain uja huë'e case'e'ë.” Ja'nca toyani jo'case'eta'an, mësacuabi ro jiancua gati huë'ere yë'ë huë'ere re'huahuë, bënguë cabi Jesús.

¹⁴Caguëna, ja'nrëbi ñaco beocua, yequëcua ca'jacua, bacuabi Riusu uja huë'ena cacani Jesusna ti'anjëna, bacuare huachobi. ¹⁵Ja'nca huachoguëbi ai ta'yejeiye yo'oni ëñoguëna, pairi ëjacua, a coca ye'yocua, bacuabi ëñani, ai bën'ë. Zin hua'na'ga Riusu uja huë'ere ba'ijën, “Mai ira taita David mamaquëbi raiguëna, ai bojoreba bojojën bañuni” cajën ba'ijëna, bacuabi ai bëinjën, ¹⁶Jesusni senni achahuë:

—¿Ba zin hua'na coca cajëna, më'ë guere yo'oguë ënsema'iguë'ne? senni achahuë.

Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Bacuare ënsema'iñë. ¿Mësacua yua Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ën cocare ëñamate?

Zin hua'na, chuchu hua'na yuta ba'icua'eta'an, Riusuni re'o coca bojojën ca güesehuë më'ë, toyani jo'case'e ba'iji, sehuoguë cabi Jesús.

¹⁷Ja'nca sehuoni, bacuare jo'cani, jai huë'e jobobi sani, Betania casi jo'borëna ti'anni, baruna canji'i.

Jesús maldice a la higuera sin fruto

¹⁸Canni ñatani, jai huë'e jobona go'iguëna, ai aon gu'abi baguëre. ¹⁹Aon gu'aguëna, higo uncuere tëani uncueza caguë, bañëna ti'anni ëñato, higo uncue gare beobi. Ja'o se'ga baji'i. Ja'nca ba'iguëna, Jesús yua bañëna bënni senjoñe cani jo'caguë:

—iGare se'e higo uncuere quëiñe beoye ba'ijj'ën, cani jo'cabi.
Cani jo'caguëna, ba higo sunquiñëbi te'e jëana cueneni si'abi.

²⁰Cueneni si'aguëna, Jesusre concuabi ai ëñajën rëinjën, baguëni senni achahuë:

—¿Bañë queaca yo'oguë cueneni si'aguë'ne? senni achahuë.

²¹Senni achajëna, Jesús shehuobi:

—Mësacuani ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Mësacua yua huaji yëye beoye ba'ijjën, Riusu ta'yejeiye yo'oye poreyete si'a recoyo ro'tajjën ba'ijj'ën. Ja'nca recoyo ro'tajjën ba'itoca, yë'ë yua higoñëna yure yo'ose'e'ru quë'rë ta'yejeiye yo'oye poreja'cua'ë mësacua. Que cubëre'ga ta'yejeiye yo'oye poreja'cua'ë. Ën cocare cajën, “Ënjo'onbi gare quëñëni, ja'anse'ebi jai ziayana runi huesëj'ë” ja'anre guansejëna, Riusubi ba cubëte ja'nca quëñoni rëoni huesoji. ²²Mësacuabi Riusuni coca senni achajëna, Riusubi si'aye gare ënseye beoye mësacuana insiji, baguëni si'a recoyo ro'tajjën ba'itoca, yihuoguë cabi Jesús.

La autoridad de Jesús

²³Cani, ja'n'rëbi Riusu uja huë'ena cacani, bainni ye'yo bi'rabi. Ye'yo bi'raguëna, pairi ëjacua, judío bain iracua, bacuabi ti'an rani, baguëni senni achahuë:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, ënjo'ona rani ëjaguë yo'oye'ru yo'oguë'ne? ¿Nebi më'ëre guanseni raore'ne? senni achahuë.

²⁴Senni achajëna, Jesús shehuobi:

—Yë'ë'ga yua mësacuani coca senni achayë. Senni achaguëna, mësacua yua te'e ruiñe shehuoj'ë. Ja'nca shehuotoca, ja'n'rëbi, yë'ë ëjaguë ba'iyete mësacuani quëayë yë'ë. ²⁵¿Nebi Juanni bain bautizaye guanseni raore'ne? ¿Riusu raosi'quë o ën yija bain raosi'quë baquë baguë? senni achabi.

Senni achaguëna, bacuabi sa'ñëña yahue ca bi'rahuë:

—Baguë senni achase'ere shehuoye ai jëjaji maire. Riusu raosi'quë bajji' shehuotoca, Jesusbi maini: “¿Mësacua queaca ro'tajjën, baguëni recoyo ro'tamate'ne?” camali'guë. ²⁶Ja'nca ba'iguëna, “Bain raosi'quë bajji'” caye güeyë mai. Si'a bainbi Juan ba'ise'ere te'e ruiñe ro'tajjën, Riusu bainguë raosi'quë bajji' ro'tajjën ba'icua sëani, tin caye huaji yëyë mai, sa'ñëña cahuë bacua.

²⁷Ja'nca cani, ja'n'rëbi, Jesusni shehuohüë:

—Juan raose'ere huesëyë yëquëna, shehuohüë.

Ja'nca shehuojëna, Jesusbi bacuani cabi:

—Mësacua ja'nca shehuotoca, yë'ë ëjaguë ba'iyete, yë'ë raose'ere mësacuani gare quëaye beoye ba'iyë yë'ë, cabi Jesús.

La parábola de los dos hijos

²⁸Cani ja'n'rëbi, yeque coca bacuani yihuoguë cabi:

—Èn cocare achani ro'tani ye'yejë'ën. Yequë bainguëbi samu mamacuani babi. Ma'yë ba'iguëna sani, “Mami, yure umuguse më'ë sani, ziona yo'o yo'oguë ba'ijë'ën” cabi. ²⁹Caguëna, “Bañë. Yëma'iñë” sehuobi. Ja'nca sehuoguëbi jë'te “Gu'aye sehuohuë yë'ë” se'le go'lye ro'tani, ziona sani yo'o yo'obi. ³⁰Ja'nrëbi, baguë taitabi yequë mamaquë, ba yo'jeguë ba'iguëna sani, güina'ru cabi. Caguëna, baguë yua “Jaë'ë. Saiyë, Taita” sehuobi. Ja'nca sehuoguëbi yo'o yo'oguë saimaji'i. ³¹Ja'nca ba'iguëna, mësacua ro'tani quëajë'ën. ¿Jaroguëbi baguë taita case'ere'ru yo'oguë'ne? ¿Ru'ru ba'iguë o yo'je ba'iguë re'oye yo'oguë'ne? senni achabi Jesús.

Senni achaguëna:

—Ru'ru ba'iguëbi re'oye yo'obi, sehuohuë.

Sehuojëna, Jesús yua bacuani bëinguë cabi:

—Mësacuani ganreba caguë quëayë yë'ë. Impuesto curi cocua, gu'a romi hua'na, gu'areba gu'ana ba'icuabi mësacua'ru quë'rë re'o bain'ë. Riusu ba'i jobona ti'anjëna, mësacuaca bañë. ³²Juan bautizaguëbi yua mësacuana ti'an rani, re'o bainguë'ru ëñoguëna, baguë quëani achose'ere gare ro'tamaë'ë mësacua. Ja'nca ro'tama'icuata'an, impuesto curi cocua, gu'a romi hua'na, bacuabi achani, si'a recoyo ro'tahuë. Ro'tajëna, mësacuabi ëñani, mësacua gu'a juchare senjoñe beoye gare baë'ë. Juan coca case'ere gare ro'taye beoye baë'ë mësacua.

La parábola de los labradores malvados

³³Yureca yequë cocare achani ro'tani ye'yejë'ën. Yequë bainguëbi bisi ëye ziore tanbi. Tanni, tu'ahuëte baguë zio të'ijeye yo'oni, ëye tumu ro'rohuëte gatabëna te'ntoni, ja'nrëbi ëmë huë'ere nëcobi, ba zio ëñañete.

Ja'nca yo'oni tëjini, zio cuiracaicare choini, baguë ziore bacuana jo'cani, yequë yijana saji'i. ³⁴Sani, ja'nrëbi, ëye tëarën ti'anguëna, zio ëjaguëbi baguëre yo'o concuare choini, ëye tëase'ere injaijë'ën caguë, baguë zio cuiracuana saobi. ³⁵Saoguëna, ja'nrëbi ti'anjëna, ba zio cuiracuabi te'le yo'o conguëte zeanni huani, ja'nrëbi yequëni huani senjoni, yequëni gatabi senjojën huani senjohuë. ³⁶Ja'nca yo'ojëna, ba ëjaguëbi se'le yequëcua quë'rë jai jubë yo'o concuare saobi. Saoguëna, ba zio cuiracuabi bacuani güina'ru gu'aye yo'ohuë.

³⁷Yo'ojëna, ja'nrëbi yo'je, ba ëjaguëbi baguë zinre choiguë, “Yë'ë zinre saotoca, baguëni te'le ruiñe ëñañë bacua” ro'taguë, baguë zinre saobi. ³⁸Saoguëna, zio cuiracuabi baguëte ëñani, sa'ñeña coca cahuë: “Èñajë'ën. Mai ëjaguë zinbi rai'te. Baguë taita bayete coni baja'guëre sëani, raijë'ën. Baguëni huani senjoñu. Ja'nca yo'otoca, baguë yija baja'yete coni bayë mai” sa'ñeña cahuë. ³⁹Ja'nca cani, baguëte zeanni, baguëte huani senjoni, baguë ga'nihuëte zio hue'se ca'ncona jo'cani senjohuë, yihuoguë cabi Jesús.

⁴⁰Caní ja'nrèbi, ba bain achacuani senni achabi:

—Ja'nca huani senjojèna, ba zio èjaguèbi rani, ¿ba cuiracuani guere yo'oja'guè'ne? senni achabi Jesús.

⁴¹Senni achaguèna, bacuabi sehuohuè:

—Ba zio cuiracuani ai jèja si'nseni, bacuani huani senjoni, ja'nrèbi yequècua, ba zio tèaja'yete re'oye insicua, ja'ancuana cuiraye jo'caja'guè'bi, sehuohuè.

⁴²Sehuojèna, Jesús yua bacuani cabi:

—Mèsacua yua Riusu coca toyani jo'case'ere èñajèn, ¿èn cocare ro'tamate'ne? Ñaca caji:

Riusubi baguè gatabète jo'caguèna, ro èn yija bain yo'o concua huè'e yo'ocuabi ba gatabète èñani, gu'aji cajèn, babère senjohuè.

Senjocuata'an, ba gatabèbi yua què'rè ze'en gatabèru re'huase'e bajji'i.

Mai Èjaguè Riusubi ja'nca re'huaguèna, maibi ai èñajèn rèinjèn ba'iyè, caji Riusu coca.

⁴³Ja'nca case'e sèani, mèsacuani ñaca quèareba quèayè. Riusu yua baguè ba'i jobore mèsacuana jo'casi'quèbi yurera mèsacuare quèñoni senjoni, yequè bain re'oye cuirani conja'cua, ja'ancuana jo'caja'guè'bi.

⁴⁴Riusu gatabè jo'case'ere cato, bainguèbi ja'an gatabèna gurutoca, hua'huani si'asi'què'ru ruinjì. Ja'an gatabèbi bainguèna to'intoca, ya'obè'ru ruinjì. Bainbi yè'ère senjotoca, gurujani huesèyè. Si'nseni senjosi'cua'ru ruinë, bacuana bèiñe cabi Jesús.

⁴⁵Caguèna, pairi èjacua, fariseo bain, bacuabi Jesús coca yihuose'ere achani, “Maire gu'aye caní jo'cabi baguè” cajèn, ⁴⁶baguèni preso zeanja'ma cajèn èñahuè. Bain hua'na si'a jubèbi Jesusre re'oye èñajèn, “Riusu bainguè raosi'què'bi ba'iji” cajèn ba'è. Ja'nca ba'ijèna, bainre huaji yèjèn, baguète preso zeanma'è.

La parábola de la fiesta de bodas

22 ¹Ja'nrèbi se'e, Jesusbi bainre yihuoguè, bacuani coca cabi:

²—Riusu ba'i jobo ba'iyete masiye yètoca, hueja fiesta yo'ose'ere achani yel'yejè'n. Bain ta'yejeiye èjaguèbi baguè zin huejaja'yete ro'tani, ai re'o aon fiestate yo'ocajji'i. ³Baguère yo'o concuare choini, bain choisi'cua raiye quèajajjè'n caguè saobi. Saoguèna, ba bain choisi'cuabi raima'iñè cahuè. ⁴Cajèna, se'e yequè yo'o concuani cabi: “Ba bain choisi'cuana sani quèajjè'n. Yureca aon fiestate re'huahuè. Huaca hua'na, toro zin hua'na jujusi hua'na, ja'an hua'nare huani, si'a aonre re'huani, mèsacua raiyete èjoyè yè'è. Ja'anre bacuani quèajjè'n” caní saobi. ⁵Saoguèna, yo'o concuabi quèajatena, ba choisi'cuabi ro güeye caní, yequèruanna sa'è. Yequèbi baguè ziona saji'i. Yequèbi baguè bonse insiruna saji'i. ⁶Yequècuaca ba èjaguère yo'o concua raosi'cuare ro zeanni, ro gu'aye yo'oni, bacuani huani

senjohuë. ⁷Ja'nca yo'ojëna, bain ta'yejeiye ëjaguëbi ai bëinreba bënji'i. Ja'nca bëinguëbi baguë soldado jubëte bacuani huaye saobi. Saoguëna, bain huani senjosi'cuare sëani, bacuani huani senjoni, bacua huë'e jobore ëoni senjohuë. ⁸Ja'nca yo'ojëna, ba ëjaguëbi se'e baguëre yo'o concuani cabi: "Yua hueja fiesta yo'oyete gare re'huahuë yë'ë. Re'huaguëna, choisi'cuabi gu'aye sehuojëna, bacuani gare ruiñe ënama'iñë yë'ë. ⁹Ja'nca sëani, mësacua yua huë'e jobo ma'añana sani, si'a bainre cu'ejani, fiestana raiye choijë'ën" cani, bacuare saobi. ¹⁰Saoguëna, baguëre yo'o concuabi sani, bacua bain tinjasi'cuare choë'ë. Re'o bain, gu'a bain, si'acuare choijëna, bacuabi rani, ba ëjaguë fiesta huë'e bu'iye tëca ti'anhuë.

¹¹Ti'anjëna, ëjaguëbi cacani ëñato, te'eguëbi yua hueja fiesta can beoguëna, ¹²ëjaguëbi baguëni bëinguë cabi: "¿Më'ë queaca ro'taguë, hueja fiesta canre coma'iguëbi raquë'ne?" caguëna, gare sehuoye beoye baji'i. ¹³Ja'nca ba'iguëna, ba ëjaguëbi baguë bain concuani cabi: "Baguëni zeanni, baguë guëoñare baguë ëntë sarañare huenni, baguëte quëñoni, hue'se re'oto, zijei re'otona senjojë'ën. Ja'anru yua bain ai yo'ojën ba'iru'ë. Bacuabi ai oijën, bacua zemeñoare cuncujën ba'iyë cabi baguë" yihuoguë quëabi Jesús. ¹⁴Ja'nca yihuoni, ba achacuani se'e cabi: Riusubi ai jai jubë bainre choiguëta'an, rëño jubë se'gare baguë bainrebare cuencueni re'huaji, cabi Jesús.

El asunto de los impuestos

¹⁵Ja'nca caguëna, fariseo bainbi bacua gajecua sana, bacua naconi coca cahuë: "Jesusbi huacha sehuoja'guë cajën, baguëni coquejën senni achahuë" cahuë. ¹⁶Cani ja'nre'bi, bacua bain concua Herodes gu'a gajecua naconi, bacuare Jesusna saohuë. Saojëna, bacua yua Jesusna ti'anni, baguëni coca senni achahuë:

—Ëjaguë, yëquënabi më'ë coca masiye ye'yose'ere achani, te'e ruiñereba'ë ro'tajën ba'iyë. Ro ën yija bain ye'yojën ba'iyete achama'iguë, te'e ruiñe ye'yoguë'ë më'ë. Ëja bain achacua ba'itoca, më'ëbi gare huaji yëye beoye te'e ruiñe ba'i coca se'gare ye'yoguë'ë. ¹⁷Ja'nca sëani, më'ëni coca senni achajën ra'ë yëquëna. Bain ta'yejeiye ëjaguëbi impuesto curi ro'iye senni achaguëna, ¿maibi baguëni ro'iye baye? senni achahuë.

¹⁸Senni achajëna, Jesús yua bacua ro coque ëaye case'ere masibi. Ja'nca masini, bacuani sehuoguë cabi:

—¿Më'sacua gu'aye ro'tajën, guere yë'ëni ro coquejën, yë'ëni ro zemo cocare senni achaye'ne? ¹⁹Impuesto curi so'core injaijë'ën. Ëñaza, cabi.

Caguëna, denario so'cohuate injani rahuë.

²⁰Rani ëñojëna, bacuani senni achabi:

—¿Jaro bainguë ziabi curi so'cohuate së'iguë'ne? ¿Gue mami hue'eguëbi së'iguë'ne? senni achabi.

²¹Senni achaguëna:

—Bain ta'yejeiye ëjaguë'bi sël'iji, sehuohuë.

Sehuojëna, baguë cabi:

—Bain ta'yejeiye ëjaguë ba ma'carëan ba'itoca, bain ta'yejeiye ëjaguëna go'yani insijën ba'ijë'ën. Riusu ba ma'carëan ba'itoca, Riusuna go'yani insijë'ën, cabi Jesús.

²²Caguëna, bacuabi ai achajën rëinjën quëquësi'cuabi ro jo'cani saë'ë.

La pregunta sobre la resurrección

²³Ja'n'rëbi, yequëcua, saduceo bain hue'ecuabi Jesusna ëñajën saë'ë. Ja'ancua yua, Bain ju'insi'cua yua go'ya raima'icua ba'iyë, ja'anre cajën ye'yojën ba'iyë. Ja'nca ba'icuaabi Jesusna sani, baguëni coca senni achajën, ²⁴baguëni cahuë:

—Ëjaguë, Moisés coca cani jo'case'ere më'ëni senni achajën raë'ë. Maina ñaca toyani jo'cabi baguë: Bainguëbi zin beoguë banica, ja'anguëbi junni huesëtoca, baguë yo'jeguëbi baguë rënjo jo'casi'core huejaye baji. Bagote huejani, baguë ma'yëre zinre cu'ecaiye baji baguë, toyani jo'cabi Moisés.

²⁵Ja'nca toyani jo'caguëna, yureca yequëcuaabi yëquëna jubëte baë'ë.

Ma'yëreba ba'iguëbi baguë yo'jecua, te'e ëntë sara te'ecua naconi baë'ë.

Ma'yëreba ba'iguëbi baguë rënjoni huejani, zin beoguëbi junni huesëni, baguë rënjore ba yo'jeguëna jo'cabi. ²⁶Jo'caguëna, ba samu ba'iguëbi ba hua'jegoni huejani, güina'ru junni huesëbi. Ja'n'rëbi samute ba'iguë, te'e ëntë sara samu ba'iguë tëca, si'acuabi bagoni huejani, güina'ru zin beocua junni huesëhuë.

²⁷Junni huesëjënna, ja'n'rëbi yo'je, ba hua'jego'ga junni huesëgo. ²⁸Ja'nca junni huesësi'cuabi se'e go'ya raitoca, ÷bago yua jaroguë rënjo ba'ija'go'cone? Si'acua te'e ëntë sara samucua bagoni basi'cua sëani, ÷më'ë guere quëaguë'ne? baguëni senni achani, baguë huacha sehuoye ëjojën nëcahuë.

²⁹Ëjojën nëcajënna, Jesusbi bacuani sehuoguë cabi:

—Mësacua yua ai huacha ro'tajën ba'icua'ë. Riusu cocareba toyani jo'case'ere gare huesëjën ba'icua'ë. Riusu ta'yejeiye yo'o yo'oye poreyete gare huesëjën ba'icua'ë mësacua. ³⁰Bain junni huesësi'cuabi go'ya raijën, sa'ñëna gare huejama'icua ba'iyë. Riusu anje sanhuë guënamë re'otore ba'icua'ru ba'iyë bacua. ³¹Yeque cocare'ga mësacuani yihuoye bayë yë'ë. Mësacua yua Moisés toyani jo'casi pëbëte anconi, toa zëinsi sahua quë'rona ëñani, bain ju'insi'cua go'ya raiyete ye'yejël'ën. Riusubi yua Moisesni ñaca quëaguë ba'nji: ³²“Abraham yua yë'ëni Taita Riusu caji. Isaacbi yë'ëni Taita Riusu caji. Jacobi yë'ëni Taita Riusu caji” Riusubi quëaguë ba'nji. Ja'nca quëasi'quë sëani, mai Ëjaguë Riusubi bain junni huesësi'cua, bacua Riusu beoguë'bi ba'iji. Bain huajëcua, bacua Riusu se'ga ba'iguë'bi, sehuoguë cabi Jesús.

³³Ja'nca sehuoguëna, bain hua'nabi achani, baguë coca yihuoguë ye'yose'ere ai achajën rën'ë.

El mandamiento más importante

³⁴Jesús yua saduceo bainni ja'nca sehuoguëna, gare caye beoye baë'ë. Ja'nca ba'ijëna, fariseo bainbi ja'anre achani, bacuabi ñë'cani baë'ë.

³⁵Ba'ijëna, bacua jubë ba'iguë, ira coca ai re'oye ye'yesi'quëbi Jesús sehuoja'yete masiza caguë, Jesusna sani coca senni achabi:

³⁶—Ëjaguë, Riusu coca guanseni jo'case'ere cato, ¿Gue cocabi quë'rë ta'yejeiye ba'i coca ba'iguë'ne? senni achabi.

³⁷Senni achaguëna, Jesús sehuobi:

—“Më'ë Ëjaguë Riusuni ai yëreba yëguë ba'ijë'ën. Më'ë recoyo, më'ë yacahuë, më'ë ro'taye, ja'anbi më'ë porese'le'ru si'a jëja baguëni ai yëreba yëguë ba'ijë'ën.” ³⁸Ja'an coca yua quë'rë ta'yejeiye ba'i coca'ë cayë yë'ë. ³⁹Yeque coca ai ta'yejeiye ba'i cocare'ga maina guanseni jo'case'e ba'iji. Ñaca caji: “Më'ë te'le bainni ai yëreba yëguë ba'ijë'ën. Më'ë ja'ansi'quë yëguë ba'ie'ru më'ë te'le bainni ai yëreba yëguë ba'ijë'ën” guanseni jo'case'e ba'iji. ⁴⁰Ja'an coca, samu guanseni jo'casi coca yua Riusu coca quë'rë ta'yejeiye ba'i coca ba'iji. Moisés coca toyani jo'case'e, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'e, si'ayete ëñani masito, ja'an samu coca yure quëase'ebi quë'rë te'le ruiñe ye'yoni ëñosi coca ba'iji, sehuoguë cabi Jesús

¿De quién descende el Mesías?

⁴¹Ja'nrëbi, fariseo bainbi barure ñë'casi'cua ba'ijëna, Jesusbi bacuani ⁴²coca senni achabi:

—Mësacua yua ba Cristo Raosi'quëreba ba'iyete ro'tato, ¿ja'an hua'guë, jaroguë zinguë'ne? Quëajë'ën yë'ëre, caguë, senni achabi.

Senni achaguëna:

—Mai ira taita ba'isi'quë David, ja'anguë zin ba'iji, sehuohuë.

⁴³Sehuojëna, Jesusbi bacuani senni achabi:

—Ja'nca sehuoto, ëñere ro'tani sehuojë'ën. Riusu Espíritubi Davidni ro'ta güesequëna, Davidbi ñaca cani jo'cabi:

⁴⁴Riusubi yë'ë Ëjaguëni cabi:

“Yë'ë jëja ca'ncona bëani, më'ë je'o carajei ñësebë tëca ba'ijë'ën” cani jo'cabi.

⁴⁵Ja'nca cani jo'caguë, Cristo raosi'quëre David zin caye poremaji'i, baguëte Ëjaguë casi'quë sëani, sehuoguë cabi Jesús.

⁴⁶Ja'nca sehuoguëna, si'acuabi ro caye beoye ba'ijën baë'ë. Ja'an umugusebi baguëni se'le coca senni achaye huaji yëjën baë'ë.

Jesús acusa a los fariseos y a los maestros de la ley

23 ¹Ja'nrëbi Jesús yua bain jubë, baguëre concua, bacuani coca yihuoguë cabi:

2—Ira coca ye'yocua, fariseo bain, bacua yua Moisés coca toyani jo'case'ere ëñajën, bainni ye'yojën quëacua ba'iyë. 3Ja'nca ba'ijëna, bacua quëaye si'aye achani re'oye ro'tajën, te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën. Bacua yo'ojën ba'iyete cato, ja'anre güina'ru yo'oye beoye ba'ijë'ën. Bacuabi ai coca yihuojën quëacuata'an, bacua quëaye'ru te'e ruiñe yo'oma'icua ba'iyë. 4Bain hua'nani coca guansejën, Te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën cajëna, ai jëja yo'ojën guajayë. Ja'nca guajajëna, bacuaca gare coñe beoye ba'icua'ë. 5Bacua yo'oyete cato, bainbi ëñani maire re'oye ro'tajën ba'ija'bë cajën, ja'anre ro'tajën, bacua yo'o ma'carëanre yo'ojën ba'iyë bacua. Riusu coca toyani bacua canna së'quese'ere ai ba'iyë ju'ijën ëñoñu cajën, quë'rë zoa ma'carëan can yëruhuabi re'oye reojën ëñoñu cajën, ja'anre yo'ojën ba'icua'ë. 6Aon fiestana saito, quë'rë ëja bain ba'iruna bëani ba'ijën bojoñu cayë. Riusu coca ye'ye huë'ena saito, quë'rë re'oruanna bëani ba'ijën bojoñu cayë. 7Huë'e joborebana saito, bain saludayete ai bojojën ëjoyë. Bainbi bacuare saludato, Ta'yejeiye ëjaguë catoca, ai bojoyë.

8Ja'nca ba'icuata'an, mësucua yua ja'an saludayete cu'eye beoye ba'ijë'ën. Mësucua yua te'e ëjaguë se'gare achaye bayë. Mësucua si'acua yua te'e bain ba'iyë. 9Mësucuabi ën yija bainre saludatoca, Taitareba gare caye beoye ba'ijë'ën. Taita Riusu yua guënamë re'otore ba'iguëna, ja'anguë se'gani Taitareba saludajën cajën ba'ijë'ën, gañaguëre sëani. 10Bainbi mësucuaní ëjaguë caye, ja'anre cu'eye beoye ba'ijë'ën. Cristo se'gabi mësucua ëjaguë'bi ba'iji, gañaguëre sëani. 11Mësucua jubë ba'iguëbi quë'rë ëja bainguë ba'itoca, më'ë gajecuaní conni cuiraguë ba'ijë'ën. 12Quë'rë ëja bainguë'ru re'huasi'quë baza catoca, quë'rë yo'je bainguë'ru re'huasi'quë ba'ija'guë'bi. Quë'rë yo'je bainguë'ru, ro yo'o con hua'guë'ru re'huasi'quë baza catoca, ëja bainguë'ru re'huasi'quë ba'ija'guë'bi, yihuoguë cabi Jesús.

13Ja'nca caní, ja'nrëbi fariseo bain, ira coca ye'yesi'cua, bacuare ai bëinguë caní jo'cabi:

—Mësucua ira coca ye'yocua, fariseo bain, Re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coquejën ba'iyë. Riusu ba'í jobona ti'añe yëcuani ëñsejëna, ai bënni senjoñe caní jo'case'e ba'iji mësucuare. Mësucua baruna ti'anma'icubi ba ti'añe yëcuare ëñseyë.

14Mësucua ira coca ye'yocua, fariseo bain, re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coquejën ba'iyë. Romi hua'je hua'na huë'ëñare tëani, bacuare senjoni ja'nrëbi, Re'o bain ba'iyë ëñoñu cajën, uja coca ro zoe senreba sencua sëani, ai bënni senjoñe caní jo'case'e ba'iji mësucuare. Mësucua yua quë'rë ta'yejeiye bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë.

15Mësucua ira coca ye'yocua, fariseo bain, Re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coquejën ba'iyë. So'o bainguëte cu'eni Riusu bainguëre baguëte

re'huaza cajën, si'a ën yija re'otona ro ganijën ba'ijën, baguëte cu'eni tinjani, mësacua cocare ye'yoni tëjjënna, baguë yua mësacua'ru què'rë gu'a bainguë re'huasi'quëbi ba'iji. Mësacua naconi Riusu toana te'e saiji. Ja'nca yo'ocuare sëani, ai bënni senjoñe cani jo'case'e ba'iji mësacua.

¹⁶Mësacua yua Riusu ma'a ënocua ba'iyë yëquëna cajën, ro ñaco beocua'ru ba'ijën, Riusu ma'a ëñoñe huesëcua'ë. Ja'nca sëani, ai bënni senjoñe cani jo'case'e ba'iji mësacua. Ën cocare ro huesë ëaye cajën ba'iyë mësacua: “Bainbi Riusu uja huë'ere ro'tajën, ganreba coca cuencueni catoca, bacua ganreba coca cuencueni case'e'ru yo'oye jo'caye poreyë. Ja'nca porecuabi Riusu uja huë'e zoa curire ro'tajën, ganreba coca cuencueni catoca, bacua cuencueni case'e'ru yo'oye bayë” cajën ba'iyë mësacua. ¹⁷Ja'nca cacuabi ro ro'tajën, ñaco beocua'ru ba'ijën, gu'aye yo'ojën ba'iyë. Ba zoa curire ro'tajën, ganreba coca cuencueni catoca, gare huacha yo'ojën ba'iyë. Riusu uja huë'ere què'rë ro'tajën ba'ijë'ën. ¹⁸Ja'n'rëbi yeque coca mësacuabi ro ro'tajën guansejën ba'iyë: “Bainbi misabëte ro'tajën, ganreba coca cuencueni catoca, bacua cuencueni case'e'ru yo'oye jo'caye poreyë. Ja'nca porecuabi Riusuna insise'e, misabëna jo'case'e, ja'anre ro'tajën ganreba coca cuencueni catoca, bacua cuencueni case'e'ru yo'oye bayë” cajën ba'iyë mësacua. ¹⁹Ja'nca cacuabi ro ro'tajën ñaco beocua'ru ba'ijën, ro huesë hua'na'ru ba'iyë. Riusuna insisi ma'carëte ro'tajën, ganreba coca cuencueni catoca, gare huacha yo'ojën ba'iyë. Riusu huë'e misabëte què'rë ro'tajën ba'ijë'ën. Ba insisi ma'carëte misabëna tëoguëna, re'o maca'ë caji Riusu. ²⁰Ja'nca ba'iguëna, misabëte ro'tajën, ganreba coca cuencueni catoca, babëna tëose'ere'ga ro'tajën, ganreba coca cuencueni cayë. ²¹Riusu uja huë'ere ro'tajën, ganreba coca cuencueni catoca, Riusu yua ba huë'ere ba'iguë, ja'anguëre'ga ganreba coca cuencueni cayë. ²²Guënamë re'otore ro'tajën, ganreba coca cuencueni catoca, Riusu jëja guëna seihuëre'ga ro'tajën ganreba coca cuencueni cayë. Riusure'ga ro'tajën, ganreba coca cuencueni cayë.

²³Mësacua, ira coca ye'yocua, fariseo bain, Re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coquejën ba'iyë. Menta, anís, comino, ja'an re'o sën ja'ore ro'tajën, décima parte ba'iyete quëñoni, ja'anre Riusuna insijën ba'icua'ë. Ja'nca insijën ba'icuata'an, Riusu jëja coca guanseni jo'case'ere ro ro'tajën, ro yo'omajën ba'iyë mësacua. Re'oye yo'oye, bainni oire bani coñe, Riusuni si'a recoyo ro'taye, ja'anre guanseni jo'case'e ba'iguëna, què'rë jëja ro'tajën yo'ojën ba'ijë'ën mësacua. Ja'nca ro'tamajënna, ai bënni senjoñe cani jo'case'e ba'iji mësacua. Re'o sën ja'ore Riusuna insijënna, re'oye yo'ohuë. Ja'anre yo'ojën, Riusu jëja coca guanseni jo'case'ere'ga ru'ru què'rë ta'yejeiye yo'ojën ba'ire'ahuë mësacua. ²⁴Ja'nca yo'oma'isi'cuabi Riusu ma'are bainni ënocua ba'iyë yëquëna

cajën, ro coquejën, ñaco ëñama'icua'ru ba'iyë mësacua! Mësacua aonre ainjën, taya hui'yare ëñani, rutani senjoñë. Ja'nca senjocuabi camello hua'guë jaiguëte ëñamajën, ja'anguëte ro ro'tajën reoñë mësacua.

²⁵Mësacua ira coca ye'yocua, fariseo bain, Re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coquejën ba'iyë. Tasa ro'rohuë, guëna re'ahuë, ja'anre zoajën, guërëbë ca'nco se'gare zoajën ba'iyë mësacua. Yacahuëte zoaye beoye ba'iyë. Güina'ru, mësacua yua re'oye abujën, re'o bain'ru ëñojën, ro coqueyë. Mësacua recoyo ro'tayete cato, ai gu'aye yo'ocua ba'iyë. Ro coquejën jianjën, yequëcua bayete ro coquejën tëani bayë mësacua. Ja'nca ba'icuaní ai bënni senjoñë caní jo'case'e ba'iji. ²⁶Mësacua fariseo bain, ro ñaco ëñama'icua'ru huacha yo'ojën, ru'ru guëna re'ahua yacahuëre zoajë'ën. Mësacua recoyo ro'taye, si'aye mame re'huani ba'ijë'ën. Ja'nca ba'itoca, re'o bainreba ruinjën ba'iyë mësacua.

²⁷Mësacua, ira coca ye'yocua, fariseo bain, Re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coquejën ba'iyë. Mësacua yua bain tansiruan, pojei re'cobi re'oye tënosiruan, ja'anruan'ru ba'iyë mësacua. Ëmëje'en ba'i ca'ncona ëñato, ai re'o hua'na'ru ëñoñë mësacua. Ja'nca ëñocuata'an, ju'insi'cua gu'an tansiruan sa'nahuë ba'iyë ja'anra'ru ai gu'a recoñoa bayë mësacua. Si'si recoyo ro'tajën ba'icua'ë mësacua. Ja'nca ba'icuare sëani, ai bënni senjoñë caní jo'case'e ba'iji mësacuare. ²⁸Bain hua'nabi mësacuaní ëñato, re'o hua'na'ru ëñojën ba'iyë mësacua. Ja'nca ëñocuata'an, ro coquejën ëñoñë. Gu'a hua'na se'ga ba'iyë mësacua.

²⁹Mësacua ira coca ye'yocua, fariseo bain, Re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, ro coquejën ba'iyë mësacua. Riusu ira bain raosi'cua, si'a re'o bain, junni huesësi'cuare ro'tajën, mësacua yua bacua tansiruanre re'oye re'huani ai re'o gatare nëconi jo'cajën, ³⁰ñaca cayë: “Yëquënabi ba ira bain ba'isi'cua naconi ba'ijën ba'itoca, bacua naconi Riusu bainni te'e huani senjoma'ire'ahuë, gu'aye yo'ose'e sëani” cayë mësacua. ³¹Ja'nca cacua sëani, mësacua gu'aye yo'oyete ëñojën ba'iyë. Mësacua ira bain ba'isi'cuabi Riusu bainni huani senjojënna, mësacua yua bacua mamacua sëani, güina'ru yo'ocua ba'iyë mësacua. ³²Yureca, mësacua ira bain ba'isi'cua, bacua gu'a yo'o, ja'an yo'ore sani, Riusu ta'yejeiyereba raosi'quëni yuareba huani senjoja'cua'ë mësacua.

³³Mësacua yua aña hua'na'ru ro coquejën, ro gu'aye yo'ojën ba'icua'ë. Ja'nca ba'icuabi Riusu bënni, ba toana senjoja'ñete gare jëaye beoye ba'iyë mësacua. ³⁴Ja'nca ba'ijënna, yureca yë'ëbi yua Riusu bain raosi'cua, re'o bain masiye ëñocua, Riusu cocare yihuocua, ja'ancuare mësacuana saoni jo'cayë. Saoni jo'caguëna, mësacuabi yequëcuani crusu sa'cahuëna reoni, huani senjoja'cua'ë. Yequëcuani mësacua coca ye'yo huë'ëñana sani, si'nzeni, ja'nrebi si'a huë'e joboñana bi'rajën, bacuani je'lo bajën ba'ija'cua'ë. ³⁵Ja'nca ba'ijënna, Riusubi si'a baguë re'o bain huani

senjosi'cuare ro'tani, mäsacua jucha'ë caguë bëinja'guë'bi. Ru'ru Abel, re'lo bainguë ba'isi'quë huani senjosi'quë, ja'anguëte ro'tani, ja'nrëbi yo'je, Berequías mamaquë Zacarías, Riusu huë'e misabë ca'ncore ba'iguëna huani senjosi'quë, si'acuare ro'tani, Mäsacuabi huani senjohuë caguë ba'iji Riusu. ³⁶Ganreba mäsacuani caguë quëayë yë'ë. Riusubi bënni senjoñe ro'taguë, yurera güina'ru mäsacuani yo'oye ro'taji baguë.

Jesús llora por Jerusalén

³⁷Jerusalén bain, Jerusalén bain, mäsacuani coca quëaye bayë yë'ë. Riusu ira bain raosi'cua si'acuani huani senjohuë mäsacua. Riusu coca quëaye raosi'cuani gatabi senjojën, huani senjohuë mäsacua. Mäsacua mamacuare ai ta'yejeiye choini jëhuahuë yë'ë. Cura hua'gobi bago zin hua'nare choini, bago ganhua cabëan yijacuana ta'pini cuirago yo'oye'ru mäsacua mamacuare güina'ru cuiraye yëhuë yë'ë. Ja'nca yëguëbi choiguëna, mäsacua raiye güereba güehuë. ³⁸Ja'nca sëani, mäsacuani bënni senjoñe cani jo'cayë yë'ë. Mäsacua huë'e yua senjosi huë'e'ru ruinji. ³⁹Yureca ën coca: “Riusu cuencuesi'quëbi raiguëna, baguëni bojoreba bojojën bañuni” ja'an coca cani jo'case'e ba'ija'ye tëca, mäsacua yua yë'ëni gare se'e ëñama'icua ba'iyë, cani, ja'nrëbi bacuare jo'cani saji'i Jesús.

Jesús anuncia que el templo será destruido

24 ¹Jo'cani saiguë, Riusu uja huë'ere jo'cani saiguëna, baguëte concuabi tëhuo rani, ba uja huë'eña jai huë'eñare Jesusni ëñoñuë. ²Ëñoñenna, Jesús yua bacuani quëabi:

—Mäsacuabi ën huë'eñare ëñajëna, mäsacuani ganreba quëayë yë'ë. Si'a huë'eña yua ñañoni taonsi huë'eña ba'ija'guë'bi. Gare te'e gatabë tuiye beoye ba'ija'guë'bi, quëaguë cabi Jesús.

Señales antes del fin

³Ja'nca quëani, ja'nrëbi, Olivo casi cubëna mëni bëaguëna, baguëte concua se'gabi tëhuo rani, baguëni yahue senni achahuë:

—¿Riusu huë'e quejeito taonni huesoye'ne? ¿Më'ë se'e raija'ye, ën yija carajeiye, ja'anrën ti'anja'ñete queaca masiye poreye'ne yëquëna? senni achahuë.

⁴Senni achajëna, Jesús sehuobi:

—Mäsacua ëñare bajë'ën. Yequëcuabi mäsacuani ro coquemai'ne cajën, mäsacua ëñare bajë'ën. ⁵Bainre coquecua ai ba'icuabi rani, “Riusu Raosi'quëreba'ë yë'ë. Ba Cristo'ë yë'ë” cajën, ro coquejën ba'ija'cua'ë. ⁶Mäsacua yua si'aruan guerra huayete achajën, quëquëye beoye ba'ijë'ën. Bain guerra huaja'ye yuara cuencuese'e ba'iguëna, ën yija carajeirën

yuta ti'anma'iji. ⁷Bain jubëan yua sa'ñeña ai guerra huani ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. Si'aruan yija ñu'cueye, aon gu'ana ju'ñe, ja'anna ai yo'ojënna, ⁸yuta ai yo'ojën ba'iyë ai caraji.

⁹Ja'nrebi, yequëcuabi mësacuani preso zeanni, mësacuani ai yo'o güeseja'cua'ë. Mësacua huani senjoja'cua'ë. Mësacua yua yë'ë bainrebare sëani, si'a re'oto bainbi mësacuani bëinjën, je'o bajën ba'ija'cua'ë. ¹⁰Ja'nca ba'iguëna, yequëcua yë'ë bainreba cacua, ai jai jubëbi yë'ë ma'a ënose'ere gare jo'cani senjoja'cua'ë. Sa'ñeña ro coquejën preso zean güesejën, sa'ñeña je'o bajën ba'ija'cua'ë. ¹¹Yequëcua, Riusu bain raosi'cua'ë yëquëna cajën, ro coquejën, ai jai jubë bainni ai gu'aye yo'o güesejën ganija'cua'ë. ¹²Ja'nrebi, bain hua'nabi ai ta'yejeiye gu'ajejën, bacua sa'ñeña ai yëjën ba'ise'ere gare jo'c aja'cua'ë. Riusute ai yëye jo'c ajën ba'ija'cua'ë. ¹³Ja'nca ba'ija'yeta'an, yë'ëni si'a recoyo jo'caye beoye ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca ro'tajën ba'itoca, carajeirën ti'anguëna, Riusubi mësacuani tëani baja'guë'bi. ¹⁴Yureca Riusu ba'i jobo ba'iyë, ja'an cocareba ru'ru si'a ën yija bainna quëani achose'e ba'ija'guë'bi. Si'a re'oto bainbi ja'anre masija'bë caguë, ba cocare si'aruanna quëani achose'e ba'ija'guë'bi. Ja'nca ba'iguëna, ja'nrebi, ën yijabi carajeija'guë'bi.

¹⁵Yureca Riusu bainguë ja'anrë raosi'quë Daniel hue'eguë, ja'anguëbi carajeirën ba'ija'guë, ba gu'aye huesoni si'aja'guë, ja'anguëte cani toyani jo'cabi. Ro ën yija bainbi ja'an gu'aguëni inni sani, Riusu uja huë'ena nëconi baja'cua'ë. Ën coca ëñacuabi te'e ruiñe ye'yeni masija'bë cayë. ¹⁶Ja'nca nëconi bajënna, Judea yija ba'icuabi yua cu re'otona sani gatija'bë. ¹⁷Yequëcua, bacua huë'e ëmëje'en ba'irute banica, bacua huë'e bonsere injën gajema'ija'bë. ¹⁸Yequëcua huë'e jobo ca'ncoña ba'icua banica, bacua cañate injën go'ima'ija'bë. ¹⁹Romi hua'na zimbë ba'icua, zin chuchajën ba'icua, ja'ancua banica, ibacuare ai yo'ojën ba'ija'guë'ë! iChao hua'na! ²⁰Bacua sani gatija'rën ti'anguëna, sësërën, yo'o yo'oma'i umuguse, ja'anrën ba'ima'ija'ñe cajën, Riusuni uajën ba'ijë'ën. ²¹Ja'an umuguseña ti'anguëna, bainbi ai ta'yejeiye ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. Bainbi si'a Riusu re'huani jo'casi umuguseña ai yo'ojën ba'iyë'ru quë'rë ta'yejeiye ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. ²²Ja'nca ai yo'ojën ba'ijënna, mai Èjaguë Riusubi zoe ai yo'oma'i güeseji. Ai yo'o güesetoca, si'a bainbi gare huesëni carajejën ba'ire'ahuë. Riusu bainreba cuencuesi'cuani ai yëguë sëani, bainbi zoe ai yo'ojën ba'ima'ija'cua'ë.

²³Ja'an umuguseña ti'anguëna, yequëcuabi mësacuani coque ëaye yo'ojën ba'ija'cua'ë. Bacuabi cajën, “Èñajë'ën. Querute ba'iji Cristo” o “Èñajë'ën. Ènjo'onre ba'iji” ja'anre catoca, bacuani achaye beoye ba'ijë'ën. ²⁴Jai jubë bainbi Cristo'ë yë'ë cacua, Riusu raosi'quë'ë yë'ë cacua, ja'ancuabi rani, bainni ro coquejën, Riusu ta'yejeiye masini ëñoñe'ru ëñojën, Riusu bain cuencuesi'cuare'ga coqueñu cajën ba'ija'cua'ë.

²⁵Yureca yel'ebi mesacuani ru'ru queaguena, bacua coquejen case'ere enare bajen, achaye beoye bal'ijel'en. ²⁶Ja'nca sèani, bacuabi, "Enajaijel'en. Cristo yua beo re'otore bal'iji" catoca, sani enama'ijel'en. Yequècuabi, "Hu'e sa'nahuèreba bal'iji Cristo" catoca, bacua cocare ro'tama'ijel'en. ²⁷Mèjobi ènsèguè etajei ca'ncobi jue'neni, ènsèguè rucajai ca'nco tèca miaguèna, ja'anre ro'tani, yel'è se'e ti'an raija'yete masijel'en. Yel'è yua Bainguè'ru Raosi'quèreba bal'iguèbi te'e jèana gaje raija'guè'è yel'è. ²⁸Ga'nihuèbi pu'ncaguè uinguèna, guèta caro hua'nabi nel'ca raiyè. Ja'anre ro'tani, ène se'ga masijel'en: Bainbi gare gu'ajaijen bal'ijenna, Riusubi yua te'e jèana bènni senjoguè raija'guè'bi.

El regreso del Hijo del hombre

²⁹Ja'anrèn ti'anguèna, bainbi ai yo'oni si'ajenna, ja'nrebi ja'an umuguseña bani, ènsèguèbi gare yayajeija'guè'bi. Nañaguè'ga gare se'e enoma'ija'guè'bi. Ma'choco hua'i'ga guènamè re'otobi tonni huesèni si'aja'cua'è. Guènamè re'oto si'a re'otobi ai jèja nu'cueja'guè'bi. ³⁰Ja'nrebi bain hua'nabi pico re'otona enato, yel'è, Bainguè'ru Raosi'quèreba bal'iguèbi gaje raija'guè'è yel'è. Gaje raiguè bal'iguèna, si'a èn yija bain jubèanbi enani, bacua gu'a jucha yo'ojèn bal'ise'ere ro'tani, ai ota oijèn güija'cua'è. Yel'è yua ai ta'yeyeiye bal'iguè, ai go'sijeiyè bal'iguè, pico re'otobi gaje raiguèna, yel'ère enaja'cua'è. ³¹Ja'nca gaje meni enoja'guèbi yua coneta ai jèja juni, yel'è guènamè re'oto yo'o concuani coca guansegüè caja'guè'è yel'è: "Mèsacua si'a yija ca'ncoña, si'a guènamè ca'ncoña, si'aruanna sani, yel'è bainreba cuencues'cuare nel'cojani rajel'en" guansegüè cani, yo'o concuare saoja'guè'è yel'è.

³²Mèsacua yua higo sunquiniè ja'o sariyete enani ye'yel'el'en. Bañebi juinja cabèanbi irani, ja'nrebi ja'o sari bi'raji. Sari bi'raguèna, mèsacuabi enani, Ènsèrèn ti'anji cajèn bal'iyè. ³³Yel'è coca yure case'ere'ga ro'tajèn, ja'an bal'ija'ye ti'anguèna, güina'ru, mèsacua yua Carajei umuguseña ti'anbi cajèn, ja'anre masijèn bal'ijel'en, te'e jèana ti'anja'ne sèani.

³⁴Mèsacuani ganreba yihuoguè quèayè yel'è. Yureña bainbi yuta junni huesèma'ijenna, yel'è coca case'ere'ru si'aye ru'ru bal'ija'guè'bi. ³⁵Guènamè re'oto, yija re'oto, ja'anbi gare carajeito'ga, yel'è cocareba cani jo'case'ebi yua carajeiyè beoye bal'ija'guè'bi.

³⁶Ja'an umuguse bal'ija'ye, ja'an hora bal'ija'ye, ja'anre senni achatoca, bainbi gare huesèjèn bal'iyè. Riusu guènamè re'oto yo'o concua'ga gare huesèjèn bal'iyè. Yel'è'ga, Riusu Zin bal'iguèca gare huesèguè bal'iyè. Taita Riusu se'gabi masiji.

³⁷Yel'è gaje raija'yete masiye yètoca, ira bainguè bal'isi'què Noé, baguè bal'isi umuguseña'ru bal'ija'guè'bi. ³⁸Ja'an umuguseña, col'jeya yuta raimaquèna, bain hua'nabi bacua aon ainjèn gono uncujèn, yequècuabi

romire huejajën, ja'nca yo'ojën ba'nhuë. Noebi baguë yoguna cacaguëna, ja'an umuguse tëca ja'nca yo'ojën ba'nhuë. ³⁹Ja'n'rëbi col'jeyabi rani, bacuani gare huesoni si'aguëna, ba col'jeya raija'yete gare huesëjën ba'nhuë. Ja'nca huesëjën ba'ijënna, yë'ë gaje rairën'ga güinajeiñe ba'ija'guë'bi. ⁴⁰Ja'anrën ti'anguëna, samucuabi ziore ba'ijën, te'e yo'yo'ojënna, te'leguëte sayë. Yequëni jo'cayë. ⁴¹Romi hua'na samucuabi huea toarote te'e ba'ijën, hueare toajënna, te'egote sayë. Yeconi jo'cayë.

⁴²Ja'nca ba'iguëna, mësacuaca ëñajën ba'ijën, Riusuni jo'caye beoye ujajën ba'ijë'ën. Mësacua Èjaguë ti'anja'rënre huesëcua sëani, ja'nca ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. ⁴³Èñe'ga achani masijë'ën. Hu'ë ëjaguëbi jiangüë raija'yete, ñami gue hora raija'yete masitoca, ëñaguë ëjoguë ba'ire'abi. Baguë hu'ë bonsere jian güesema'ire'abi. ⁴⁴Mësacua'ga güina'ru yë'ë gaje raija'yete ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. Yë'ë, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi gaje raija'ye cato, mësacuabi ro'tama'ijënna, te'e jëana gaje raija'guë'ë yë'ë.

El criado fiel y el criado infiel

⁴⁵Èja bainguëre yo'o concua yo'ose'ere ro'tajë'ën. Te'eguëbi te'e ruinë recoyo ro'taguëna, baguë ëjaguëbi so'o sai bi'raguë, baguë hu'ëre cuiraye guanseni, baguëni cani jo'cabi. “Yë'ëre yo'o concuani bacua yo'yo'oye guansegüë, bacua aon aiñe insiguë ba'ijë'ën” cani jo'cani saji'i. ⁴⁶Sani ja'n'rëbi jë'te, se'e rani ëñato, baguëre yo'o conguëbi baguë hu'ëre ai re'oye cuiraguë ba'itoca, baguëni ai bojoguë, baguëni ai conguë ba'ija'guë'bi. ⁴⁷Ja'nca ba'iguë, baguë hu'ë, baguë yija, baguë bonse, si'ayete baguëre yo'o conguë re'oye yo'osi'quëna insini, baguë yo'je ëjaguëre re'huaguëna, ai bojoguë ba'ija'guë'bi. ⁴⁸Ja'nca ba'iguëna, yequë yo'yo' conguë re'oye yo'oma'iguëna, ja'anguëna güina'ru jo'cani so'ona saitoca, ja'anguëbi gu'aye yo'oji. “Yë'ë ëjaguëbi zoe sani raima'ijji” caguë, ⁴⁹baguë gaje concuani huani, güebe ëaye ba'icua naconi aon anni jo'cha uncuni ba'iguëna, ⁵⁰baguë ro'taguë ba'ima'i umuguse, baguë huanë yeni ba'iguëna, baguë ëjaguëbi joë ba'irënbi ti'an raija'guë'bi. ⁵¹Ja'nca ti'an rani ëñani, baguëni ai bënni senjoguë, gu'a bain ba'iruna jo'cani senjoja'guë'bi. Re'o bain'ë yëquëna, casi'cuabi ro coquejënna, ja'anruna jo'cani senjosicua ba'ijën, ai ta'yejeiye oijën, bacua zemeñoare cuncujën ba'ija'cua'ë.

La parábola de las diez muchachas

25 ¹Yureca, Riusu ba'li jobo ba'iyete masiye yëtoca, yequëcua romi zincua si'a sara ba'icua quëaguëna, achani ye'yejë'ën. Hueja fiestana saicuabi bacua majahuëanre sani, huejaja'guëni ëjoñu cajën saë'ë. ²Bacua jubë ba'icua, te'e ëntë sara ba'icuaabi ro ro'tajën huesë hua'na baë'ë. Yequëcua te'e ëntë sara ba'icuaabi ai masiye ro'tajën baë'ë. ³Ro

huesë hua'nabi saiñen, maja ro'rohuëanre samaë'ë, bacua majahuëanna queoyete. ⁴Masiye yo'ocuaca maja ro'rohuëanre bacua majahuëan naconi sahuë. ⁵Ja'nca sani ëjojënna, ba huejaja'guëbi yuta raimaquëna, si'acuabi umeni cainjën ëjohuë. ⁶Ja'nca ëjojënna, ñami jobo ba'iguëna, bainbi quëani achojën güihuë: “iËñajë'ën! Huejaja'guëbi raiji. Baguëni tëhuojën saiñu” güihuë. ⁷Güijënna, ba romi zincuabi huëni, bacua majahuëanre re'huahuë. ⁸Re'huani, ba huesë hua'na te'e ëntë sara ba'icuabi bacua masi gajecuanì cahuë: “Yëquëna majahuëan yaya bi'raji. Mësacua majare choa ma'carë insijë'ën” cahuë. ⁹Cajënna, maja bacuabi sehuohuë: “Bañë. Ja'nca yo'otoca, majabi ti'anma'iji. Mësacua yua maja bendiecuana sani conì bajë'ën” sehuohuë. ¹⁰Ja'nca sehuojënna, cojën saë'ë. Saisi'cua ba'ijënna, ba huejaja'guëbi ti'anbi. Ti'anguëna, yequëcua re'o majahuëan re'huasi'cuabi baguë naconi hueja fiesta huë'ena te'e cacahuë. Cacajënna, anto sa'ro yua ta'pise'e baji'i. ¹¹Ja'nrëbi ba maja cojën saisì'cuabi rani, anto sa'rona choë'ë: “Ëjaguë, ëjaguë, ancojë'ën” cajën choë'ë. ¹²Ja'nca choicua'eta'an, huejaja'guëbi sehuobi: “Mësacuanì ganreba caguë quëayë. Mësacua yua tincuare sëani, mësacuanì huesëguë'ë yë'ë” sehuobi. ¹³Ja'nca ba'iguëna, ëñere achani ye'yejë'ën. Mësacua yua Ëjaguë ti'an raiyete ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. Baguë rai umuguse, baguë raija'rën, ja'anre gare huesëja'cua'ë mësacua.

La parábola del dinero

¹⁴Ën cocare achani, Riusu ba'i jobo ba'iyete ye'yejë'ën. Ëja bainguëbi so'o yijana saiza caguë, baguëre yo'o concuare choini, baguë bonsere bacuana jo'ca bi'rabi.

¹⁵Ru'ru ba'iguëna curi so'co cinco mil so'coña insibi. Yequëna samu mil so'coña insibi. Yequëna te'e mil so'coña insibi. Insini, bacuanì cabi: “Mësacua porese'e'ru negociajajën, curi jaijei güesejën ba'ijë'ën” caguë, baguë curire huohueni jo'cabi. Insini tëjini, ja'nrëbi saji'i. ¹⁶Saquëna, cinco mil so'coña cosi'quëbi ja'ansi'quë sani, negociajani, se'e yequë cinco milre ganani babi. ¹⁷Samu mil so'coña cosi'quë'ga sani, se'e yequë samu milre güinajeiñe ganani babi. ¹⁸Te'e mil so'coña cosi'quëca sani, yijana no'ani, baguë ëjaguë curire yahueni re'huani babi.

¹⁹Ja'nca yo'ojënna, ai zoe ba'iguëna, ba ëjaguëbi se'e goni, baguëre yo'o concuare choini, baguë curi insise'ere cuencueza caguë senji'i. ²⁰Senguëna, cinco mil so'co cosi'quë yua se'e yequë cinco milre ganasi'quëbi rani, ëjaguëni quëabi: “Ëjaguë, më'ëbi cinco mil so'coña yë'ëna insiguëna, se'e yequë cinco mil më'ëre ganacaë'ë. Më'ë curi sëani, se'e conì bajë'ën” cabi. ²¹Ja'nca caguëna, ëjaguëbi sehuobi: “Ai re'oye jaijeini curi ganahuë më'ë. Yë'ë yua choa ma'carëte insiguëna, yë'ëre jo'canì senjoma'isi'quëbi ai re'oye yo'ohuë më'ë. Ja'nca sëani,

què'rè ta'yejeiye ëjaguère mè'ère re'huayè yè'è. Yè'è naconi te'e bojoguè ba'ijè'èn" cabi. ²²Caguèna, ja'n'rèbi samu mil so'co cosi'quèbi baguè ëjaguèna rani quèabi: "Èjaguè, mè'èbi samu mil so'coña yè'èna insiguèna, yureca se'e samu milre mè'ère ganacaè'è yè'è. Mè'è curi sèani, se'e conì bajè'èn" cabi. ²³Ja'nca caguèna, ëjaguèbi sehuobi: "Ai re'oye jaijeini curi ganahuè mè'è. Yè'è yua choa ma'carète insiguèna, yè'ère jo'cani senjoma'isi'quèbi ai re'oye yo'ohuè mè'è. Ja'nca sèani, què'rè ta'yejeiye ëjaguère mè'ère re'huayè yè'è. Yè'è naconi te'e bojoguè ba'ijè'èn" cabi. ²⁴Caguèna, ja'n'rèbi te'e mil so'co cosi'quèbi rani, ëjaguèni quèabi: "Èjaguè, mè'è yua ai jèja guanse ëjaguè ba'iguèna, masihuè yè'è. Yequècua yo'o yo'ose'ere tèani baguè'è mè'è. Yequècua zioña tanse'ere tèani baguè'è mè'è. ²⁵Ja'nca ba'iguèna, mè'è curire huesoma'inë caguè, mè'èni huaji yèhuè yè'è. Mè'è te'e mil so'coña conì, sani, yijana no'ani yahueni re'huacaè'è. Ja'nca yahueni re'huase'e ba'iguèna, mè'è curire conì bajè'èn" cabi. ²⁶Ja'nca caguèna, ëjaguèbi bëinguè sehuobi: "Ai gu'aye yo'ohuè mè'è. Ro ñame hua'guè se'ga ba'iyè. ¿Yequècua yo'o yo'ose'ere tèani baguè'è yè'è, caguè? ¿Yequècua zioña tanse'ere tèani baguè'è yè'è, caguè? ²⁷Ja'nca catoca, yè'è curire sani, curi re'hua huè'ena jo'care'ahuè mè'è. Ja'nca jo'catoca, yè'èbi se'e rani coto, rédito naconi, curi jaijaquèna, conì bare'ahuè yè'è" cabi. ²⁸Canì, yequècua, baru nècacuana bonèni cabi: "Baguè te'e mil so'coña tèani, diez mil baguèna insijè'èn. ²⁹Ai ta'yejeiye cosi'quèna què'rè ai ta'yejeiye insise'e ba'ija'guè'bi. Baguète carajeiye beoye ba'ija'guè'bi. Choa ma'carè cosi'quèni baguè bayete tèase'e ba'ija'guè'bi, cayè. ³⁰Yureca ba yo'o conguè gu'a ñame hua'guèni zeanni, hue'se ca'nco, zijei re'otoreba ba'iruna baguète senjojè'èn. Ja'anru ba'icuaibi ai oijèn, bacua zemeñoare ai cuncujèn ba'ija'cua'è" cabi ba ëjaguè.

El juicio de las naciones

³¹Yureca yè'è, Bainguè'ru Raosi'quèreba ba'iguèbi, yè'è guènamè re'oto yo'o concua si'a jubè naconi se'e gaje raiguè, yè'è jèja guèna seihuè go'sijei seihuèna bëani, ³²si'a èn yija re'oto bain nè'cosi'cuani èñaja'guè'è yè'è. Èñani, yequècuare ca'nchorèna què'ñeni, yequècuare jo'caja'guè'è yè'è. Jo'ya ëjaguè yo'oye'ru, oveja hua'nare chivo jubèbi què'ñe'è'ru, bainre què'ñeja'guè'è yè'è. ³³Oveja hua'nare jèja ca'ncona què'ñe'è. Chivo hua'nare ari ca'ncona què'ñe'è. Ja'nca què'ñe'è'ru bainre què'ñeja'guè'è yè'è. ³⁴Ja'nca què'ñe'è'ru què'ñeni, ja'n'rèbi, yè'è yua Ta'yejeiye Èjaguè ba'iguèbi jèja ca'ncona què'ñesi'cuani caju'guè'è yè'è: "Mèsacua rajjè'èn. Yè'è Taitabi mèsacuani cuencueni, mèsacuani ai re'oye yo'oye ro'tani, baguè ba'i jobore èn yija re'huani jo'casirèni mèsacuare re'huacaguè baji'i. Ja'nca ba'iguèna, ja'an jobona ti'anni,

si'arèn bal'ijèn, bojojèn bal'ijè'èn. ³⁵Yè'è yua aon gu'a ju'inguè ba'iguèna, yè'ère aon aonhuè mèsacua. Oco èa ju'inguè ba'iguèna, yè'ère gono uncuahuè. Tinrubi raisi'quèbi ba'iguèna, yè'èni bojojèn, mèsacua huè'ena cacaye choè'è. ³⁶Can beohuè ba'isi'què ba'iguèna, yè'èna canre insihuè. Ju'inguè ba'iguèna, yè'ère èña raè'è. Ya'o huè'ena zeansi'què ba'iguèna, yè'èna rani conhuè.” Ja'an cocare bacuani caja'guè'è yè'è. ³⁷Caguèna, ja'n'rèbi ba jubè re'o bainbi yè'èni sehuoja'cua'è: “Èjaguè, mè'è case'ere achama'iñè yèquèna. ¿Mè'è aon gu'a ju'inguè ba'iguèna, yèquèna quejeito aon aonre'ne? ¿Mè'è oco èa ju'inguè ba'iguèna, yèquèna quejeito gono uncuare'ne? ³⁸¿Mè'è tinrubi raisi'què ba'iguèna, quejeito yèquèna huè'ena chote'ne? ¿Mè'è can beohuè ba'isi'què ba'iguèna, quejeito mè'ère can insire'ne? ³⁹¿Mè'è ju'in hua'guè ba'isirèn, mè'è ya'o huè'ena zeansirèn, ja'anrèan ba'iguèna, quejeito mè'èni èñajèn sate'ne, Èjaguè?” sehuojèn senni achaja'cua'è. ⁴⁰Senni achajèna, yè'è yua bacuani sehuoja'guè'è: “Mèsacuani quèareba quèayè yè'è. Yè'è bainreba, què'rè yo'je ba'icua, ja'ancuani re'oye yo'oni conjèn, ja'nca yè'èni ai re'oye yo'oni conhuè mèsacua” sehuoja'guè'è yè'è.

⁴¹Ja'nca sehuoni, ja'n'rèbi ari ca'nco ba'icuaana bonèni, bacuani bëinguè caja'guè'è yè'è: “Mèsacua bënni senjosi'cua yua yè'è ba'irubi què'èni saijè'èn. Ba toa yayaye beoye ba'iguèna, zupai huati, baguè huati concua, bacua ba'i re'oto re'huani jo'case'e, ja'anruna sani, si'arèn bal'ijè'èn mèsacua. ⁴²Yè'è yua aon gu'a ju'inguè ba'iguèna, mèsacua yua yè'ère aon aonmaè'è. Oco èa ju'inguè ba'iguèna, yè'ère gono uncuamaè'è. ⁴³Tinrubi raisi'què ba'iguèna, mèsacua huè'ena cacaye choimaè'è. Can beohuè ba'iguèna, yè'ère can insimaè'è. Ju'inguè ba'iguèna, ya'o huè'ena zemosi'què ba'iguèna, mèsacuabi gare yè'ère èñajaimaè'è” bacuani bëinguè caja'guè'è yè'è. ⁴⁴Caguèna, bacuabi sehuoja'cua'è: “Èjaguè, mè'è case'ere achama'iñè yèquèna. ¿Mè'è aon gu'a ju'inguè ba'isi'què, mè'è oco èa ju'inguè ba'isi'què, mè'è tinrubi raisi'què, can beohuè ba'isi'què, ju'inguè ba'isi'què, ya'o huè'ena zemosi'què, ja'an ba'iguèna, quejeito mè'èni conmate'ne yèquèna?” sehuojèn senni achaja'cua'è. ⁴⁵Senni achajèna, yè'èbi bacuani sehuoja'guè'è: “Mèsacuani quèareba quèayè yè'è. Yè'è bainreba, què'rè yo'je ba'icua, ja'ancuare gare conmajèn, ja'nca yè'ère güinajeiñè conmaè'è mèsacua” sehuoja'guè'è yè'è. ⁴⁶Ja'nca sehuoguèna, bacuabi sani, yua gare caraye beoye bënni senjosi'cua ba'ija'cua'è. Re'o bainca yua caraye beoye si'arèn bojojèn ba'ija'cua'è” cani, baguère concuani yihuoni tējibi Jesús.

Conspiración para arrestar a Jesús

26

¹Ja'nca yihuoni tējini, Jesusbi baguère concuani cabi:

²—Yureca samu umuguseña bani, pascua umugusebi ti'anji. Ja'anre masiyè mèsacua. Ja'nca ti'anguèna, judío èja bainbi yè'è,

Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguë, yua yë'ëre preso zeanni, yë'ëni crusu sa'cahuëna reoñu cajën, yë'ëni huani senjo güeseja'cua'ë, cabi.

³Ja'nrëbi, pairi ëja bain, bain iracua, ja'ancuabi quë'rë ta'yejeiye pairi ëjaguë, Caifás hue'eguë, baguë huë'ëna ñë'cani, ⁴sa'ñëña coca cajën, Jesusni yahuera'rë preso zeanni, baguëni huani senjoñu cahuë. ⁵Ja'nca cajën:

—Fiesta ta'yejeiye umuguse ba'itoca, preso zeañe porema'iñë. Zeantoca, bain hua'nabi ai jai jubë ba'ijën, yequërë maini bëinjën maini je'lo ëñama'iñe, cahuë.

Una mujer derrama perfume sobre Jesús

⁶Yureca, Jesusbi Betania huë'e jo'borëte baji'i. Simón hue'eguë, ira ca'mi raure junni huajë raisi'quë, baguë huë'ere baji'i Jesús. ⁷Ja'nca ba'iguëbi aon ainguë ñu'iguëna, romigobi ti'anni, ma'ña re'co, nardo casi re'co, alabastro gata ro'rohuëna rago. Ai roji'i ba re'co. Ja'anre rani, ba re'core Jesús sinjobëna jañuni tongo. ⁸Jañuni tongona, Jesusre concuabi ëñani, bagoni bëinjën, sa'ñëña cahuë:

—¿Queaca ro'tago bago, ba re'core ro jañuni tonni huesogo'ne? ⁹Ba re'core bendietoca, ai curi coní, bonse caracuana ro insiye porere'ahuë, sa'ñëña cajën, bagoni bën'ë.

¹⁰Bëinjënna, Jesusbi bacuani ëñani cabi:

—Mësacua ¿guere ro'tajën ënseye'ne? Ma'ña re'core yë'ëna jañuni tongo, ai re'oye yo'ogo bago. ¹¹Bonse caracuare cato, bacua yua mësacua naconi si'arën ba'iyë. Mësacua yëse'era'ru bacuana insiye poreyë. Yë'ëca mësacua naconi zoe ba'ima'iñë ënjo'on. ¹²Yureca bagobi yë'ë junni tanja'ñete ro'tago, yë'ë ga'nihuëte ma'ña re'cobi ru'ru re'huago. ¹³Mësacuani ganreba yihuoguë quëayë yë'ë. Yë'ë bainbi Riusu cocarebare si'aruanna quëani ahojën, ënco ba'iyete gare huanë yema'iñe cajën, bago yure yo'ose'ere'ga quëani ahojën ba'ija'cua'ë, cabi Jesús.

Judas traiciona a Jesús

¹⁴Ja'nrëbi, Judas Iscariote hue'eguë, Jesusre concua jubë si'a sara samucua ba'i jubë, ja'an jubë ba'iguëbi yua pairi ëja bainna sani, ¹⁵bacuani senni achabi:

—Jesusre mësacuana insitoca, ¿mësacua quejeiye yë'ëre ro'iyë'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, bacua yua treinta curi so'coña, plata so'coñare baguëna insihuë. ¹⁶Insijënna, ja'nrëbi, Judas yua Jesusre insini senjoñe ro'ta bi'rabi.

La Cena del Señor

¹⁷Ja'nrëbi, judío bainbi Aon huo'coma'ise'ere aiñu cajën, ja'an fiesta umuguse ru'ru ba'i umugusebi ti'anguëna, Jesusre concuabi baguëni senni achahuë:

—¿Mai pascua aon ainru jaroni sani re'huaye'ne yëquëna? senni achahuë.

¹⁸Senni achajëna, Jesús yua bacuani cabi:

—Mësacua yua huë'e jobona saijë'ën. Sani ti'anni, Ja'anguë hue'eja'guëni tëhuoni, ñaca quëajë'ën: “Mai Ëjaguëbi më'ëni coca senni achaguë raobi: Yë'ë carajeirën ti'anbi. Më'ë huë'ena sani, yë'ëre concua naconi pascua aonre ainzaniñë” quëajë'ën, cani, bacuare saobi. ¹⁹Saoguëna, bacuabi sani, Jesús quëase'e'ru güina'ru yo'oni, pascua aonre re'huahuë.

²⁰Re'huajëna, ja'nрэби, na'i si'aguëna, Jesusbi ti'an rani, baguëre concua si'a sara samucua naconi bëani, aonre ain bi'rabi. ²¹Ja'nрэби, ainjëna, Jesús cabi:

—Mësacuan ganreba caguë quëayë yë'ë. Mësacua jubë ba'iguë, te'leguëbi yë'ëre yequëcuana preso insini senjoja'guë'bi, cabi.

²²Ja'nca caguëna, bacuabi ai sa'ntijën, te'ena, te'ena, baguëni senni acha bi'rahuë:

—¿Yë'ë'ye, Ëjaguë? senni acha bi'rahuë.

²³Senni achajëna, sehuobi:

—Yë'ë naconi te'e guëna re'ahuana aon ainguë, ja'anguëbi yë'ëre insini senjoja'guë'bi. ²⁴Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, yë'ë yua Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'iguëbi junni toñe ba'ie quëaji. Ja'nca quëase'eta'an, yë'ëre insini senjoja'guëte ai bënni senjoja'ñe cani jo'case'e ba'iji. iBaguë bënni senjoja'ñete ro'tato, chao hua'guë ai yo'oja'guë'bi! Baguë të'ya raise'e beotoca, quë'rë re'oye ba'ire'abi baguëre, sehuoguë cabi Jesús.

²⁵Caguëna, ja'nрэби Judas hue'eguë, baguëte insini senjoja'guëbi Jesusni:

—¿Ëjaguë, yë'ë'ye? senni achabi.

Senni achaguëna, Jesusbi:

—Jaë'ë. Më'ë case'e'ru güinajeiñe ba'ija'guë'bi, sehuobi.

²⁶Ja'nрэби, aonre ainjëna, Jesusbi ba jo'jo aonbëte inni, Riusuni ujaguë, Surupa cabi. Cani ja'nрэби, aonbëte jë'yeni, baguëre concuana huo'hueni, bacuani cabi:

—Mësacua coni ainjë'ën. Yë'ë ga'nihuë'ë, cabi.

²⁷Cani ja'nрэби, uncu ro'rohuëte inni, se'e Riusuni ujaguë, Surupa cani, ja'nрэби ba uncu ro'rohuëte bacuana insini, bacuani cabi:

—Mësacua si'acuabi coni uncujë'ën. ²⁸Yë'ë zie meni tonse'e'ë. Ai jai jubë bain gu'a juchana zemosi'cuare tëani re'huani baza caguë, bainni mame coca cani jo'caja'guë'ë cayë yë'ë. Ja'an ro'ire yë'ë zie yua meni tonse'e ba'ija'guë'bi. ²⁹Yureca, mësacuan quëareba quëayë yë'ë. Bisi ëye gonore gare se'e uncuma'iñë yë'ë ënjo'on. Yë'ë Taita ba'i jobona ti'anni, ja'nрэби ba gono mame re'huase'ere mësacua naconi te'e uncuni ba'ija'guë'ë yë'ë, sehuoguë cabi Jesús.

Jesús anuncia que Pedro lo negará

³⁰Caguëna, ja'nрэби, Riusuni bojojën gantani, bacuabi Olivo casi cubëna saë'ë. ³¹Sani, Jesús yua bacuani quëabi:

—Yure ñami, mäsacua si'acuabi, yë'ëre güejën, yë'ëre ro jo'cani senjoja'cua'ë. Riusu coca toyani jo'case'ere'ru güina'ru yo'oja'cua'ë mäsacua. Ën coca toyani jo'case'ere achajë'ën: “Oveja ëjaguëni huani senjojënna, oveja jo'ya hua'nabi ro bacua yësiruanna gatini saiyë” toyani jo'case'e ba'iji. ³²Ja'nca huani senjojënna, yua go'ya raija'guë'të yë'ë. Go'ya rani ja'nrëbi, Galilea yijana mäsacua ru'runa sani, mäsacua tëhuoja'guë'të yë'ë, quëabi Jesús.

³³Quëaguëna, ja'nrëbi, Pedrobi baguëni cabi:

—Si'acuabi më'ëre güejën senjocua'eta'an, yë'ëca bañë, cabi.

³⁴Caguëna, Jesús yua baguëni cabi:

—Më'ëni ganreba quëayë yë'ë. Yure ñami, curabi yuta yu'ima'iguëna, më'ëbi samute ba'iyë Jesusre ëñama'iguë'të yë'ë caju'guë'të më'ë, cabi.

³⁵Caguëna, Pedro yua baguëni cabi:

—Ja'nca cama'ija'guë'të yë'ë. Më'ë naconi te'e junni tonza ru'ru, cabi. Caguëna, si'acuabi Jesusni güinajeiñë cahuë.

Jesús ora en Getsemaní

³⁶Cajënna, bacua naconi sani, ja'nrëbi jo'ya re'ohuë, Getsemaní hue'eruna ti'anni, bacuani cabi:

—Mäsacua yua ënjo'ona bëani ëjojë'ën. Yë'ëbi queruna ujaguë saiyë, cabi.

³⁷Cani ja'nrëbi, Pedro, Zebedeo mamacua samucua, bacua quë'rë so'orë sabi. Ja'nca saguëbi recoyo ai sa'ntireba sa'ntiguë, ai yo'oguë baji'i.

³⁸Ja'nca ba'iguëbi bacuani cabi:

—Ai recoyo sa'ntiye huanoji yë'ëre. Junni tonja'ñë huanoji yë'ëre. Ja'nca ba'iguëna, mäsacua yua ënjo'ona bëani, yë'ë naconi te'e ëñajën ëjojën ba'ijë'ën, cabi.

³⁹Cani ja'nrëbi, se'erë quëñëni, yijana gugurini umeni, Riusuni senreba senni achabi:

—Yë'ë Taita, më'ëbi si'aye yo'oye poreyë. Yë'ë ai yo'oja'ye yurera ti'anguëna, më'ëbi yë'ëre tëaye poreyë. Ja'nca poreguë'ta'an, ro yë'ë yëse'e se'gare yo'oma'ijë'ën. Më'ë yëye se'gare yo'ojë'ën, ujaguë cabi.

⁴⁰Cani ja'nrëbi, baguëre concua jo'casiruna goni ëñato, cainsi hua'na uën'ë. Ja'nca uinjënna, Jesús yua Pedroni bëinguë cabi:

—¿Mäsacua yua te'e hora se'ga yë'ë naconi ëñajën ëjoye poremate'ne?
⁴¹Zupai huatibi coquema'ija'guë cajën, ëñajën ujajën ba'ijë'ën. Mäsacua recoyo jëja bacuata'an, mäsacua ga'nihuëte pa'npoye se'ga ba'iji, cabi Jesús.

⁴²Cani ja'nrëbi, se'e samu ba'iyë quëñëni, se'e Riusuni ujaguë cabi:

—Yë'ë Taita, yë'ë ai yo'oja'ye ba'ima'ija'ma caguë'ta'an, më'ë yëye'ru ai yo'oye baja'guë'të yë'ë ujaguë cabi.

⁴³Cani ja'nrëbi se'e goni ëñato, baguëre concuabi cainsi'cua uën'ë, ai ëo caiñë bacua sëani. ⁴⁴Ja'nca uinjënna, baguë yua se'e samute ba'iyë

quëñëni, se'e Riusuni ujani, güina'ru coca cabi. ⁴⁵Cani ja'n'rëbi, se'e baguëre concuana go'ini, bacuani cabi:

—¿Mësacua yua zoe canni huajëye ro'taye? Yureca re'oji. Yë'ë, Bainguë'ru Raosi'quëreba ba'liguëte preso zeanrën ti'anbi. Yureca yequëcuabi yë'ëre preso zeanni, yë'ëre gu'a bainna insija'cua'ë. ⁴⁶Ja'nca sëani, huëj'ë'n. Saiñu. Yë'ëre ro coqueguë insija'guëbi yuara ti'anji, cabi Jesús.

Arrestan a Jesús

⁴⁷Ja'nca caguë, baguëre concuani yuta coca canni tëjima'iguëna, Judas hue'eguëbi ti'anbi. Jesusre concua si'a sara samucua, bacua naconi ba'iguëbi baji'i. Ja'anguëbi yua yequëcua naconi, ai jai jubë bain guerra hua hua'tiña, bain huai cabëan, ja'anre bajën, Jesusre zeanjën raë'ë. Pairi ëjacua, judío bain ira ëjacua, bacuabi guansejënna, raë'ë. ⁴⁸Ja'nca rajjënna, Judasbi Jesusre insiza caguë ro'taguë, yua ba bainni ru'ru ën cocare quëasi'quë baji'i:

—Jesús ba'iruna ti'anni, baguëni muchaguë saludayë yë'ë. Ja'nca saludaguëna, ja'anguëni zeanni bajën, baguëte preso sajë'ën, quëasi'quë baji'i Judas.

⁴⁹Ja'nca quëasi'quëbi yureca Jesusna ja'n'si'quë tëhuoni:

—¿Ba'iguë më'ë, Èjaguë? canni, ja'n'rëbi baguëni muchabi.

⁵⁰Muchaguëna, Jesús yua baguëni:

—¿Më'ë gue raquë'ne? Senni achabi.

Senni achaguëna, ja'n'rëbi ba bainbi Jesusre tëhuoni, baguëni preso zeanni bahuë.

⁵¹Zeanni bajjënna, joë ba'irën, Jesús naconi ba'iguëbi baguë guerra hua hua'tire rutani, pairi ta'yejeiye ëjaguë yo'o conguëni huaguë, baguë ganjorote jue'reni tonbi. ⁵²Tonguëna, Jesús yua ja'anguëni cabi:

—Më'ë guerra hua hua'tire se'e hua'ti re'hua corohuëna jëojë'ën. Se'e yo'oma'ijjë'ën. Si'acua ja'an hua'ti naconi huatoca, ja'ansi hua'tibi huani senjosi'cua ba'ija'cua'ë. ⁵³Aito. ¿Porema'liñe yë'ë Taitare ujaguë seña? Yë'ëbi Taita Riusuni ujani sentoca, baguë guënamë re'oto yo'o concua si'a sara samu jubëan jai jubëanre te'e jëana yë'ëna raoni coñe poreji.

⁵⁴Ja'nca coñe poreguëta'an, yureca ja'nca yë'ëre conma'iji. Ja'nca contoca, baguë cocareba toyani jo'case'e'ru güinajeiñe yo'oma'ire'abi. Junni toñe ba'iji yë'ëre toyani jo'case'e sëani yë'ëre jëa güesema'iji cabi Jesús.

⁵⁵Cani ja'n'rëbi, bain jubëanni coca cabi:

—Mësacua yua guerra hua hua'tiñare bajën, bain huai cabëanre bajën, ¿queaca ro'tajën, jianguëre'ru yë'ëre yahue zeanjën rate'ne? Mësacua naconi si'a umuguseña Riusu uja huë're baë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi mësacuani coca ye'yoguë ba'iguëna, mësacuabi yë'ëni preso zeañe beoye baë'ë ja'anrë. ⁵⁶Ja'nca ba'iyeta'an, Riusu ira bain ba'isi'cuabi baguë

cocare toyani jo'cajënna, Riusubi bacua case'e'ru ba'ija'guë caguëna, yureña bacua cani jo'case'e'ru güina'ru yo'ose'e ba'iji, cabi Jesús.

Ja'nca caguëna, baguëre concua si'acuabi baguëte jo'cani senjoni, ro gatini saë'ë.

Jesús ante la Junta Suprema

⁵⁷Ja'n'rëbi, preso zeancuabi Jesusre sani, Caifás hue'eguë, pairi ta'yejeiye ëjaguë, baguë ba'iruna nëcohuë. Ira coca ye'yocua, ira ëjacua, bacuabi në'casi'cua baë'ë. ⁵⁸Pedro'ga Jesusre so'o be'teguë, yua pairi ta'yejeiye ëjaguë huë'e yija tëca ti'anbi. Ti'anni, Jesús carajeiyete ëñaza caguë, soldado hua'na naconi bëani bajili.

⁵⁹Ba'iguëna, pairi ëjacua, si'a ëja bain në'casi'cua naconi, bacuabi Jesusre huani senjoñe cañu cajën, baguë gu'aye yo'ose'ere tinjañu cajën ba'icuata'an, baguëte gu'aye caye poremaë'ë. ⁶⁰Yequëcua, ai jai jubë ba'icua, Baguë gu'aye yo'ose'ere ëñahuë yë'ë cajën, ro coquejën quëacuata'an, baguëni huani senjoñe caye yuta poremaë'ë. Ja'n'rëbi gu'aye cacua samucuabi nëca rani ⁶¹cahuë:

—Ënquëbi gu'aye caguëna, yëquënabi achahuë: “Riusu uja huë'e, bain yo'osi huë'ere taonni senjoñe yë'ë. Taonni senjoni, ja'n'rëbi, samute umuguseña bani, ba huë'ere se'e yo'oyë yë'ë” cabi baguë, gu'aye cajën coquehuë.

⁶²Ja'nca cajënna, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi nëcabi, Jesusni senni achabi: —¿Gare sehuoye beoye ba'iguë më'ë? Bacuabi më'ë gu'aye yo'ose'ere quëajënna, ¿më'ë guere yo'oguë sehuoma'iguë'ne? senni achabi.

⁶³Senni achaguëna, Jesús gare caye beoye nëcabi. Gare sehuoye beoye bajili. Ja'nca ba'iguëna, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi baguëni bëinguë cabi:

—Mai huajëguë ba'i Riusubi ëñaguëna, cuencue coca cani te'e ruiñe quëajë'ën. ¿Më'ë yua ba Cristo Raosi'quë'guë? ¿Mai Èjaguë Riusu Zin'guë më'ë? Te'e ruiñe sehuojë'ën, bëinguë cabi baguë.

⁶⁴Caguëna, Jesús sehuobi:

—Më'ë case'e'ru ja'nca ba'iguë'ë yë'ë. Mai Ta'yejeiyereba Èjaguë Riusubi baguë Bainguë Raosi'quëre yë'ëre re'huani raoguëna, baguë jëja ca'ncona bëani ba'ija'guë'ë yë'ë. Bëani ba'iguë, ja'n'rëbi pico re'otobi gaje raiguëna, mësacuabi yë'ëre ëñaja'cua'ë.

⁶⁵Ja'nca caguëna, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi bëinreba bëinguë, baguë cañate zeanni ye'reguë cabi:

—Riusuni gu'aye cabi baguë. Yua baguë gu'a jucha quëacuare se'e cu'ema'ina'a. Baguëbi Riusuni gu'aye caguëna, mësacuabi achahuë.

⁶⁶Ja'nca sëani, ¿Queaca yo'oja'cua'ne mësacua caye'ne? senni achabi.

Senni achaguëna, bacuabi:

—Baguëni huani senjoñe ba'ija'guë'bi, sehuohuë.

⁶⁷Sehuoni, yua baguë ñacona canbi gueonni nëcojënna, yequëcuabi baguë ziana go tutuhuë. Yequëcuabi baguëre jëja huaë'ë. Yequëcuabi bacua ëntë abëbi baguëni huaë'ë. ⁶⁸Ja'nca huaijën, baguëni bëinjën senni achahuë:

—¿Jaroguëbi mëlëni huaquë'ne? iMë'ë yua Riusu Raosi'quëreba ba'iyë caguë sëani, masini quëäjël'ën! cahuë.

Pedro niega conocer a Jesús

⁶⁹Yureca Pedrobi huë'e yijare ñu'iguëna, romi zingo yo'o congobi baguëni tëhuoni cago:

—Më'ë'ga Jesús, ba Galilea bainguë, baguë naconi baë'ë, cago.

⁷⁰Cagona, Pedrobi sehuoguë, si'acuabi achajëna, cabi:

—Banhuë. Më'ë caye achama'iguë'ë yë'ë, cabi.

⁷¹Ja'nca cani, bain caca sa'ro tëca quëñëni gatiguëna, yeco romi zingobi baguëte ëñani, baru ba'icuanì coca quëago:

—Ënquëbi Jesús Nazareno naconi te'e baji'i, quëago.

⁷²Quëagona, Pedro yua Riusu achayete senni achaguë, bacuani cuencue cocare ganreba cabi:

—Banhuë. Ba bainguëte gare ëñama'iguë'ë yë'ë. Baguëte huesëguë'ë yë'ë, cabi.

⁷³Caguëna, ja'n'rëbi jë'te, baru ba'icuanì Pedroni tëhuoni cahuë:

—Aito. Jesusre consi'quë baë'ë më'ë. Më'ëbi Galilea bain caye'ru caguëna, masihuë yëquëna, cahuë.

⁷⁴Cajëna, baguë yua ai jëja sehuobi:

—Banhuë. Yë'ëbi te'e ruiñe cama'itoca, Riusubi ëñani, yë'ëni huaija'guë. Mësacuabi ba bainguëte cajëna, baguëte gare huesëguë'ë yë'ë, sehuoguë cabi.

Caguëna, ja'ansirën curabi yuji'i. ⁷⁵Ja'nca yu'iguëna, Pedrobi Jesús coca case'ere ro'tajaji'i: “Curabi yuta yu'ima'iguëna, më'ëbi samute ba'iyë yë'ëre huesëye caja'guë'ë më'ë.” Ja'an coca case'ere ro'tani, ja'n'rëbi sani, si'a recoyo oireba oji'i.

Jesús es entregado a Pilato

27 ¹Ja'n'rëbi ñataguëna, pairi ëjacua, judío bain ira ëjacua, si'a ëja bainbi ñë'cani, sa'ñëña coca cajën, Baguëre sani huani senjo güeseñu cajën, ²baguëte preso zeanni huenni, romano bain ta'yejeiye ëjaguë Pilato hue'eguëna sani nëcohuë.

La muerte de Judas

³Yureca Judas hue'eguë, Jesusre insini senjosi'quëbi Jesús huani senjoja'ñete ëñani, Baguëni ai gu'aye yo'ohuë yë'ë caguë, baguë treinta so'coña plata so'coñare inni, pairi ëjacua, ira ëja bain, bacuana go'yani ⁴quëabi:

—Ai gu'aye yo'ohuë yë'ë. Gu'aye yo'oma'iguëni ro zean güesehuë yë'ë, quëabi.

Quëaguëna, bacuabi sehuohuë:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, ja'an cocare yëquënani quëaguë raquë'ne? Më'ë se'ga masijël'ën, sehuohuë.

⁵Ja'nca sehuojënna, baguë plata so'coña Riusu huë'e ba'iruna ro senjoni jo'cani saji'i. Sani ja'nrëbi, bisimebi baguë ñaje tęcana gueonni, ja'nsi'quëbi huajë gui'ini reani junji'i.

⁶Ja'nrëbi, pairi ëja bainbi ba plata curi senjose'ere chiani, sa'ñeña cahuë:

—Yureca, ën curi yua bainguëni huani senjoñe ro'ise'ere sęcani, Riusu huë'e gajonguna ayaye porema'inë cajën, ⁷guere yo'oye'ne senni achajën, bacuabi sani, sotoroan re'huacua yija, ja'an casi yijare ba curibi cohuë. Yequë yijaña raisi'cuabi junni huesëtoca, ba yijana bacuare tañu cajën, ba yijare cohuë. ⁸Ja'nca ro'tani cojën, ja'an yija yua zie yija hue'yohuë. Hue'yojënna, yure umuguseña tęcä ja'nca hue'ëji. ⁹Yureca Riusu ira bainguë ba'isi'quë Jeremías hue'eguëbi cocare cani jo'caguëna, bacua yo'ose'e yua ëñe'ru güina'ru baji'i: “Ja'nrëbi ba plata so'coña treinta so'coña Israel bain ro'tani bacua bainguëte ro'iyë, ja'an so'coñabi inni, ¹⁰soto re'huacua yijare cohuë. Mai Ëjaguë Riusu yë'ëni ëñose'e'ru güina'ru cohuë” cani jo'case'e baji'i.

Jesús ante Pilato

¹¹Yureca Jesusbi romano bain ta'yejeiye ëjaguë ba'irute nęcabi. Nęcaguëna, ba ëjaguëbi coca senni achabi:

—¿Më'ë yua judío bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë'guë? senni achabi.

Senni achaguëna, Jesusbi:

—Ja'nca ba'iguë'ë yë'ë, sehuobi.

¹²Pairi ëja bainca, ira bainca baguë gu'aye yo'ose'ere cajënna, gare sehuoye beoye baji'i Jesús. ¹³Yureca ja'nca sehuoma'iguëna, Pilatobi baguëni jëja senni achabi:

—Bacuabi më'ëre aireba gu'aye cajënna, ¿më'ë guere yo'oguë achama'iguë'ne? cabi.

¹⁴Caguëna, Jesús yua gare sehuoye beoye nęcabi. Ja'nca nęcaguëna, Pilatobi gue ro'taye beoye ëñabi.

Jesús es sentenciado a muerte

¹⁵Yua ja'an fiesta umuguseña ba'iguëna, Pilatobi si'a tęcahuëan preso zeansi'quë bain sensi'quë te'eguëte etoguë baji'i. ¹⁶Yure tęcahuë, ja'an gu'aye yo'osi'quë Barrabás hue'eguë yua preso zeansi'quë baji'i. ¹⁷Ja'nca ba'iguëna, bain ñë'casi'cua ba'ijënna, Pilatobi bacuani senni achabi:

—¿Jaroguëni tijoni etoye señe'ne mësacua? ¿Barrabasre etoye o Jesús, ba Cristo hue'eguëte etoye señe? senni achabi baguë.

¹⁸Pairi ëjacua yua Jesusre ro bëinjën insijëna, Pilatobi ja'anre masibi. Ja'nca masiguëbi ja'an cocare bainni senni achabi.

¹⁹Yureca baguë jëja ñu'i seihuëte ñu'iguëna, baguë rënjobi baguëna cocare quëago raogo:

—Ba re'lo bainguëni gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijë'n. Yure ñami ai gu'a ëo caingo ëñahuë. Baguë ba'iyete ëñani ai yo'ohuë yë'ë, quëago raogo.

²⁰Ja'nrëbi pairi ëjacua, judío bain ira ëjacua, bacuabi bain naconi coca cajën, Barrabasni etoye senjë'n. Jesusni huani senjoñe senjë'n, cajën bainni cahuë. ²¹Cajëna, Pilatobi se'e bacuani senni achabi:

—Ba samucua preso zeansi'cuare ro'tajë'n. ¿Jaroguëni tijoni etoye'ne yë'ë? senni achabi.

Senni achaguëna, bacuabi:

—Barrabasni tijoni etojë'n, cajën sehuohuë.

²²Ja'nca sehuojëna, Pilato yua bacuani senni achabi:

—Ja'nca catoca, ¿ba Jesús, yua Cristo casi'quë, ja'anguëte guere yo'oye'ne yë'ë? senni achabi.

Senni achaguëna, si'a jubëbi:

—iCrusu sa'cahuëna quenni reojë'n! sehuohuë.

²³Sehuojëna, Pilatobi se'e senni achabi:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, ja'nca caye'ne baguëre? ¿Gue gu'a jucha yo'oguë baquë'ne baguë? senni achabi.

Senni achaguëna, bain jubëbi quë'rë se'e ai güijën sehuohuë:

—iBaguëte crusu sa'cahuëna quenni reojë'n! güijën sehuohuë.

²⁴Ja'nca sehuojëna, Pilatobi se'e sehuoye porema'iñe masibi. Guerra huëoye se'ga ba'iguëna, bacuani se'e sehuoye jo'cani, ja'nrëbi ocore inni, baguë ëntë sarare zoani tonguë, bainni cabi:

—Mësacuabi enquë re'lo bainguëni huani senjoñe yëtoca, mësacua se'ga yo'ojë'n. Yë'ëca baguë huani senjoñete sehuoma'iñë, cabi.

²⁵Caguëna, si'a jubë bainbi sehuohuë:

—Baguëni huani senjoñe guanseguëna, yëquëna, yëquëna zin hua'na yuta raima'icuabi baguëre huani senjoñete Riusuni sehuoja'cua'ë, cajën sehuohuë.

²⁶Ja'nca sehuojëna, Pilatobi Barrabasni tijoni etoni, ja'nrëbi Jesusre si'nseni, huani senjoñe guansebi.

²⁷Guanseguëna, Pilato soldado hua'nabi Jesusre Pilato huë'e yijana sani, bacua soldado gajecua, si'a jubëre choë'ë. ²⁸Chojëna, bacuabi sani, baguë cañate rutani, ja'nrëbi bajacu can ëja bain canre inni, baguëna sayahuë. ²⁹Sayani, miu ma ga'huare tëonni, baguë sinjobëna tëohuë. Ëja bain guanse tëcabëre'ga inni, baguë jëja ëntë sarana zean güesehuë. Ja'nca yo'oni, ja'nrëbi baguëna gugurini, baguëni ai jayajën cahuë:

—iCarajeiye beoye huajëni ba'ijë'n, judío bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë! jayajën cahuë.

³⁰Ja'nca jayani ja'nrebi, baguëna go tutuni, ja'nrebi baguë jëja tëcabëbi rutani, baguë sinjobëna hua'ë. ³¹Ja'nrebi, baguëni jayani tëjini, baguë bajacu canre rutani, baguë cañate baguëna sayani ja'nrebi, Baguëte crusu sa'cahuëna quenni reoñu cajën sahuë.

Jesús es crucificado

³²Sani, ja'nrebi Cirene bainguë Simón hue'eguëni tëhuoni rantoni, Jesús crusu sa'cahuëte cuanni tëoni sajë'n cajën guansehuë.

³³Guanseni ja'nrebi, Jesusre sani, Gólgota casiru, sinjo gu'anbë casiru, ja'an cubëna ti'anhüë. ³⁴Ti'anni, gu'a jo'cha sënje naconi ja'mese'ere inni, Jesusni rurajëna, baguë yua ro ne'neni jo'cabi.

³⁵Ja'nrebi, baguëte crusu sa'cahuëna quenni reoni, soldado hua'nabi, Baguë cañate inni baja'cuare masiñu cajën, gata toyasira'carëanre sa'ñeña ña'goni tonni ëñahuë. ³⁶Ja'nca ëñani, ja'nrebi bëani, baguë ba'iyete re'oye ëñañu cajën yo'ohuë. ³⁷Ja'nrebi, baguë gu'a jucha yo'ose'ere ro'tani, ën cocare toyani, ba crusuna së'ohuë: “Ënquë Jesús hue'eguë yua judfo bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë'bi ba'iji” toyani së'ohuë.

³⁸Yequëcuare'ga bain huani bonse jiancua samucua, ja'ancua'ga Jesús naconi bacua crusu sa'cahuëanna gueonni retohuë. Yequëre Jesús jëja ca'ncona reohuë. Yequëre Jesús ari ca'ncona reohuë. ³⁹Ja'nrebi, bain hua'na ca'nchorë ganijën saicuabi Jesusni bëinsi ziaña ëñajën, baguëni bain ëyëjën ⁴⁰cahuë:

—Më'ëbi ro ro'tani caguë ba'isi'quë'ë. Riusu uja huë'ere taonni si'ani, ja'nrebi samute umuguseña mame huë'e yo'oyë yë'ë casi'quë sëani, yurera'rë ja'ansi'quë jëajë'n. Më'ë yua Riusu Zin ba'itoca, crusu sa'cahuëbi gajejë'n, bëinjën cahuë.

⁴¹Ja'nca bëinjëna, pairi ëjacua'ga, ira coca ye'yocua, ira ëja bain, bacua naconi Jesusni jayajën, sa'ñeña cahuë:

⁴²—Yequëcuabi ai yo'ojëna, bacua jëayete ëñoguë baji'i baguë. Ja'nca ëñoguëta'an, ja'ansi'quëbi jëaye poremai'te baguë. Baguë yua Israel bain quë'rë ta'yejeiye ëjaguë banica, yurera'rë baguë crusu sa'cahuëbi tijini gajeja'guë. Tijini gajetoca, baguëni si'a recoyo ro'tayë mai. ⁴³Baguë yua Riusuni si'a recoyo ro'tayë yë'ë caguëna, Riusubi yurera'rë baguëte tëani conja'guë. Yë'ë yua Riusu Zinreba'ë casi'quë sëani, ja'nca yo'oja'guë Riusu, baguëni ai yëguë ba'itoca, baguëni jayajën, sa'ñeña cahuë.

⁴⁴Cajëna, jiancua'ga, baguë naconi retosi'cua, bacua'ga baguëni güina'ru te'e jayajën cahuë.

Muerte de Jesús

⁴⁵Ja'nrebi mëñereba së'iguëna, si'a re'oto beoru na'i si'abi. Samute hora ba'iyë tëca zijei re'oto se'ga baji'i. ⁴⁶Ba'iguëna, ja'nrebi, ënsëguëbi a las tres'ru së'iguëna, Jesusbi si'a jëja coca güini achobi:

—Elí, Elí ðlama sabactani? güini achobi. Bain cocabi cato, Taita Riusu, Taita Riusu, ðmè'è queaca ro'taguè, yè'ère jo'cani senjoguè'ne? güini achobi Jesús.

⁴⁷Güini achoguèna, yequècua baru ba'icuabi achani:

—Mai ira bainguè ba'isi'què Elíasni choi'te baguè, cahuè.

⁴⁸Cani, bacua jubè ba'iguèbi besa sani, can sè'ohuère inni, zoa huansoyo na'miñona huenni, sènje jo'cha re'cona huahuani saènni, Jesusbi zu'nzuja'guè caguè, baguè yi'obona nècoguèna, ⁴⁹baguè gajecuabi cahuè:

—Yo'oma'ijè'èn. Yequèrè Elíasbi rani, baguète tijoni gachoma'iguè cajèn, èjoni èñañu, cahuè.

⁵⁰Cajènnna, ja'n'rèbi Jesús yua se'e ai jèja güini achoni, ja'n'rèbi junni tonbi. ⁵¹Junni tonguèna, ja'ansirèn Riusu uja huè'e sa'nahuè retosi canbi samu tè'ntèña ba'iyè ja'anse'e yua jobora ye'reni saji'i. Èmèje'enbi yijacua tèca ye'reni saji'i. Yija'ga ñu'cueguèna, gatabèanbi joni saji'i. ⁵²Bain tansiruan'ga a'nqueguèna, Riusu bainreba junni tonni tansi'cuani huajè hua'nare etobi Riusu. ⁵³Etoquèna, Jesús go'ya rairèn ti'anguèna, bacuabi bacua tansiruanbi etani, Jerusalén huè'e jobo Riusu cuencuesi jobona sani ba'ijènnna, ai jai jubè bainbi èñahuè.

⁵⁴Ja'n'rèbi soldado èjaguè, baguè naconi ba'ijèn Jesusre èñajèn ba'icua, bacuabi yija ñu'cuese'e, yequè yo'oguè ba'ise'ere'ga èñani, gue ro'tayè beoyè quèquèni cahuè:

—Aito. Ènquèbi Riusu Zinreba bajì'i, cahuè.

⁵⁵Romi hua'na'ga so'orèbi èñajèn nècahuè. Jesús naconi Galilea yijabi te'e rajjèn, baguèni consi'cua baè'è. ⁵⁶Ja'nca ba'icua cato, yeco María Magdalena, yeco María, Santiago, José bacua mamá baco'è. Yeco, Zebedeo mamacua, bacua mamá baco'è.

Jesús es sepultado

⁵⁷Ja'n'rèbi, na'i si'aguèna, Arimatea huè'e jobo bainguè José hue'eguè, ai bonse baguè, ja'anguèbi ti'anbi. Baguè'ga Jesús bainguè consi'què bajì'i. ⁵⁸Ja'anguèbi yua Pilatona sani, Jesús ga'nihuète senji'i. Senguèna, Pilatobi baguèna insini saoyè guansebi. ⁵⁹Guanseguèna, Josebi Jesús ga'nihuète sani, re'o can pojei canbi ga'nebi. ⁶⁰Ga'neni ja'n'rèbi. José tanja'ru, gata tè'ntèbana mame no'asi goje, ja'anruna sani, baguète uanbi. Ja'nca uanni, jai gatabèbi bonani, ba tansi gojere taunni ta'pini jo'cabi. ⁶¹Ja'nca yo'oguèna, María Magdalena, yeco María naconi baè'è. Jesús tansiru ca'n corète èñajèn ñuè'è.

La guardia ante el sepulcro de Jesús

⁶²Ja'n'rèbi yequè umuguse, yo'o yo'oma'i umuguse ja'anrè ba'i umuguse si'aguèna, pairi èjacuabi, fariseo bain naconi Pilatona sani, ⁶³si'a jubèbi baguèni quèahuè:

—Ējaguë, ba Cristo ro coqueguë casi'quëbi yua huajëguë ba'i umuguseña ñaca caguë baji'i: “Samute umuguseña bani, go'ya raija'guë'ë yë'ë” caguëna, baguë case'ere yure ro'tahuë yëquëna. ⁶⁴Ja'nca casi'quë ba'iguëna, yure samute umuguseña tèca ba'iguëna, baguë tansirute re'oye ëñajën cuiraye guansej'ën. Yequërë baguëte conjën ba'isi'cuabi baguë ga'nihuëte jianni satoca, “Go'ya raisi'quë'bi” quëani achoma'iñe. Ja'nca ro coquejën yo'otoca, baguë Cristo ba'iyë ro coqueguë case'e'ru quë'rë ai gu'aye coquejën ba'ire'ahuë maire, Pilatoni cahuë.

⁶⁵Cajëna, Pilatobi sehuobi:

—Mësacua yua soldado jubëte bacua sëani, ja'ancuare baguëre tansiruna sani nëconi, mësacua porese'e ai re'oye ëñajën cuirajën ba'ijë'ën, sehuoguë cabi.

⁶⁶Ja'nca caguëna, bacua yua baguëre tansiruna sani, ba gatabë ta'pisibëte quëonni së'queni jo'cahuë. Jo'cani, soldado hua'na tansiruna jo'cahuë. Ja'nca yo'ojëna, jiancuabi ti'añe porema'ë.

La resurrección de Jesús

28 ¹Ja'nrebi, judío bain yo'o yo'oma'i umuguse si'aguëna, semana ja'anrë ba'i umuguse, domingo umugusebi ñatani, María Magdalenabi, yeco María naconi Jesús tansiruna ëñajën sa'ë. ²Sani ëñato, yija ai jëja ñu'cuebi. Riusu anje conguëbi guënamë re'otobi gaje meni, ba gatabëte bonani quënoni, babëre bëani ñuji'i. ³Anje ga'nihuë ba'iyete cato, mëjo jue'neñe'ru ëñobi. Baguë caña yua ai pojeiyereba ai pojei cañara baji'i. ⁴Ja'nca ba'iguëbi gaje raiguëna, soldado hua'na tansirute ëñacuabi ai quëquëreba quëquëjën to'ntojën, ja'nrebi junni garasi'cua'ru nëcajën ëñohe. ⁵Ja'nrebi, Riusu anje conguëbi ba romi hua'nani cabi:

—Mësacua huaji yëma'ijë'ën. Mësacua yua Jesús, ba quenni reosi'quë, ja'anguëni cu'ejën raisi'cuare masiyë yë'ë. ⁶Ënjo'on'ga beoji baguë. Go'ya raji'i. Baguë cani jo'case'e'ru giina'ru ba'iji. Raijë'ën. Baguë uinsirute ëña rani masijë'ën. ⁷Yureca besa sani, baguëte concuani quëajajjë'ën: Ju'insi'quëbi go'ya raji'i baguë. Go'ya raisi'quëbi yureca Galilea yijana mësacua ru'ru sani, mësacuani ëjoji. Ja'anruna sani, baguëni tëhuoni ëñajë'ën. Ja'anre quëajajjë'ën. Yë'ë case'e'ru yo'ojë'ën, cabi.

⁸Caguëna, bacuabi ba tansirute jo'cani, besa sa'ë. Huaji yëjën, ja'nrebi ai bojoyereba bojojën, Jesusre concuana quëajajjë'ën, huë'huëjën sa'ë. ⁹Ja'nca saijëna, yureca Jesusbi bacuani tëhuoni saludabi. Saludaguëna, baguë guëonare gugurini su'ncajën, baguëni ai bojojën baguëni ai yëhuë. ¹⁰Ja'nca yo'ojëna, Jesús yua bacuani yihuoguë cabi:

—Mësacua huaji yëma'ijë'ën. Yë'ë bainrebana sani quëajjë'ën: “Galilea, yijana saijë'ën. Sani yë'ëre tëhuoni ëñaja'cua'ë” quëajjë'ën, cabi Jesús.

Lo que contaron los soldados

¹¹ Caguëna, romi hua'nabi quëajën saijëna, ba soldado jubë ba'icuabi huë'e jobona sani, pairi ëjacuani ba yo'oguë ba'ise'e si'aye quëahuë.

¹² Quëajëna, pairi ëjacuabi si'a ira ëjacua naconi ñë'cani, sa'ñëña coca cani, ja'nrebi soldado hua'nana ai curire insijën, ¹³ bacuani yahue yihuojën guansehuë:

—Mësacua yua baina sani, ñaca quëajë'ën: “Yëquënabi cainjëna, baguëre concuabi ñamibi ti'anni, baguë ga'nihuëte jianni samate” cajën quëajë'ën. ¹⁴ Ja'nca quëajëna, Pilatobi achatoca, yëquënabi baguëni re'lo coca cajën, baguëni bojo güeseyë. Ja'nrebi mësacuani bëiñe beoye ba'iji, cahuë.

¹⁵ Ja'nca cajëna, soldado hua'nabi bacua curire coní, pairi ëja bain gansese'ere'ru coca quëani achohuë. Quëani achojëna, yure umuguseña tëca judío bainbi ja'an cocare sa'ñëña quëani achojën ba'iyë.

El encargo de Jesús a los discípulos

¹⁶ Ja'nrebi, Jesusre concua, si'a sara bain te'e bainguë, bacuabi Galilea yijana sani, Jesús quëasi cubëna më'ë. ¹⁷ Mëni, ja'nrebi baguëni ëñani, baguëna gugurini rëanni, baguëni ai yëjën bojohuë. Bacua jubë ba'icua yequëcuaca baguëni si'a recoyo ro'taye huaji yëhuë. ¹⁸ Ja'nca ba'ijëna, Jesusbi bacuana cueonni quëabi:

—Taita Riusubi cuencueguëna, guënamë re'oto, yija re'oto, si'aye bani, Ta'yejeiyereba Ëjaguë ba'iguëbi si'aye baru ba'icuani guansegüë ba'iguë'ë yë'ë. ¹⁹ Ja'nca sëani, mësacua yua si'a jubëan baina sani, yë'ë bainreba concuare re'huajë'ën. Ja'nca re'huajën, Taita Riusu, baguë Zin, baguë Espíritu, ja'ancua ba'iyete ro'tajën, yë'ë bainrebare oco bautizajën ba'ijë'ën. ²⁰ Ja'nca yo'oni, yë'ë yua mësacuani guansení jo'case'e'ru si'aye güina'ru yeyojën ba'ijë'ën, bacua te'e ruiñe yo'ojën ba'ija'yete. Ja'nca ba'ijëna, yureca, mësacua gare jo'caye beoye ba'iguë, ën yija carajeirën tëca mësacua naconi te'e conguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca raë'ë. Amén.